(EK-1)

GENEL GEREKÇE

Günümüzde bilişim teknolojileri alanında meydana gelen değişim ve gelişim, sosyal ve ekonomik hayatın her alanını doğrudan etkilemektedir. Bilişim teknolojilerinin getirdiği imkânlar, kamu hizmetinin daha hızlı bir şekilde ve daha az maliyetle sunulmasını ağlamaktadır. Yargı alanında da bu imkânlardan istifade etmek amacıyla Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) geliştirilmiş ve bu çerçevede hukuk ve ceza yargılama usulüyle ilgili kanunlarda UYAP'a ilişkin önemli hükümler kabul edilmiştir. Son olarak 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununda. 7251 sayılı Kanunla yapılan değişiklikler de bu amacı gerçekleştirmeye yönelik düzenlemeler olarak karşımıza çıkmaktadır.

İcra ve İflas Kanununa göre icra ve iflas dairelerince yapılan işlemler UYAP kullanılmak suretiyle elektronik ortamda gerçekleştirilmektedir. Bu çerçevede elektronik ortamda; takip işlemleri başlatılmakta, her türlü veri, bilgi, belge ve karar işlenmekte kaydedilmekte ve saklanmakta, borçlunun mal, hak ve alacağı sorgulanmakta ve haczedilmekte, mahcuz malın satışı için açık artırmaya başlanmakta ve teklif verilmektedir.

Bilindiği gibi mahcuz malın satışı için açık artırma işlemleri, elektronik ortamda teklif verme suretiyle başlatılmakta ise de ihaleler fiziki ortamda, bir başka ifadeyle mezat salonlarında yapılan açık artırmayla tamamlanmaktadır. İcra ve iflas işlemlerinin önemli bir kısmının elektronik ortamda yapıldığı dikkate alındığında, açık artırma işlemlerinin de "tamamen elektronik ortamda yapılması" bu alana ilişkin kamu hizmetinin daha etkin bir şekilde verilmesine katkı sağlayacaktır. Teklifle İcra ve İflas Kanunu hükümleri uyarınca, açık artırmanın fiziki ortamda tamamlanması usulünden vazgeçilerek, mezat salonlarında yapılan bölümü de dâhil olmak üzere bütünüyle elektronik ortamda gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.

İcra satışlarının tamamen elektronik ortamda yapılması neticesinde; açık artırmalara internete erişim olan her yerden çok daha fazla kişi katılabilecek, isteyen herkes açık artırmada kolay bir şekilde teklif verebilecek, mezat salonlarına gelme ve oradaki teklifleri takip etme ihtiyacı ortadan kalkacak ve böylece mahcuz mal veya hak rayiç değerinde satılabilecektir. Bu şekilde alacaklı ve borçlu menfaati en üst seviyede korunmuş olacaktır.

Teklifle ayrıca cebri icra sisteminin etkinliğinin artırılması amacıyla önemli başka değişiklikler de yapılmaktadır. Bu kapsamda; sicile kayıtlı taşınır ve taşınmaz malların kıymet takdirine ilişkin esaslar yeniden belirlenmekte, haczedilen taşınır malların satış isteme süreleri taşınmazlarda olduğu gibi bir yıl olarak kabul edilmekte ve hacizli malların kıymet takdiri ile satış giderlerinin tarifeyle belirlenmesi hüküm altına alınmaktadır.

Ayrıca hacizli malların en az masraf ve en yüksek bedelle satışını sağlamak amacıyla, satış talebiyle birlikte tarifeyle belirlenecek giderin ödenmesinin zorunlu olacağı ve giderin yatırılmaması halinde satış talebinin vaki olmamış sayılacağı açıkça hüküm altına alınmaktadır. Böylece satış yapılmaksızın malın uzun süre hacizli kalmasına ve alacaklı ile borçlu arasında gözetilmesi gereken menfaat dengesinin zedelenmesine neden olan bir uygulamaya da son verilmiş olacaktır. Mahcuz malın uzun süre muhafaza altında kalması, malın kıymetinin düşmesine, yediemin ücretinin artmasına ve böylece alacaklı ve borçlunun zarara uğramasına neden olmaktadır. Öte yandan hacizli malın uzun süre atıl bir vaziyette kalması, malın yıpranmasına ve ülke ekonomisinin zarar görmesine de sebebiyet vermektedir.

Özellikle motorlu kara araçları bakımından muhafaza, kıymet takdiri ve satış talebinin birlikte yapılması zorunlu hale getirilerek araçların en kısa süre içinde ve değerinde satılması sağlanacaktır. Sonuçta araçların yedieminlerde kalma süresi kısalacak, değer kaybetmesi önlenecek ve yediemin masraflarının artması engellenmiş olacaktır.

Yine Teklifle cebri icra sisteminde ilk defa kabul edilen usule göre borçluya, haczedilen malını rızaen satma imkânı verilmektedir.

Ayrıca ihale uygulamasında yaşanan ve özellikle takibin tarafları ile ihale alıcısını mağdur eden birtakım sorunlara çözüm bulmak amacıyla ihalenin feshini talep etmeye ilişkin usul ve esaslarda değişiklik yapılmaktadır.

Teklifle yapılan önemli bir değişiklik ise çocuk teslimine veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkindir.

Çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararları, yükümlüsü tarafından rızaen yerine getirilmediği takdirde, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 25, 25/a ve 25/b maddelerine göre icra dairesi tarafından zorla yerine getirilmektedir. Özellikle kişisel ilişki kurulmasına dair kararların icra dairelerince zorla yerine getirilmesi, bir yandan çocuğun üstün yararına riayet edilmediği yönünde şikâyetlere neden olurken diğer yandan bu süreçte hak sahibini mali külfet altında bıraktığı eleştirilerine sebep olmaktadır. Mali külfet, ekonomik imkânı kısıtlı olan anne veya babalar bakımından çocuğunu görememesi nedeniyle annelik veya babalık duygusunun tatminini engellemekte; çocuk bakımından ise ruhsal ve bedensel gelişim sürecinde anne veya babasının sevgi ve şefkatini yeterince hissedememesine yol açabilmektedir.

Mevcut sistemde çocukla kişisel ilişki kurulması süreci eşler ve hatta aileleri arasında başkaca yeni ihtilafların doğmasına da sebebiyet verebilmektedir. Teklifle, söz konusu ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesi sürecinde yaşanan bu ve benzeri şikâyetlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Kanun Teklifiyle, çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin ilam veya tedbir kararlarının icrası, icra sistemi dışına çıkarılarak yeniden düzenlenmektedir.
Değişiklikle, çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin işlemlerin, Adalet Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüklerince ve taraflara mali bir külfet yüklenmeksizin yerine getirilmesi kabul edilmektedir. Bu kapsamda, ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin usul ve esaslar, mahkemeler ile adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüklerinin görev ve yetkileri, tarafların hak ve yükümlülükleri, teslime ilişkin emre muhalefet nedeniyle disiplin hapsine ve diğer hususlara yönelik hükümler sevk edilmektedir.

Uygulamada teslim yükümlüsünün çocuk teslimine ilişkin ilam veya tedbir kararının gereğini rızaen yerine getirmemek suretiyle velâyet hakkını kötüye kullandığı da müşahede edilmektedir. Bu çerçevede Teklifle, 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 182 ve 324 üncü maddelerinde de değişiklik yapılmaktadır. Buna göre, velâyet hakkına sahip anne veya babanın, kişisel ilişki kurulmasına dair kararın gereklerini yerine getirmemesi halinde çocuğun menfaatine aykırı olmamak şartıyla velâyet sahibi değiştirilebilecek ve bu husus kişisel ilişkiye dair mahkeme kararında taraflara ihtar edilecektir.

Sonuç olarak düzenlemeyle çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulması süreci çocuğun üstün yararı gözetilerek, taraflara herhangi bir mali külfet yüklenmeksizin ve yeni ihtilaflara yol açmayacak şekilde yürütülebilecektir.

(EK-2)

ADALET KOMİSYONU RAPORU

Teklif, Yargı Reformu Strateji Belgesi ve İnsan Hakları Eylem Planı çerçevesinde hayata geçirilen reform niteliğinde düzenlemelerin devamı niteliğindedir ve önemli değişiklikleri ihtiva etmektedir. İki ana başlıkta ele alınabilecek olan Teklife ilişkin, ilk başlıkta, İcra ve İflas Kanununda yapılan değişikliklerle borçlu ve alacaklı arasındaki hassas menfaat dengesi gözetilerek, sürecin daha hızlı ve sağlıklı yürütülmesi amacıyla fiziki satış usulü kaldırılarak elektronik satış usulü getirilmekte, mezat salonlarında yapılan satışlar ve uygulamada yaşanan birtakım sorunlar ortadan kaldırılmaktadır. Bu sayede internete erişimin olduğu her yerden açık artırmalara çok daha fazla kişi katılabilecek, daha kolay ve güvenli bir şekilde teklifler verilebilecektir. Böylece mezat salonlarına geliş gidiş gibi zahmetler de ortadan kaldırılacak ve de mahcuz mal veya hak, rayiç değerinde satılabilme imkânına kavuşacaktır. İcra dairelerinin düzenli, uyumlu ve verimli bir şekilde çalışmasını temin amacıyla iş yoğunluğunun veya personel sayısısın fazla olduğu icra dairelerinde Adalet Bakanlığı tarafından icra müdür ve müdür yardımcıları arasından icra müdürünün yetkilerine haiz bir icra başmüdürü görevlendirilebilecek, yine iş yoğunluğunun veya icra dairelerinin fazla olduğu illerde, icra dairelerinin gözetim ve denetimini yapmak amacıyla icra daireleri başkanlığı kurulabilecektir. Öte yandan diğer getirilen hükümlerle, borçlunun mali külfetinin azaltılması, paraya çevirme işlemlerinin daha hızlı bir şekilde yapılması ve hacizli malın rayiç değeriyle satılabilmesi, ihale uygulamasında takibin tarafları ve ihale alıcısını zarara uğratan sorunlara çözüm bulunması amaçlanmaktadır. İkinci başlıkta ise İnsan Hakları Eylem Planında yer alan kırılgan kesimlerin korunması ve toplumsal refahın güçlendirilmesi amacı doğrultusunda 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununda değişiklikler yapılmakta, çocuk teslimiyle ilgili uygulamada yaşanan sorunlara, çocukların fiziksel ve ruhsal gelişimlerinin desteklenmesi amacıyla çözüm önerileri getirilmektedir.

İcra ve İflas Kanununa ilişkin bütüncül bir bakış açısıyla yapılan çalışmalar, Adalet Bakanlığı bünyesinde oluşturan 35 üyeden oluşan bir bilim kurulu ile devam etmektedir. Yargıtay üyelerinin, bölge adliye mahkemelerinin, ilk derece hâkimlerin, akademisyenlerin, avukatların, icra müdürlerinin uygulamaya yönelik görüşleri bu manada mevcuttur. Aciliyet oluşturan konular bakımından düzenleme getirilmiştir.

Teklifle getirilen icra başmüdürlüğü, Adalet Bakanlığının bir Avrupa Birliği projesi kapsamında oluşturduğu pilot icra sistemleri bakımından bir zorunluluk hâline gelmiştir. İcra aşamasındaki her işi yapan her bir icra dairesi yerine, yanlış uygulamaların önüne geçmek amacıyla birleştirilmiş icra dairesi uygulamasına geçilmiştir. İhtisaslaşma sağlanmakla birlikte çok sayıda icra müdürünün olduğu bir ortamda, bunların üzerinde bir müdürün konumlandırması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu müdür, esasen icra dairesi müdürünün sahip

olduğu yetkilere sahip olacak, bunun yanında koordinasyonu sağlayacaktır. İcra başmüdürlerinin Adalet Bakanlığı tarafından atanacağı ve icra müdürünün yetkilerine haiz olacağı metinde açıkça belirtilmiştir. İcra müdürünün görev tanımı ise, kanunda düzenlenmektedir. Diğer yandan icra müdürlerinin Adalet Bakanlığı tarafından atanacağı ve sair konuların yönetmelikle düzenleneceği, mevcut düzenlemede de benzer şekilde mevcuttur. Bu nedenle, Anayasanın 128'inci maddesine bir aykırılık söz konusu değildir. Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmemesine ilişkin disiplin hapsi cezalarına ilişkin düzenleme de, Anayasa Mahkemesinin zorlama hapsinin bir hapis cezası olmayıp tedbirlere uymaya zorlayarak, neticesi ağır suçların işlenmesinden önce suçun önlenmesini amaçlayan bir yaptırım olduğundan, ceza kavramı dışında değerlendirilmesi gerektiğine ve kişinin tedbir kararına aykırı davranışı aynı zamanda bir suç oluşturuyorsa bu durumun hukuk düzeninin koruduğu farklı hukuksal menfaatlerin ihlali sonucu doğuracağından mükerrer cezalandırmadan söz edilemeyeceğine ilişkin verdiği kararla uyum içerisindedir. Dolayısıyla Anayasaya aykırılık teşkil etmemektedir.

Cumhuriyet savcılarının denetimi yanında her icra mahkemesi hâkimi, kendisine Adli Yargı Adalet Komisyonu Başkanlığınca dönüşümlü olarak bağlanan icra ve iflas dairelerinin muamelelerine yönelik şikâyetleri ve itirazları inceleyerek yargısal anlamda, bu dairelerin gözetim ve denetimlerini yapmak ve idari işlerine bakmak suretiyle de idari anlamda daireleri denetlemektedirler. Düzenlemeyle, icra mahkemelerinin yargısal sürece ilişkin görevleri aynen devam etmektedir. Kurulması öngörülen icra daireleri başkanlığının yargısal bir görevi olmayacak, disiplin işlemleri gibi yargısal iş ve işlemler niteliğinde olmayan, gözetim ve denetim işlerini yerine getirecektir.

Uygulamada pey sürme işleminin özellikle son dakikalarda yoğunlaştığı görülmektedir. Bu gerçeklikten hareketle, insani durumları da göz ardı etmeyerek, son dakikalarda gerçekleşen yeni bir durum karşısında getirilen on dakikalık süre uzatımına ilişkin imkân, hem ihaleye iştirak edenlerin haklarını koruyan hem de ihale bedelindeki artış ihtimaliyle borçlu lehine bir düzenlemedir.

Kişisel verilerin korunmasına yönelik olarak İspanya ve İsveç gibi diğer ülke örnekleri incelenmiş, yaptıkları çalışmalar ve alınan raporlar değerlendirilmiştir. Dolayısıyla fiziki ortamda satışlarda yaşanan sıkıntıları giderecek önemli bir reform niteliğindeki elektronik ortamda satışa ilişkin gerekli güvenlik tedbirleri mevcut sistem bakımından alınmıştır. Kişisel bilgiler, ihale neticelene kadar görülemeyecektir. Bu şekilde, ihale sürecinde tehdit ve manipülasyon gibi olumsuz durumların yaşanmasının önüne geçilmiş olacaktır. Ancak bir niza veya itiraz durumunda Adalet Bakanlığı adli bilişim ve siber güvenlik ekipleri "log"ları

İnceleme anlamında bilgileri görebileceklerdir.

Aslında amaçlananın son ana kadar teminatın verilip artırmaya katılmanın temin edilmesi olmasına karşılık, bankalara yatacak nakdi teminatın aktarılmasıyla ilgili yapılacak işlemlerin yürütülebilmesi için gereken marj nedeniyle, nakdi teminatın yatırılma zamanı olarak "en geç artırma süresinin bitiminden önceki gün saat 23.30'a kadar" şeklinde düzenleme yapılmıştır.

İhale süreci, kamu otoritesine güvenin esas olduğu bir alandır. Satış işlemine iştirak etmek isteyenler bu güvene istinaden yüksek teminatlar göstererek, çeşitli masraflar ve planlar yaparak bu sürece dâhil olmaktadırlar. Satış talebinin teklif verme başladıktan sonra geri alınabileceği kabul edilecek olursa, kamu otoritesine güvenenler bakımından ciddi zararlar ortaya çıkacak, ihalelere katılma noktasında çekincelere yol açacaktır. Bu nedenle, satış talebinin teklif verme başladıktan sonra geri alınamayacağına ilişkin düzenlemedeki amaç, ihalelere olabildiğince yüksek katılımı sağlamaktır ve yerinde bir düzenlemedir.

Bir veri tabanına yeni bir verinin girmesini engeller nitelikte, DDoS atakları şeklinde çok sayıda istek gönderilebilmekte, kamu kurumları da zaman zaman bu ataklarla karşı karşıya kalabilmektedirler. Robot yazılımlarla firmaların sürekli teklif vererek diğer iyi niyetli alıcı kişilerin sisteme girişine engel oluşturabilecek eylemlerinin önüne geçmek için elektronik satış portalının işleyişini ya da güvenliğini tehlikeye sokan veya satış portalına erişimi engelleyen ya da zorlaştıran nitelikte eylemlerde bulunanlar bakımından Teklif ile getirilen hükümler, olumlu düzenlemelerdir.

Bilişim sistemlerinde doğası gereği, veri merkezi yenilemesi, versiyon güncellemeleri ve benzeri nedenlerle muhakkak bakım ihtiyacı ortaya çıkmakta ve kesintiler yaşanmaktadır. Diğer yandan yangın, deprem, sel gibi mücbir durumlarla da karşılaşılabilmektedir. Her ne kadar, kullanıcıların hissetmeyeceği zaman dilimlerinde işlemler gerçekleştirilse de, gerek bahsi geçen mücbir sebepler gerekse de bilişim dünyasında gerçekleşebilecek bir problemle karşılaşıldığında log kayıtları bulunduğundan bir sıkıntı yaşanmayacaktır. Hükümle ilgili dile getirilen endişelerin gerçekleşmesi durumunda ise ihalenin feshi ve sorumluluğu bulunan kişi ve kurumların tazminat sorumluluğu gündeme gelecektir.

Mevcut sistemde çocuk teslimine ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin ilam veya tedbir kararları, yükümlü tarafından rızayla getirilmediği takdirde İcra ve İflas Kanununa göre icra daireleri tarafından zorla yerine getirilmektedir. Ancak bu yöntem, eşler arasında yeni ihtilaflar ortaya çıkarmakta, hak sahibini mali yük altında bıraktığı şeklinde eleştirilere uğramakta ve çocuğun üstün yararına hizmet etmekte eksik kalmaktadır. Bu nedenle 1932 yılından beri uygulanagelen bu usul, icra sistemi dışına çıkarılmaktadır. Teklifle birlikte bu

işlemler bundan böyle Adalet Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlükleri tarafından taraflara herhangi bir mali külfet yüklemeksizin yerine getirilecektir. Tüm masraflar, Devlet bütçesinden karşılanacaktır.

Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair işlemler çocuğun üstün yararı gözetilerek psikolog, pedagog, sosyal çalışmacı, çocuk gelişimci ve rehber öğretmen gibi uzmanlar veya öğretmenler marifetiyle yapılacaktır.

Uzmanların ortak bir havuza alınmasına müteakip uzman sayısının artırılmasına ilişkin çalışmalar yürütülmüş, neticesinde uzman sayısı yüksek oranda artırılmıştır. Yapılan planlamalar neticesinde, uzman sayıları yakın gelecekte daha da artacaktır.

Çocukla kişisel ilişki kurulması işlemlerinde uygulanan zor kullanma usulü, zaman zaman istenmeyen görüntülerin ortaya çıkmasına neden olmakta, yazılı ve görsel basın ile sosyal medya platformlarına yansımakta ve kamuoyunda tartışmalara neden olarak çocuğun örselenmesine neden olabilmektedir. Bu nedenle çocukla kişisel ilişki kurulması işlemlerinde uygulanan zor kullanma usulünden vazgeçilmektedir.

4721 sayılı Türk Medenî Kanununun 182'nci maddesinde yapılan değişiklikle öngörülen ihtar, hâkim tarafından bir kişisel ilişki tesis edildiğinde mutlaka kararda yer alması gerekmektedir. Bu ihtar, velayet kendisine bırakılan ana veya babaya, kişisel ilişki düzenlemesinin gereklerini yerine getirmezse ve de çocuğun üstün yararı, çocuğun velayetinin değiştirilmesini gerektiriyorsa, yargılama neticesinde velayetin değiştirilmesi ihtimalinin bulunduğunun -4721 sayılı Kanunun 324'üncü maddesindeki uygulamanın- hatırlatılmasıdır. Yükümlünün teslim emrine aykırı ilk hareketinde ise danışmanlık tedbiri uygulanacak, sürecin işleyişi ve diğer konularda yükümlü bilgilendirilecektir. Çocukla kişisel ilişki kurulması işlemlerinde zor kullanma usulü kaldırılacağından, bazı koruyucu tedbirlere başvurmak bir gerekliliktir. Yapılacak olan ihtar, velayetin değiştirileceğinin değil, değiştirilebileceğinin ihtarıdır. Çocuğun menfaatine aykırı olup olmadığı hususu ise yapılacak incelemeler ve konulacak delillerle mahkemeler tarafından takdir edilecektir. Çocuğun menfaatinin gözetilmeden sadece bir ihtara dayalı olarak velayetin değiştirilmesi gibi bir durum söz konusu değildir.

Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüğü görevlileri tarafından bulundukları yerlerde çocukların teslimi için uygun mekânlar belirlenecektir. Bunlar genellikle kreş, anaokulu, bakımevi, kültür ve gençlik merkezi gibi kişilerin en yakın teslim mekânına çocuğu götürebilmesine olanak tanıyacak, çocuğun örselenmeden rahat bir ortamda teslim edileceği yerler olacaktır. Mazeret bildirilmediği müddetçe çocuk teslimi, eve gitmek suretiyle

gerçekleştirilmeyecektir. Müdürlüklerle birlikte kamu kurumları ile belediyelerin iş birliği ve desteğinin bu noktada önemli olacağından, düzenlemeyle kanun seviyesinde teslim mekânlarının belirlenmesi, oluşturulması, tefrişi ve güvenliğinin sağlanması gibi konularda kamu kurum ve kuruluşları ile belediyelere yükümlülük yüklenmektedir.

Teklifin aleyhinde ise genel itibarıyla aşağıdaki eleştiriler dile getirilmiştir:

Teklifte olumlu düzenlemeler bulunmasına karşın, ifade edildiği gibi reform olarak nitelendirilmesi mümkün değildir. Reform niteliğindeki bir düzenlemeden bahsedebilmek için öncelikle tüm ilgililerin katılımıyla, karşılıklı titiz çalışmaların yapılması gerekmektedir. Getirilen düzenleme ise ilgili tarafların görüşleri alınmadan hazırlanmış, kanun yapma tekniğine aykırı olarak geçmiş olumsuz uygulamaların devamı niteliğinde torba yasa mantığıyla sunulmuş teknik bir düzenlemedir. Teklifin, düzenlemeye dayanak gösterilen Yargı Reformu Strateji Belgesi ve İnsan Hakları Eylem Planının asgari gereklerini hem yöntem hem de içerik olarak karşılamaması nedeniyle reform olarak kabulü mümkün değildir. Diğer yandan düzenlemeyle alakalı kanun teklifleri ile gerçek anlamda reform niteliğinde hazırlanan diğer kanun tekliflerinin göz ardı edilmesi, nitelikli kanun yapmayı olanaksız kılmaktadır.

Teklifte gerekçe olarak ortaya konulan ifadeler, aslında yaşanan belli başlı ekonomik ve diğer sosyal sorunların ikrarı anlamına gelmektedir. Hukuk bir üst yapı kurumu, ekonomi ise alt yapı kurumudur. Yoksullukla mücadele edilmediği müddetçe, her geçen gün artan icra dosyaları ve uzayan icra takibi sonuçlanma sürelerine ilişkin sorunlara, sadece yapılan kanun değişiklikleriyle çözüm getirilmesi mümkün değildir. Sorunların kökten çözümü için, erkler ayrılığının tesis edilmesi, Anayasal hak ve özgürlüklerin kullanılmasının sağlanması ile yoksullukla mücadele edilmesi gerekmektedir.

Teklif, icra başmüdürünün belirlenmesi, görev ve yetkilerinin ne olacağına ilişkin hususların kanun seviyesinde düzenlenmemesi nedeniyle Anayasanın 128'inci maddesine, çocuk teslimine dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin teslim emrine aykırı hareket edenler ile emrin gereğinin yerine getirilmesini engelleyenler ve kişisel ilişki kurulması için kendisine çocuk teslim edilen hak sahipleri hakkında "fiil suç teşkil etse dahi" disiplin hapsine ile cezalandırılacaklarına ilişkin hüküm nedeniyle, bir fiile birden fazla ceza verilmesi sonucunu ortaya çıkaracağından Anayasanın 2 ve 90'ıncı maddelerine, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa eklenen Dördüncü Kısmın yer ve zaman bakımından uygulanmasının Adalet Bakanlığına bırakılması nedeniyle de Anayasanın 2, 7 ve 87'nci maddelerine aykırı hükümler içermektedir.

Cumhuriyet savcıları arasından icra daireleri başkan ve başkan yardımcıları atanmasına

ilişkin hüküm, icra hukuku gibi teknik bir alanda Cumhuriyet savcılarının pratikte uzak kalmalarının ortaya çıkaracağı dezavantajlar göz önüne alınarak metinden çıkarılmalıdır. Diğer taraftan yargıya ilişkin verilen gözetim ve denetim görevleri ile alınan kararların, idari işlem olarak kabul edilmesi mümkün değildir; adli işlem niteliğindedir.

Açık artırma süresinin son on dakikası içinde yeni bir teklifin verilmesi hâlinde açık artırmanın bir defaya mahsus olmak üzere on dakika uzatılacağına ilişkin hüküm, kötü niyetli uygulamalara açık, ihaleleri riske atabilecek, spekülatif alan oluşturur niteliktedir. Seri şekilde pey sürüldüğü durumlarda, pey sürmenin engellenmesi hâlinde ihalenin feshi gündeme gelecek, uygulamada ciddi sıkıntılar ortaya çıkacaktır.

Teklif verenlerin kişisel bilgilerini, artırma süresi içinde bilişim sistemini işleten kamu görevlileri hariç hiç kimsenin göremeyeceğine ilişkin düzenlemenin ötesinde kişisel bilgilerin ve özel hayatın gizliliği ilkesinin ihlal edilmesinin önüne geçecek, ihlal durumunda uygulanacak yaptırımları da içerir açık hükümlere yer verilmelidir.

Artırmaya katılabilmek için artırma süresinin bitiminden önceki gün saat 23.30'a kadar teminatın yatırılmasına ilişkin getirilen husus, mevcut uygulamadan geriye gidiş niteliğinde bir düzenlemedir. Bunun yerine katılımı artıracak, borçlunun malının gerçek değerinde satılmasını ve alacaklıların alacağına kavuşmasını temin edecek düzenlemelere gidilmelidir.

Her türlü icra takibi işlemlerinde öncelikli amaç, alacaklı ve borçlunun çıkarlarını korumaktır. Kamu düzenine ilişkin bir iş niteliğinde olan ihale sürecinde, alacaklı ve borçlunun anlaşmaları durumunda bu husus muhakkak göz önünde bulundurulmalı, satış talebinin teklif verme başladıktan sonra geri alınamayacağı gibi bir dayatmaya gidilmemelidir.

Elektronik satış portalına erişimi engellediği veya diğer düzenlemede belirtilen eylemlerde bulunduğu iddia edilenlerin yargı kararı olmadan idari bir tespit ile ihale sürecinin dışında bırakılabilecek olması, ihale devam ettiği için ciddi mağduriyetlere ve ihale dışında bırakılmak istenilenler bakımından keyfî uygulamalara neden olabilecektir. Öte yandan oluşabilecek zararların nasıl giderileceği ve yaptırımın ne olacağı düzenlemede yer almamaktadır.

Teklif verme süresi içinde bilişim sisteminin bakımı veya iyileştirilmesi için gerekli olan işlemler yapılabileceği ve bu işlemlerin ihalenin geçerliliğini etkilemeyeceğine ilişkin getirilen hüküm, manipüle edilmeye müsaittir. Sisteme erişimin mümkün olmadığı durumlar dikkate alındığında bir nevi kanunun uygulanması, bilişim sisteminin durumuna bırakılmaktadır.

Velayet, kamu düzenini ilgilendirmekte ve hakkın kullanımında çocuğun üstün yararının gözetilmesi gerekmektedir. Çocuğun üstün yararı ilkesi, tüm erklerin işlem, uygulama ve kararlarında çocuğun yararının esas alınmasını ve çocuğun merkeze alınmasını zorunlu kılmaktadır. Bu nedenledir ki, hâkim çocuğun velayetinin kime verileceği hususunu ayrıca incelemekte ve çocuğun üstün yararı ilkesinden hareket ederek hüküm kurmaktadır. Teklifte gözetilen menfaat ise çocuğun üstün yararı değil annelik ve babalık duygusun tatmini, velayet kendisine verilmeyen anne veya babanın istekleridir. Düzenlemede çocuk, anne veya babanın çatışma alanı olarak görülmektedir.

Kişisel ilişki kurma hakkı, kişiye sıkı sıkıya bağlı, duygu ve isteklerin en üste derecede belirleyici olduğu bir hak olduğundan, çocuğun duygularının ve iradesinin muhakkak surette dikkate alınması gerekir. Çünkü çocuk, kişisel ilişki kurma kararının nesnesi değil, öznesidir. Oysa ki Teklifte kullanılan "teslim mekânı" ibaresi dahi, çocuğu nesnelleştiren bakış açısını ortaya koymaktadır.

Çocuğun kişisel ilişkisinin düzenlenmesi ve sürdürülmesi özgün, dinamik ve esnek bir yaklaşımı zorunlu kılmaktadır. Çocuğun üstün yararı çerçevesinde çocuğun psikolojik durumu sürekli ve değişmeyen, çocuğu tanıyan, tüm süreçlerde çocuğun takibini yapan uzmanlar tarafından izlenmelidir. Uzmanların raporları doğrultusunda Aile Mahkemesi kararıyla çocuk ve ebeveyni arasındaki ilişkinin kurulması sağlanmalıdır. Çocukla kişisel ilişki kurma mekanizması Adalet Bakanlığı değil, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı bünyesinde kurgulanmalıdır. Kadına yönelik şiddet gerçeği karşısında görüşmeler sırasında kadınların, çocukların ve görevlilerin erkek şiddetine karşı korunması amacıyla gerekli önlemler alınmalı, çocuğun psikolojisinin olumsuz etkilenmemesi için bu konuda görevlilerin gerekli eğitimleri almış olması gerekmektedir.

Kolluk birimlerinin zor kullanmasının kaldırıldığı ifade edilse de kolluk birimlerinin zor kullanma yetkisi mevcutta olduğu gibi düzenlemede yer almaktadır.

Velayetin büyük çoğunluğunun kadınlarda olduğu gözetildiğinde, zaten şiddete uğrayan kadınları teslim ve kişisel ilişki kararlarını yerine getirmediği gerekçesiyle disiplin hapsi ve velayetin değiştirilmesi kararlarıyla karşı karşıya bırakmak, düzenlemenin erkek bakış açısıyla hazırlandığının göstergesidir.

Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri müdürlükleri birçok yerde bulunmamaktadır. Uygulamada sıkıntıların yaşandığı, kurumsallaşmamış bu yeni müesseseye çocukların teslimi ile ilgili sorumluluk yüklemek, personel sayısının yeterli olup olmadığı ve eğitim planlamalarının yapılıp yapılmadığına ilişkin belirsizlikler de eklendiğinde sorunlara neden

olabilecektir.

Teslim mekânlarının neresi olacağı, sabit mi değişken mi olacakları, yapılacak çalışmaların bütçesi, çocuk dostu fiziki yapıya kavuşturulmaları için yapılacak çalışmalar gibi çok sayıda hususta belirsizlikler bulunmaktadır.

Komisyonumuzda yapılan çalışmalar sonunda maddeler üzerindeki değişiklikler ve kabuller aşağıdaki şekildedir.

Teklifin çerçeve 1 ila çerçeve 13'üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 14'üncü maddesi, ihale alıcısının katma değer vergisi beyannamesini düzenletmek üzere icra dairesine müracaat zorunluluğuna ilişkin cümlenin metinden çıkarılması amacıyla verilen önergenin kabul edilmesi neticesinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 15 ila çerçeve 34'üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 35'inci maddesi, adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüklerinde görevlendirilecek personelin yeterli sayıda olmasına ve Adalet Bakanlığı tarafından görevlendirilmesine yönelik düzenleme yapılması amacıyla verilen önergenin kabul edilmesi neticesinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 36 ila çerçeve 40'ıncı maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 41'inci maddesi, eklenmesi öngörülen madde ile, kişilik haklarının ihlal edildiği iddiası ile ilgililer ve müdürlüğün bazı ses ve görüntüler bakımından içeriğin çıkarılması ve erişimin engellenmesini isteme hakkına sahip olduğu hükme bağlandığı ve ilgililer ibaresinin müdürlüğü de kapsaması sebebiyle "ve müdürlük" ibaresinin madde metninden çıkarılması amacıyla verilen önergenin kabul edilmesi neticesinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

Teklifin çerçeve 42 ila çerçeve 52'nci maddeleri ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 53 ve 54'üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Teklif oy çokluğu ile kabul edilmiş, maddeleri redaksiyona tabi tutulmuştur.

24/11/2021 TARİHLİ ve 7343 SAYILI
‘‘İCRA ve İFLÂS KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN’’UN GETİRDİĞİ YENİLİKLER

Av.Talih Uyar[*]

7343 sayılı ‘‘İcra ve İflâs Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’’ 31675 sayılı ve 30.11.2021 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Böylece yaklaşık 450 maddeden oluşan 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunun 1/7’si-(2) tanesi ‘*yürürlük maddesi*’ olmak üzere- değişmiştir…

Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan Tasarı, (54) maddeden oluşmakta idi. Daha sonra, TBMM’ne sevk edilen bu tasarı -TBMM’de yapılan görüşmeler sonucunda- (58) madde olarak kanunlaşmıştır.

TBMM’de yapılan görüşmeler sonucunda, İcra ve İflâs Kanunu dışında çeşitli kanunlarda da değişiklik yapılmıştır. Yapılan tüm değişiklikleri, aşağıdaki başlıklarla şöyle belirtmek mümkündür:

A)‘‘ İcra Teşkilatı’’na İlişkin Hükümler

B) ‘‘İlamların İcrası’’na İlişkin Hükümlerden ‘‘İcranın Geri Bırakılması İçin Verilecek Süre’’ye Dair Hüküm

C) ‘‘ Haciz Yoluyla Takip’’e İlişkin Hükümler

Ç) ‘‘Paraya Çevirme’’ ye İlişkin Hükümler

D) ‘‘1136 sayılı Avukatlık Kanununda Yapılan Değişikliğe’’ İlişkin Hüküm

E) ‘‘2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununda Yapılan Değişikliğe’’ İlişkin Hüküm

F) ‘‘5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Yapılan Değişikliğe’’ İlişkin Hüküm

G) ‘‘İlamların İcrası’’na İlişkin Hükümler

H) ‘‘İcra ve İflâs Kanununun İhalenin Yapılma Şekline’’ İlişkin Hükümlerin Yürürlük Zamanı

I) ‘‘ Harçlar Kanuna Eklenen Madde’’

İ) ‘‘657 Sayılı(Devlet Memurları) Kanununda Yapılan Değişiklik’’

J) ‘‘ 3717 Sayılı (Adli Personel ile Devlet Davalarını Takip Edenlere Yol Gideri ve Tazminat Verilmesi ile 492 Sayılı Harçlar Kanununun Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında) Kanununda Yapılan Değişiklik’’

K) ‘‘ 4721 sayılı Türk Medeni Kanununda Yapılan Değişiklikler’’

L) ‘‘ 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununda Yapılan Değişiklikler’’

M) ‘‘ 5717 sayılı (Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yön ve Kapsamına Dair) Kanunda Yapılan Değişiklikler’’

N) ‘‘ 7155 sayılı (Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında) Kanunda Yapılan Değişiklik’’

O) ‘‘ Yürürlük Maddesi’’

Ö) ‘‘ Yürütme Maddesi’’

[*] İzmir Barosu Avukatlarından.(Yaşar Ünv. Huk. Fak.Öğr.Görv.)

7343 sayılı Kanunun yeni kabul edilen maddelerinin –kural olarak- ‘‘*derhal (yayımı tarihinde) yürürlüğe gireceği*’’-(57).maddesiyle- kabul edilmiştir. Ancak, kısaca ‘‘*ihaleye(elektronik satışa) ilişkin yeni hükümlerin*’’ hemen yürürlüğe girmeyip önce ‘bu maddelerin uygulanmasına ilişkin y ö n e t m e l i ğ i n ve 106 ıncı madde uyarınca çıkarılması gereken t a r i f e n i n -kanunun yürürlüğe girdikten altı ay içinde- çıkarılmasından sonra Adalet Bakanlığınca belirtilen il veya ilçelerde uygulanmasına başlanacağı, ‘Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yılın sonunda tüm maddelerin ülke genelinde uygulanacağı’ öngörülmüştür.

“Günümüzde bilişim teknolojileri alanında meydana gelen değişim ve gelişim, sosyal ve ekonomik hayatın her alanını doğrudan etkilemektedir. Bilişim teknolojilerinin getirdiği imkânlar, kamu hizmetinin daha hızlı bir şekilde ve daha az maliyetle sunulmasını sağlamaktadır. Yargı alanında da bu imkânlardan istifade etmek amacıyla Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) geliştirilmiş ve bu çerçevede hukuk ve ceza yargılama usulüyle ilgili kanunlarda UYAP’a ilişkin önemli hükümler kabul edilmiştir. Son olarak 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununda. 7251 sayılı Kanunla yapılan değişiklikler de bu amacı gerçekleştirmeye yönelik düzenlemeler olarak karşımıza çıkmaktadır.

İcra ve İflâs Kanununa göre icra ve iflâs dairelerince yapılan işlemler UYAP kullanılmak suretiyle elektronik ortamda gerçekleştirilmektedir. Bu çerçevede elektronik ortamda; takip işlemleri başlatılmakta, her türlü veri, bilgi, belge ve karar işlenmekte, kaydedilmekte ve saklanmakta, borçlunun mal, hak ve alacağı sorgulanmakta ve haczedilmekte, mahcuz malın satışı için açık artırmaya başlanmakta ve teklif verilmektedir.

Bilindiği gibi mahcuz malın satışı için açık artırma işlemleri, elektronik ortamda teklif verme suretiyle başlatılmakta ise de ihaleler fiziki ortamda, bir başka ifadeyle mezat salonlarında yapılan açık artırmayla tamamlanmaktadır. İcra ve iflâs işlemlerinin önemli bir kısmının elektronik ortamda yapıldığı dikkate alındığında, açık artırma işlemlerinin de "tamamen elektronik ortamda yapılması” bu alana ilişkin kamu hizmetinin daha etkin bir şekilde verilmesine katkı sağlayacaktır. Teklifle İcra ve İflâs Kanunu hükümleri uyarınca, açık artırmanın fiziki ortamda tamamlanması usulünden vazgeçilerek, mezat salonlarında yapılan bölümü de dâhil olmak üzere bütünüyle elektronik ortamda gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.

Teklifle ayrıca cebri icra sisteminin etkinliğinin artırılması amacıyla önemli başka değişiklikler de yapılmaktadır. Bu kapsamda; sicile kayıtlı taşınır ve taşınmaz malların kıymet takdirine ilişkin esaslar yeniden belirlenmekte, haczedilen taşınır malların satış isteme süreleri taşınmazlarda olduğu gibi bir yıl olarak kabul edilmekte ve hacizli malların kıymet takdiri ile satış giderlerinin tarifeyle belirlenmesi hüküm altına alınmaktadır.

Ayrıca hacizli malların en az masraf ve en yüksek bedelle satışını sağlamak amacıyla, satış talebiyle birlikte tarifeyle belirlenecek giderin ödenmesinin zorunlu olacağı ve giderin yatırılmaması halinde satış talebinin vaki olmamış sayılacağı açıkça hüküm altına alınmaktadır. Böylece satış yapılmaksızın malın uzun süre hacizli kalmasına ve alacaklı ile borçlu arasında

gözetilmesi gereken menfaat dengesinin zedelenmesine neden olan bir uygulamaya da son verilmiş olacaktır. Mahcuz malın uzun süre muhafaza altında kalması, malın kıymetinin düşmesine, yediemin ücretinin artmasına ve böylece alacaklı ve borçlunun zarara uğramasına neden olmaktadır. Öte yandan hacizli malın uzun süre atıl bir vaziyette kalması, malın yıpranmasına ve ülke ekonomisinin zarar görmesine de sebebiyet vermektedir.

Özellikle motorlu kara araçları bakımından muhafaza, kıymet takdiri ve satış talebinin birlikte yapılması zorunlu hale getirilerek araçların en kısa süre içinde ve değerinde satılması sağlanacaktır. Sonuçta araçların yedieminlerde kalma süresi kısalacak, değer kaybetmesi önlenecek ve yediemin masraflarının artması engellenmiş olacaktır.

Yine Teklifle; cebri icra sisteminde ilk defa kabul edilen usule göre borçluya, haczedilen malını rızaen satma imkânı verilmektedir.

Ayrıca ihale uygulamasında yaşanan ve özellikle takibin tarafları ile ihale alıcısını mağdur eden birtakım sorunlara çözüm bulmak amacıyla ihalenin feshini talep etmeye ilişkin usul ve esaslarda değişiklik yapılmaktadır.

Teklifle yapılan önemli bir değişiklik ise çocuk teslimine veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkindir.

Mevcut sistemde çocukla kişisel ilişki kurulması süreci eşler ve hatta aileleri arasında başkaca yeni ihtilafların doğmasına da sebebiyet verebilmektedir. Teklifle, söz konusu ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesi sürecinde yaşanan bu ve benzeri şikâyetlerin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Kanun Teklifiyle, çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin ilam veya tedbir kararlarının icrası, icra sistemi dışına çıkarılarak yeniden düzenlenmektedir…” [*]

“Kanun teklifi önemli değişiklikleri ihtiva etmektedir. İki ana başlıkta ele alınabilecek olan Teklife ilişkin, ilk başlıkta, İcra ve İflâs Kanununda yapılan değişikliklerle borçlu ve alacaklı arasındaki hassas menfaat dengesi gözetilerek, sürecin daha hızlı ve sağlıklı yürütülmesi amacıyla fiziki satış usulü kaldırılarak elektronik satış usulü getirilmekte, mezat salonlarında yapılan satışlar ve uygulamada yaşanan birtakım sorunlar ortadan kaldırılmaktadır. Bu sayede internete erişimin olduğu her yerden açık artırmalara çok daha fazla kişi katılabilecek, daha kolay ve güvenli bir şekilde teklifler verilebilecektir. Böylece mezat salonlarına geliş gidiş gibi zahmetler de ortadan kaldırılacak ve de mahcuz mal veya hak, rayiç değerinde satılabilme imkânına kavuşacaktır. İcra dairelerinin düzenli, uyumlu ve verimli bir şekilde çalışmasını temin amacıyla iş yoğunluğunun veya personel sayısısın fazla olduğu icra dairelerinde Adalet Bakanlığı tarafından icra müdür ve müdür yardımcıları arasından icra müdürünün yetkilerine haiz bir icra başmüdürü görevlendirilebilecek, yine iş yoğunluğunun veya icra dairelerinin fazla olduğu illerde, icra dairelerinin gözetim ve denetimini yapmak

[*] Bknz: Genel Gerekçe(EK-1)

amacıyla icra daireleri başkanlığı kurulabilecektir. Öte yandan diğer getirilen hükümlerle, borçlunun mali külfetinin azaltılması, paraya çevirme işlemlerinin daha hızlı bir şekilde yapılması ve hacizli malın rayiç değeriyle satılabilmesi, ihale uygulamasında takibin tarafları ve ihale alıcısını zarara uğratan sorunlara çözüm bulunması amaçlanmaktadır. İkinci başlıkta ise İnsan Hakları Eylem Planında yer alan kırılgan kesimlerin korunması ve toplumsal refahın güçlendirilmesi amacı doğrultusunda 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununda değişiklikler yapılmakta, çocuk teslimiyle ilgili uygulamada yaşanan sorunlara, çocukların fiziksel ve ruhsal gelişimlerinin desteklenmesi amacıyla çözüm önerileri getirilmektedir…" [**]

**

A) '' İcra Teşkilatı''na İlişkin Hükümler:

a) ''Hükümet Tasarısı Gerekçesi'':

Madde-1(İİK.1**):**

- ✓ İhtisaslaşmanın sağlanması ve takip işlerinin daha hızlı ve verimli bir şekilde yerine getirilmesi amacıyla, 'aynı mahalde birden fazla icra dairesi kurulması' uygulaması yerine 'o mahaldeki icra dairelerinin birleştirilerek tek icra dairesi modeline' geçilmiştir.

  Birleştirilmiş icra dairelerinde, iş bölümü esasına göre 'takip talebini alma', 'haciz' , 'satış ve paraların paylaştırılması:' gibi bürolar oluşturulmaktadır.

  İş yoğunluğunun veya personel sayısının fazla olduğu icra dairelerinde, dairenin düzenli, uyumlu ve verimli şekilde çalışmasını sağlamak amacıyla bir 'icra başmüdürü' görevlendirilecektir.
- ✓ Maddenin dördüncü fıkrasında yapılan değişiklik ile 'icra kâtipliği ile ilgili sınavların Adalet Bakanlığınca veya Adalet Bakanlığının yetki vereceği adli yargı ilk derece mahkemesi Adalet komisyonları marifetiyle yapılabileceği' vurgulanmıştır.

*

b) Adalet Komisyonu Raporu:

1. Madde:

''Birleştirilmiş İcra daireleri ile iş yoğunluğunun veya personel sayısının fazla olduğu icra dairelerinin düzenli, uyumlu ve verimli bir şekilde çalışmasını sağlamak amacıyla Adalet Bakanlığı tarafından icra müdür ve müdür yardımcıları arasından, icra müdürünün yetkilerini haiz bir İcra başmüdürünün görevlendirilebileceği hüküm altına alınmıştır. İcra başmüdürlüklerinin görev ve yetkilerinin kanunla belirlenmesi gerekmektedir. Aksi takdirde, hali hazırda yürütme tarafından atanan icra müdürlerinin üzerine yine yürütme tarafından atanacak icra başmüdürlükleri getirilmesi, yürütmenin yargı üzerindeki tahakkümü kuvvetlendirecek ve pratikte keyfiyete imkan tanıyacak bir

[**] Bknz: Adalet Komisyonu Raporu (EK-2)

uygulamadır. Bu nedenle kanun metninden çıkarılması gerekliği teklif edilmiş fakat kabul edilmemiştir.''

**

MADDE 1- 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 1 inci maddesine ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve mevcut dördüncü fıkrasında yer alan "Bakanlığının" ibaresi "Bakanlığı veya Bakanlığın" şeklinde değiştirilmiştir.

"İş yoğunluğunun veya personel sayısının fazla olduğu icra dairelerinde dairenin düzenli, uyumlu ve verimli bir şekilde çalışmasını sağlamak amacıyla Adalet Bakanlığı tarafından icra müdür ve müdür yardımcıları arasından, icra müdürünün yetkilerini haiz bir icra başmüdürü görevlendirilebilir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, yönetmelikle düzenlenir."

**

a) ''Hükümet Tasarısı Gerekçesi'':

Madde-2(İİK.3/a**):**

- ✓ 3.maddeden sonra gelmek üzere kanuna yeni eklenen bu madde gereğince ''İş yoğunluğunun veya daire sayısının fazla olduğu illerde Adalet Bakanlığı tarafından yetki çevresi de belirlenmek suretiyle, 'bir veya birden fazla icra daireleri başkanlığı' kurulabilecektir.''
- ✓ 'Başkan' ve 'başkan yardımcısı', hâkim ve Cumhuriyet savcıları arasından atanacaktır. Ayrıca başkanlıkta yeteri kadar icra başmüdürü, icra müdürü, icra müdürü yardımcısı, icra kâtibi görevlendirilecektir.
  Başkanlık, icra dairelerin gözetim ve denetimini yapacaktır.

*

b) Adalet Komisyonu Raporu:

2. Madde:

''Kurulacak İcra Daireleri Başkanlığı'na atanacak Başkan Yardımcısının sayısının 1 'den fazla olması halinde, bunlardan bir tanesinin Hukuk veya 4 yıllık belirli bölüm mezunları ve en az meslekte 10 yıllık tecrübeye sahip İcra Başmüdür, İcra Müdürü ve İcra Müdür Yardımcısı arasından seçilmesine İlişkin bir düzenlemenin getirilmesinin faydalı olacağını düşünüyoruz. Şöyle ki; bu sayede meslekte yükselme imkânı olacak ve bu bağlı olarak çalışanların motive ve çalışma isteklerinde artış sağlanacaktır.''

**

MADDE 2- 2004 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"İcra daireleri başkanlığı:

MADDE 3/a- İş yoğunluğunun veya icra dairesi sayısının fazla olduğu illerde Adalet Bakanlığı tarafından, yetki çevresi de belirlenmek suretiyle bir veya birden fazla icra daireleri başkanlığı kurulabilir.

Başkanlıkta bir başkan ile yeteri kadar başkan yardımcısı bulunur. Başkan birinci sınıf olmuş, başkan yardımcısı ise birinci sınıfa ayrılmış adli yargı hâkim ve Cumhuriyet savcıları arasından muvafakatleri alınarak Bakanlıkça atanır. Ayrıca başkanlıkta, yeteri kadar icra başmüdürü, icra müdürü, icra müdür yardımcısı, icra kâtibi ve memur Adalet Bakanlığı tarafından görevlendirilir.

İcra daireleri başkanı ve başkan yardımcıları hakkında, bu Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun Adalet Bakanlığı merkez kuruluşunda çalışan hâkimlere ilişkin hükümleri uygulanır.

Başkanlık, icra dairelerinin gözetim ve denetimlerini yapar, idari işlerine bakar; mevzuatla verilen görevleri yerine getirir.

Bu madde hükmü iflâs daireleri ile iflâs dairelerinde çalışan görevliler hakkında da uygulanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir."

**

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

Madde-3 (İİK.4**):**

- ✓ Yapılan değişiklikle dördüncü maddenin birinci fıkrasının son cümlesinde yer alan ‘‘şikâyetleri ve itirazları inceler’’ sözcüklerinden sonra gelmek üzere ‘‘icra daireleri başkanlığını, kurulmayan yerlerde" ibaresi eklenmiştir. Bu suretle, kanuna yeni eklenen 3/a maddesiyle uyum sağlanmıştır.

*

MADDE 3- 2004 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının son cümlesine "itirazları inceler," ibaresinden sonra gelmek üzere "icra daireleri başkanlığı kurulmayan yerlerde" ibaresi eklenmiştir.

**

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

Madde-4 (İİK.13**):**

- ✓ Maddeyle, Kanunun 13.maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesine ‘‘*esaslara göre*" ibaresinden sonra gelmek üzere "*icra daireleri başkanlığının, bu başkanlığın kurulmadığı yerlerde*" ibaresi eklenmiştir.

*

MADDE 4- 2004 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesine "esaslara göre" ibaresinden sonra gelmek üzere "icra daireleri başkanlığının, bu başkanlığın kurulmadığı yerlerde" ibaresi eklenmiştir.

**

B) ‘‘İlamların İcrası’’na İlişkin Hükümlerden ‘‘İcranın Geri Bırakılması İçin Verilecek Süre’’ ye Dair Hüküm:

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

Madde- 5 (İİK.36**):**

Yeni düzenleme ile İcra ve İflâs Kanunun 36 ncı maddesinde muhtelif değişiklikler yapılmaktadır:

- ✓ İcra ve İflâs Kanunun 36 ncı maddesine göre ‘icranın geri bırakılması kararı alınması’ sürecinde, gösterilen teminatın uygun görülmesi halinde icra müdürü, ‘bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay’ dan icranın geri bırakılması kararı getirmek üzere borçluya uygun bir süre vermektedir. Bu süre içinde icranın geri bırakılması kararının dosyaya sunulmaması halinde borçlu tarafından gösterilen teminat, talebi halinde alacaklıya ödenmektedir.

  Bu şekilde işleyen icranın geri bırakılması kararının alınma süreci, ‘bölge adliye mahkemesi ve Yargıtay’ nezdinde ilave iş yükü oluşturmakta, borçlunun veya vekilinin özel takibini gerektirmesi nedeniyle zaman ve emek kaybına neden olmakta, yine işlemlerin süreye tabi olması nedeniyle aksamalara ve mağduriyetlere neden olabilmektedir.

  Belirtilen sakıncaların ve uygulamada yaşanan sorunların giderilmesi ve hak kayıplarının önlenmesi amacıyla maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, icranın geri bırakılması kararını verme yetkisi, kanun yolu aşamasına göre ‘bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay’dan alınarak ‘takibin yapıldığı yer icra mahkemesine’ verilmektedir. Belirtilmelidir ki, icranın geri bırakılması kararının, istinaf ve temyiz aşamaları bakımından ayrı ayrı alınması usulü muhafaza edilmektedir.
- ✓ Üçüncü ve beşinci fıkralarda, birinci fıkrada yapılan değişikliğe bağlı olarak uyum düzenlemeleri yapılmaktadır.
- ✓ Öte yandan, altıncı fıkrada yapılan düzenlemeyle, bölge adliye mahkemesince istinaf başvurusunun “kesin olarak” esastan reddine karar verilmesi halinde, alacaklının istemi üzerine, başkaca işleme gerek kalmaksızın teminata konu olan paranın alacaklıya ödeneceği hükme bağlanmaktadır.

  Ayrıca fıkraya eklenen cümleyle, istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin karara karşı temyiz yolunun açık olması halinde icranın geri bırakılması kararının etkisinin, temyiz yoluna başvurma süresinin dolmasına kadar devam edeceği düzenlenmektedir.

  Böylece, icranın geri bırakılması kararının etkisinin temyiz yoluna başvuru süresinin sonuna kadar devam edip etmediği konusunda uygulamada yaşanan tereddütler giderilmektedir.

*

b) Adalet Komisyonu Raporu:

5. Madde:

''Madde ile İcra İflâs Kanunun 36 maddesinde değişiklik yapılmakta ve değişiklik ile "Ücreti ilgililer tarafından verilirse İcra Mahkemesince icranın geri bırakılması hakkındaki karar hükmü veren mahkemece ve icra dairesine en uygun vasıtalarla bildirilir" ibaresi eklenmektedir. İcra Mahkemesince gerek hükmü veren Mahkemeye gerekse de İcra Dairesine gönderilecek bildirimler UYAP sistemi üzerinden ücretsiz olarak gerçekleşmektedir. Bu nedenle "Ücreti ilgililer tarafından verilirse" ibaresinin çıkartılması daha uygundur.''

**

MADDE 5- 2004 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "bölge adliye mahkemesi veya Yargıtaydan" ibaresi[*] "takibin yapıldığı yer icra mahkemesinden" şeklinde[**] ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş; beşinci fıkrasının

---

***Bilindiği gibi; kural olarak '*istinaf* ya da *temyiz*' yoluna başvurulması, takip konusu ilamın uygulanmasını(icraya verilmesini) etkilemez. Başka bir deyişle '*ilamlı icra' ya* başvurulabilmesi için -kural olarak- ilamın kesinleşmiş olması şart değildir.

Kesinleşmeden icraya konulabilen ilamların *istinaf* ya da *temyiz* edilmiş olması, kendiliğinden ilamın icrasını durdurmaz. Aleyhine verilen ilamı, istinaf/temyiz etmiş olan borçlu, bu ilamın icrasını durdurabilmek için ''*teminat karşılığında istinaf mahkemesinden(bölge adliye mahkemesinden)/ Yargıtay'dan 'icranın geri bırakılması'(tehiri icra) kararı alması''* gerekir.(HMK.m.350/(1), HMK.m.367/(1), İİK.m.36)

Hukukumuzda sadece '*temyiz'* kanun yolunun bulunduğu dönemde de bugün olduğu gibi 'hükmün icrasının kesinleşmeye bağlı olmaması kuralı' geçerliydi. İstinaf yolunun hukukumuza girmesiyle beraber, istinaf kanun yoluna başvurusunun da hükmün icrasını durduramayacağı kabul edilmiştir. Bu kabulün nedeni **doktrinde** şöyle ifade edilmiştir: ''Temyiz başvurusu bir kararın icrasını engellememekteyken derece olarak Yargıtay'ın hiyerarşi olarak bölge adliye mahkemelerine yapılacak başvurunun da kararın icrasını engellememesi gerekir.''(**ÖZBEK, M.S.** İlamlı İcranın Etkinliği, 2018, s:860- **KONURALP, H.** Bölge Adliye Mahkemelerinde Uygulanacak Usul, "TBB İstinaf Mahkemeleri Uluslararası Toplantı", 7-8 Mart 2003, s:254)

** Getirilen bu değişiklik isabetli mi olmuştur?

İcra ve İflâs Kanununun 36.maddesi çerçevesinde, icra dairesinden(müdüründen) ''teminat karşılığında süre(mühlet) almış olan borçlu i s t i n a f / t e m y i z etmiş olduğu hükmü, esastan inceleyecek olan istinaf/Yargıtay Hukuk dairesine (veya Hukuk genel Kurulan) başvurarak, '*esas hakkında temyiz incelemesi sonuçlanıncaya kadar, icranın geri bırakılmasına(tehirine) karar verilmesini'* ister.

Bu talep üzerine *istinaf/Yargıtay Hukuk Dairesi*, esas hakkında istinaf/temyiz incelmesine başlamadan önce, dosya üzerinde inceleme yaparak '*borçlunun icranın geri bırakılması talebi'* hakkında acele karar verir.

İstinaf/Yargıtay hukuk Dairesi, **herhâlde** '*icranın geri bırakılmasına'* karar vermek zorunda olmayıp bu hususta takdir yetkisine sahiptir. Örneğin; ''*temyiz talebinin süresinde yapılmadığının'' '' hükmün istinaf/temyiz edilemeyeceği'' veya ''istinaf/temyiz talebinin ilk bakışta haksız görülmesi''* hallerinde, istinaf(Bölge Adliye Mahkemesi)/ Yargıtay 'borçlunun, icranın geri bırakılması talebinin reddine' karar verir.(**KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku El kitabı,2013,2.Baskı, s:918- **KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C:3, 1993,s:21-98-**KURU, B./AYDIN, B.** İstinaf Sistemine Göre Yazılmış İcra ve İflâs Hukuku(Ders Kitabı),4.Bası,2020,s:303- **PEKCANİTEZ, H./ ATALAY,O./ÖZKAN,M.S./ÖZEKES.M**.İcra ve İflâs Hukuku,11.Bası,2013,s:46 - **PEKCANİTEZ ,H./ ATALAY, O./ÖZKAN,M.S./ÖZEKES.M**. İcra ve İflâs Hukuku(Ders Kitabı),8.Bası,2021,s:295- **ATALI, M./ERMENEK,İ/ERDOĞAN, E.** İcra ve İflâs Hukuku, 4.Bası,2021,s:432 –**ERCAN,İ.** Uygulamacılar İçin İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı, 7.Baskı,2021,s:1010– **UYAR,T/UYAR,A/UYAR, C.** İcra ve İflâs Kanunu Şerhi, 2014,C:1,s:740

Hemen belirtelim ki; '36.maddeyle ilgili' bilimsel açıklamalar bu doğrultuda olmasına rağmen u y g u l a m a d a özelikle 'icranın geri bırakılması' talebini inceleyen Yargıtay Hukuk Daireleri hemen hemen hiçbir zaman dosyayı inceleyip -talepte bulunan borçluyu haksız bulup- 'icranın geri bırakılması talebi'ni reddetmemişler, 'teminat koşulu'nun (İİK.m.36/I) yerine getirilmiş olması halinde 'icranın geri bırakılması' (tehiri icra) kararı vermişlerdir (**UYAR, T/UYAR,A/UYAR, C.** age. s:740).

ikinci cümlesine "verilmeyeceğine" ibaresinden sonra gelmek üzere "bozma sonrası esası inceleyecek" ibaresi eklenmiş; altıncı fıkrasının birinci cümlesine "başvurunun" ibaresinden sonra gelmek üzere "kesin olarak" ibaresi ve fıkraya ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

Durum böyle olunca; *" 'icranın geri bırakılması kararı'nı bir üst mahkemenin vermesi''*ni istemenin bir anlamı kalmamıştır. Bu nedenle, "*bu kararı verme yetkisini kanun yolu aşamasına göre, Bölge Adliye Mahkemesi veya Yargıtay'dan alınarak, 'takibin yapıldığı yer icra(hukuk) mahkemesi'ne verilmesi'' uygun görülebilir.*

Ayrıca hatırlatalım ki; 36.maddede değişiklikler yapmış olan (RG.06.03.1965 T. s:11946) **538 sayılı Kanuna ait Hükümet Tasarısı'nda '**icranın geri bırakılmasına karar verme yetkisi' Yargıtay'dan alınarak icra mahkemesine (tetkik merciine) verilmişti. Bu(yeni) düzenleme TBMM. Adalet Komisyonu'nda;

''*Hükümet Tasarısı ile icranın geri bırakılmasına karar verme yetkisi Yargıtay2dan alınarak tetkik merciine(yani; icra hukuk mahkemesine) verilmektedir. Tetkik mercii, gerekli teminatın yatırıldığını görünce, 'icranın geri bırakılmasına' karar vermek mecburiyetindedir. Böylece 'icranın geri bırakılması' teminat karşılığında olmak üzere otomatik bir hale gelmektedir. Bu ise sakıncalı görülmüştür. Zira bazı hallerde(bilhassa temyizin tamamen haksız olduğunun ilk anda anlaşıldığı hallerde), icranın geri bırakılmasını talebinin reddedilmesi mümkündür. Buna ise, ancak mahalli mahkemesinin üstünde olan bir mahkeme yani Yargıtay karar verebilir. Bu sebeple, 36.maddesnin yürüklükteki kanunda olduğu gibi bırakılması uygun görülmüştür..''*(**UYAR,T/UYAR,A/UYAR,** Gerekçeli-İçtihatlı İcra ve İflâs Kanunu şerhi, C:2,3.baskı,2008,s:3279- **OKSAY, M/ KOÇAK,C/ DEYNEKLİ, A/DOĞAN, A.** İİK Şerhi, C:1,2007,s:703) d e n i l e r e k , bu düzenleme kabul edilmemişti. Fakat 538 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1965 yılından sonra da '*icranın geri bırakılması taleplerinin otomatik olarak verilmeye devam etmesi*', ''bu yetkinin bir üst mahkemeye tanınmamış olmasından herhangi bir sakınca doğmayacağı'' sonucunu ortaya koymuştur.

İİK.m.36/I'de yapılan yeni düzenleme **doktrinde (ÖZEKES, M.** İcra ve İflâs Kanunu'nda Yine Değişiklik Yapılıyor "İcra ve İflâs Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi Üzerine Kısa Açıklama ve Bazı Uyarılar"(Facebook'daki makalesi) "…Bizim sistemimizde, kural olarak kanun yoluna başvuru icrayı durdurmaz; yani bir mahkemenin kararına engel olmak üst yargı organınca(istinaf ve temyiz dışında) karar verilmedikçe mümkün değildir. Bir ilk derece kararını kim denetleyecekse onun icrasını durdurmada da o üst derece yargı organı görevlidir. Bu değişiklikle, akla ve hukuka zarar bir işlem yapılmakta, **ilk derecede verilen** kararın geçici denetimi anlamına gelen 'icranın geri bırakılması kararı', **başka bir ilk dereceye** (hem de dar yetkili başka bir ilk dereceye) icra mahakemesine bırakılmaktadır. Madem bu yapılacaktır, hiç değilse kararı veren mahkemeye kendi kararı için bu yetkinin verilmesi daha doğrudur. Lakin temel kavram, kurum ve ilkeden kopunca, hukuki değil, düz mantıkla düşünme devreye girdiğinde en temel hukuki bakış açısı dahi kaybolabilmektedir. Artık örneği topku mahkeme olan asliye ticaret mahkemesinin milyonlarca liralık kararın durdurulmasına, **dar yetkili**, konunun esası bakımından da uzman olmayan icra mahkemesi karar verebilecektir. Bundan sonra uygulamada ortaya çıkan şenliği izlemek gerekir.

İcranın geri bırakılması (yani **kararın icrasının geçicici durdurulması**), kanun yolu incelemsi çerçevesinde bir tür geçicici hukuki korumadır. Asıl inceleme ve karar **BAM veya Yargıtay'a** bırakılmışken, onun yerini geçici hukuki koruma kararını ilk dereceye bırakmak doğru değildir. Kaldı ki, icranın geri bırakılmasında, talebin haklılığı da az çok değerelendirilecektir; Bunun esasaını üst mahkemelere değerlenedirip icranın durdurulmasını alt dereceye bırakmak doğru değildir.

İlla alt derecede bu sorun özülmek isteniyorsa, belirli şartlarda **asıl kararı veren** mahkemeye bu işi bırakmak daha doğru olacaktır. En azından uyuşmazlığı bilmektedir, kendi kararı hakkında bir karar vermektedir, keza dar yetkili icra mahkemesinden konuya daha fazla hâkimdir, daha az tartışma çıkacaktır. Nitekim bu değişiklikle, "**teminatın iadesine** asıl hüküm mahkemesinin karar vereceği" belirtilmiştir. İcranın geri bırakılmasında ise, 'icra mahkemesinin görevli sayılması' bu açıdan da çelişkidir.

Bu hükmün bu haliyle kabulü, uygulamada aynı zamanada istinaf ve temyiz kararlarını da durumuna göre etkisizleştirebilecek, icra mahkemelerini töhmet altında bırakabilecek, uyuşmazlığı asıl mecrasından uzaklaştırabilece, şaibeli kararlar verilmesinin önünü de açacaktır. Önerilen düzenlemenin asgari usul ve hatta hukuk bilgisi ile bile izahı mümkn değildir." ş e k l i n d e eleştirilmiştir.

“Ücreti ilgililer tarafından verilirse icra mahkemesince icranın geri bırakılması hakkındaki karar, hükmü veren mahkemeye ve icra dairesine en uygun vasıtalarla bildirilir.”

“Bölge adliye mahkemesinin başvurunun esastan reddine ilişkin kararına karşı temyiz yolunun açık olması hâlinde, temyiz yoluna başvurma süresinin dolmasına kadar icranın geri bırakılması kararının etkisi devam eder.”

**

C) ‘‘ Haciz Yoluyla Takip’’e İlişkin Hükümler:

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

Madde-6 (İİK.87**):**

- ✓ Maddeyle, İcra ve İflâs Kanununun 87. maddesi değiştirilmektedir.
  Mevcut birinci fıkrada yer alan ‘‘haczi yapan memurun, haczettiği malın kıymet takdirini bizzat yapması veya bilirkişi marifetiyle yaptırması hususu’’ muhafaza edilmektedir. Ancak sicile kayıtlı mallar bakımından ikinci fıkradaki esaslar uygulanacaktır.
- ✓ Haczedilen sicile kayıtlı mallarla ilgili hazırlanacak kıymet takdiri raporlarının teknik gerekliliklere uygun olarak hazırlanması ve özellikle motorlu kara araçlarının yakalanarak muhafaza altına alınmasıyla birlikte kıymet takdirinin en kısa zamanda yapılması zorunluluğu bulunmaktadır.
- ✓ Cebri icranın özellikleri dikkate alındığında bu kabiliyet ve yeterlilikte bilirkişilere kıymet takdirinin yaptırılması, alacaklı ve borçlu menfaatinin korunması için gerekli görülmektedir.
- ✓ İkinci fıkrayla, bu hususlar dikkate alınarak sicile kayıtlı malların kıymet takdirinin bilirkişilik bölge kurulu listesine kayıtlı olmak şartıyla, bu işleme özgü olmak üzere Adalet Bakanlığınca izin verilen bilirkişilere yaptırılması gerektiği düzenlenmektedir.
- ✓ Kıymet takdirinin yapıldığı mahalde bu şekilde izin verilen bilirkişilerin bulunmaması halinde kıymet takdiri, bilirkişilik bölge kurulu tarafından oluşturulan listede kayıtlı diğer bilirkişilere yaptırılacaktır.

*

MADDE 6- 2004 sayılı Kanunun 87 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 87- Haczi yapan memur, sicile kayıtlı mallar hariç olmak üzere haczettiği malın kıymetini takdir eder. İcabında bilirkişiye müracaat edebilir.

Sicile kayıtlı malın kıymet takdirinin bilirkişilik bölge kurulu listesinde kayıtlı ve bu konuda Adalet Bakanlığınca izin verilen bilirkişilere, bunların bulunmaması hâlinde listede kayıtlı diğer bilirkişilere yaptırılması zorunludur.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.”

**

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

Madde 7-(İİK.88**):**

- ✓ Teklifle, açık artırmanın tüm aşamalarının elektronik ortamda yapılması usulü kabul edildiği için hacizli malın getirileceği bir satış mahalli olmayacaktır. Bu sebeple, ‘‘hacizli malın satış mahalline getirilmesini’’ gerektiren bir hükmün uygulama alanı kalmayacaktır. Buna göre haczedilmiş ancak muhafaza altına alınmamış mallar satış talebi üzerine muhafaza altına alınacak veya ihale alıcısına teslime hazır hale getirilecek; aksi takdirde satış yapılmayacaktır.

  Bu amaçla, 88.maddenin ikinci fıkrası şu şekilde değiştirilmiştir:

  “Haczedilmiş ancak muhafaza altına alınmamış mallar satış talebi üzerine muhafaza altına alınır veya ihale alıcısına teslime hazır hale getirilir, aksi takdirde satış yapılamaz.”
- ✓ Sicile kayıtlı motorlu kara araçları bakımından ise 106. maddede getirilen özel düzenleme uygulanacaktır.

*

b) Adalet Komisyonu Raporu:

7.Madde:

‘‘Madde ile İcra ve İflâs Kanununun 88 maddesinde "Haczedilmiş ancak muhafaza altına alınmamış mallar satış talebi üzerine muhafaza altına alınır veya ihale alıcısına teslime hazır hale getirilir, aksi takdirde satış yapılmaz.” şeklinde ekleme yapılmıştır. Metinde yer alan "veya ihale alıcısına teslime hazır hale getirilir” ibaresi uygulama da birçok tereddüt ortaya çıkartacaktır. Burada anlatılmak istenen hususun açık ve net bir şekilde açıklanması veya madde metnimlen çıkartılması gerekmektedir. Çünkü muhafaza altına alınmayan bir malın ihale alıcısına teslime hazır hale getirme imkânı bulunmamaktadır.’’

**

MADDE 7- 2004 sayılı Kanunun 88 inci maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Haczedilmiş ancak muhafaza altına alınmamış mallar satış talebi üzerine muhafaza altına alınır veya ihale alıcısına teslime hazır hâle getirilir, aksi takdirde satış yapılamaz.”

“Sicile kayıtlı motorlu kara araçları bakımından 106 ncı madde hükmü saklıdır.”

**

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

Madde-8 (İİK.97/a**):**

- ✓ Maddeyle, ‘‘borçlu ile üçüncü kişinin malı birlikte ellerinde bulundurması halinde’’ ‘haczedilen malın muhafazasıyla ilgili’ yeni bir hüküm sevk edilmektedir. Buna göre ‘istihkak iddiasında bulunan üçüncü kişinin haczedilen malın yedi eminliğini kabul etmesi halinde’ , mal muhafaza altına alınmayacaktır.
- ✓ Ancak 97. maddenin birinci fıkrası uyarınca ‘‘takibin devamına karar verilmesi durumunda’’ mal muhafaza altına alınabilecektir. Böylece alacaklı, borçlu ve üçüncü şahıs arasındaki menfaat telif edilerek, bu nitelikte bir mahcuzun derhal muhafaza altına alınmasından kaynaklanan mağduriyetlerin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

*

b) Adalet Komisyonu Raporu:

8.Madde:

‘‘Madde ile İcra ve İflâs Kanununun 97/a maddesinde 3. şahsın yedieminliği kabulü halinde malın muhafaza altına alınmaması, mahkemece takibin devamına karar verilmesi halinde muhafaza altına alınabileceğine ilişkin düzenleme yapılmıştır. Mevcut düzenleme itibariyle yedieminliğin hukuki ve cezai sorumluluğu açısından herhangi bir caydırıcılığı bulunmamaktadır. Bu nedenle de bu maddeye dayanılarak kötü niyetlerin önü açılacaktır. Buna bağlı olarak mal kaçırmalar ve tarafların hak kayıplarına neden olma ihtimali ortaya çıkacaktır. Bu nedenle,

l) YedieminlİğİN suiistimal edilmesi halinde cezai sorumluluğa ilişkin ek bir düzenleme yapılması,

2) Aynı zamanda da İcra Mahkemesince inceleme yapılarak verilecek kararın bir süreye bağlanması, sürecin daha hızlı ve sağlıklı ilerlemesini sağlayacaktır.

Komisyon görüşmelerinde; "Madde ile 2004 sayılı Kanunun 97/a maddesinin birinci fıkrasına ekleme yapılmakta ve borçlu ile üçüncü kişinin bahse konu malı birlikte ellerinde bulundurması halinde haczedilen malın muhafazasıyla ilgili hüküm sevk edilmektedir. Bu kapsamda, istihkak iddiasında bulunan üçüncü kişinin haczedilen malın yedieminliğini kabul etmesi halinde mal muhafaza altına alınmayacaktır. Takibin devamına karar verilmesi halinde mal muhafaza altına alınabilecektir. Pratikte, istihkak iddiasında bulunan üçüncü kişinin kötü niyetli olması durumunda telafisi mümkün olmayan olumsuz sonuçların doğması muhtemeldir. Bu kapsamda ilgili değişikliğin teklif metninden çıkarılması gerekmektedir. " Şeklinde formüle edilen gerekçe ile maddenin teklif metninden çıkarılması talep edilmiş ancak kabul edilmemiştir.’’

**

MADDE 8- 2004 sayılı Kanunun 97/a maddesinin birinci fıkrasına ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Bu hâlde üçüncü şahıs yedieminliği kabul ettiği takdirde bu mal muhafaza altına alınmaz. Ancak 97 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca takibin devamına karar verilmesi hâlinde mal muhafaza altına alınabilir.”

**

Ç) ‘‘Paraya Çevirme’’ ye İlişkin Hükümler:

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

Madde-9 (İİK.106**):**
Maddeyle, İİK’nın 106 ncı maddesi ‘başlığıyla birlikte’ değiştirilmektedir:

- ✓ **Birinci fıkrada** iki değişiklik yapılmaktadır. Birinci değişiklikle, borçlunun hacizli malın satışını isteyebilmesi açıkça düzenlenmektedir. İkinci değişiklikle, hacizli malların satış isteme süreleri yönünden taşınır ve taşınmaz mal ayırımı kaldırılarak taşınır için cari olan altı aylık satış isteme süresi, taşınmazlarda olduğu gibi bir yıl olarak kabul edilmektedir.
  Böylece hacizli malların satışını isteme süreleri yeknesak hale getirilmektedir.
  ‘Haczedilen bir hakkın’ da bu fıkra kapsamında olduğu açıkça maddede belirtilmiştir.
- ✓ **İkinci fıkrayla**, ‘‘bir yıllık süre içinde satışı istenip de artırma sonucu satışı gerçekleştirilemeyen mahcuz hakkındaki satış isteme süresinin, birinci fıkrada belirtilen sürenin sona ermesinden itibaren satış isteyen alacaklı bakımından bir yıl daha uzayacağı’’ hükme bağlanmaktadır. Buna göre, bir yıllık satış isteme süresi içinde bir kez satış istemiş olan alacaklı, satış isteme süresini *durdurmuş* olacak, satışın gerçekleşmeme anına kadar bir yıllık satış isteme süresi işlemeyecek, satış talebinden itibaren *durmuş olan* bu süre satışın gerçekleşmeme anından itibaren yeniden işlemeye başlayacaktır. Bu şekilde birinci fıkrada belirtilen bir yıllık satış isteme süresinin dolmasından itibaren satış isteyen alacaklı bakımından satış isteme süresi bir yıl daha uzamış olacak, diğer bir anlatımla, mahcuz üzerindeki haciz, bu şekilde bir yıl daha devam etmiş olacaktır.
- ✓ **Üçüncü fıkrayla**, haczedilen malların satışının hızlı bir şekilde yapılabilmesi için ‘‘*satış talebiyle birlikte kıymet takdiri ve satış giderlerinin tamamının peşin olarak yatırılması zorunluluğu*’’ getirilmektedir.
- ✓ **Dördüncü fıkrayla**, ‘‘*sicile kayıtlı motorlu kara araçları bakımından kıymet takdiri, muhafaza ve satış talebinin birlikte yapılması ve bunlara ilişkin giderlerin birlikte ve peşin olarak yatırılması zorunluluğu*’’ getirilmektedir. Böylece motorlu kara araçlarının satışı hızlı bir şekilde yapılabilecektir.
- ✓ **Beşinci fıkrayla**, ‘‘kıymet takdiri ve satış giderlerinin, sicile kayıtlı motorlu kara araçları bakımından ise ilaveten muhafaza giderinin tamamının satış talebiyle birlikte peşin olarak yatırılmaması halinde satış talebinin vaki olmamış sayılacağı’’ hükme bağlanmaktadır. Böylece süresi içinde yapılan satış talebiyle birlikte, tarifeyle belirlenen gerekli giderler tam ve peşin olarak yatırılmazsa satış talebi yapılmamış kabul edilecek, satış isteme süresi işleyecek ve buna bağlı olarak sürenin dolması halinde haciz kalkacaktır.

- ✓ **Altıncı fıkrayla**, ‘‘üçüncü, dördüncü ve beşinci fıkralar uyarınca satış talebiyle birlikte peşin olarak yatırılan miktarın satış işlemleri sırasında yetersiz kaldığı anlaşılırsa’’ icra müdürünün, ‘‘satış isteyene on beş günlük süre vereceği ve bu sürede eksik miktarın tamamlanmaması halinde’’ ‘satış talebinin vaki olmamış sayılacağı hükme bağlanmaktadır’.
- ✓ **Son fıkrayla** ‘‘bu madde kapsamındaki giderlerin, diğer bir ifadeyle kıymet takdiri, muhafaza ve satış giderlerinin Adalet Bakanlığı tarafından her yıl yürürlüğe konulacak olan tarifeyle belirleneceği’’ hüküm altına alınmaktadır.

*

b) Adalet Komisyonu Raporu:

9.Madde:

‘‘Teklifin çerçeve 9 uncu maddesi ile 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı icra ve İflâs Kanununun 106 ncı maddesi değiştirilmekte ve haczedilen malların satışının hızlı bir şekilde yapılabilmesi için kıymet takdiri ve satış giderlerinin tamamının peşin olarak yatırılması zorunluluğu getirilmektedir (Madde 9/3).

Bu düzenlemenin yürürlükteki haline göre, alacaklıların haklarını ve alacağına ulaşma imkânını kısıtlamaktadır. Zira alacaklılar, borçlunun malına haciz koyabilmek ve böylece alacağına ulaşabilmek için sadece satış avansı miktarını yatırmaktadır. Satış avansı bedeli icra müdürleri tarafından malın değerine göre belirlenmektedir.

Bu uygulama ile borçludan olan alacağını elde edememiş ve zaten mağdur durumda olan alacaklının, alacağını elde etme hakkı ve imkânı sağlanmaktadır. Ancak teklife göre alacaklılar, kıymet takdir ve satış giderinin tamamını yatırmak zonındadırlar. Bu durum zaten mağdur olan alacaklının, borçlunun malını haczederek alacağına ulaşma imkânını zorlaştırmaktadır. Yani alacaklı ancak parası var ise alacağına kavuşabilecektir. Söz konusu düzenleme borçluyu korumakta, alacaklının haklarını korunmamaktadır.

Madde 9/4 'te sicile kayıtlı motorlu kara araçlarının sat ışında da yine kıymet takdiri, muhafaza ve satışa ilişkin giderlerin peşin olarak yatırılması zorunluluğu getirilmektedir. Hacizli aracın muhafazası için yediemin otoparklarına ödenmesi gereken ücretin de peşin olarak tahsili teklifte öngörülmüştür. 3’üncü fıkrada açıkladığımız üzere alacaklının alacağını tahsil etmesi haczedilen malın satışını zorlaştıran zaten ekonomik olarak alacağını tahsil edemeyen ve zor durumda olan alacaklının alacağını tahsil etmesine engel olabilecek bir maddedir. Adeta ekonomik olarak güçlü alacaklıyı korumakta ekonomik olarak zorda olanı korumamaktadır.

Madde 9/5’te ise satış giderlerinin peşin yatırılmaması halinde satış isteme süresinin devam edeceği ama öngörülen süre içerisinde yatırılmadığı takdirde sürenin dolması ile haczin kalkacağı öngörülmüştür. Satış masraflarının eksik olduğu tespit edilirse (15)

on beş günlük süre verileceği bu süre içerisinde yatırılmaması halinde satış talebinin yapılmadığına dair karar verileceği öngörülmüştür.

Madde değişikliği ile İcra ve İflâs Kanununun 106. maddesi tamamen değiştirilmektedir. *Teklif maddesinin 2 fıkrasında "Bir yıllık süre içinde satışı istenip de artırma sonucu satışı gerçekleştirilemeyen mahcuz hakkında satış isteme süresi, satış isteyen alacaklı bakımından birinci fıkrada belirtilen sürenin sona ermesinden itibaren bir yıl daha uzar." hükmüne yer verilmiştir. Yine 15 nolu teklif maddesinin 7 fıkrasında "Artırmada, alıcı çıkmazsa veya bu maddede yazılı şartlar gerçekleşmezse alacaklı, önceki satış talebinden kalan satış isteme süresi içinde satış günü verilmesini talep edebilir." düzenlemesine yer verilmiştir. Yukarıda yer alan düzenleme birlikte değerIendirildiğinde, kanun maddeleri arasında çelişki bulunmaktadır. Bu çelişkinin giderilmesi gerekmektedir.*

Komisyon görüşmelerinde; "Değişiklikle teklifte yer alan muğlaklığın giderilmesi amaçlanmıştır.Zira teklif ile vaki olmama müessessine karar verecek makam konusunda belirsizlik mevcuttur ve doğuracağı hukuki sonuçlar bakımından bu hususun açıklığa kavuşturulması önem arz etmektedir; gerekçesi ile görüşülmekte olan İcra ve İflâs Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi 'nin çerçeve 9 uncu maddesiyle değiştirilen kanunun 106 ncı maddesinin 6'ncı fıkrasında yer alan "vaki olmamış sayılır' ibaresinden önce "icra müdürlüğünce" ifadesi eklenmesi" teklif edilmiş fakat kabul edilmemiştir.''

**

MADDE 9- 2004 sayılı Kanunun 106 ncı maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Talep için müddetler ve giderlerin yatırılması:

MADDE 106- Alacaklı veya borçlu, hacizden itibaren bir yıl içinde haczolunan malın satışını isteyebilir. Borçlunun üçüncü şahıslardaki alacağı da bu hükme tabidir.

Bir yıllık süre içinde satışı istenip de artırma sonucu satışı gerçekleştirilemeyen mahcuz hakkındaki satış isteme süresi, satış isteyen alacaklı bakımından birinci fıkrada belirtilen sürenin sona ermesinden itibaren bir yıl daha uzar. [*]

---

[*] Bu yeni düzenlemeyi şöyle bir örnekle açıklayabiliriz: Alacaklı (A), borçlunun taşınmazı/aracı üzerine 15.01.2021 tarihinde haciz koymuş ve 15.08.2021 tarihinde (yani yedi ay sonra) satış istemişse, bir yıllık satış isteme süresi bu tarihte kesilmiş olacak ve 01.12.2021 tarihindeki ikinci artırmada da müşteri çıkmadığı için satış yapılamamışsa, o tarihten itibaren kalan beş aylık satış isteme süresini, bir yıllık satış isteme süresi daha ekelenecektir. Yani, alacaklı kalan; beş ay+on iki ay=on yedi aylık süre içinde satış isteyebilecektir. Borçlunun haczedilmiş olan taşınmazı/aracı üzerindeki haciz(beş ay+on iki ay=on yedi ay) daha devam edecektir. (Aynı görüşte **KALE, S**.İcra ve İflâs Hukukunda Online Satış(www.e-uyar.com)(www.lexpera.com))

Ayrıca belirtelim ki, '*satış isteyebilme süresi*' konusunda alacaklıya tanınmış olan bu '*ek bir yıllık süre*' borçluya da tanınmamış olduğundan, borçlu 'hacizden itibaren bir yıl içinde' satış istemez zorundadır.(**KALE, S.** agm. (www.e-uyar.com)(www.lexpera.com))

Satış talebiyle birlikte kıymet takdiri[**] ve satış giderlerinin tamamının peşin olarak yatırılması zorunludur.

Sicile kayıtlı motorlu kara araçları bakımından muhafaza, kıymet takdiri ve satış talebinin birlikte yapılması ve bunlara ilişkin giderlerin tamamının birlikte ve peşin olarak yatırılması zorunludur.

Kıymet takdiri ve satış giderlerinin, sicile kayıtlı motorlu kara araçları bakımından ilaveten muhafaza giderinin tamamı, satış talebiyle birlikte peşin olarak yatırılmazsa satış talebi vaki olmamış sayılır.

Yukarıdaki fıkralar uyarınca satış talebiyle birlikte peşin olarak yatırılan miktarın satış işlemleri sırasında yetersiz kaldığı anlaşılırsa icra müdürü tarafından satış isteyene on beş günlük süre verilir ve bu sürede eksik miktar tamamlanmazsa satış talebi vaki olmamış sayılır.

Bu maddede belirtilen giderler Adalet Bakanlığınca her yıl yürürlüğe konulan tarifede belirlenir."

**

a) ''Hükümet Tasarısı Gerekçesi'':

Madde-10 (İİK.110**):**

✓ Maddeyle, ''106. maddede bir yıllık satış isteme süresi içinde satış talebiyle birlikte kıymet takdiri, muhafaza ve satış giderinin yatırılması usulü ile yatırılmamasının sonuçları'' düzenlenmektedir.

106. maddede yapılan bu değişikliğe uyum sağlamak amacıyla, maddenin birinci fıkrasında yer alan 'haczin kalkması' nedenlerinden biri olan, 'gerekli giderin süresi içinde yatırılmaması' hali fıkradan çıkarılmaktadır.

*

b) Adalet Komisyonu Raporu:

10. Madde:

''Teklifin çerçeve 10'uncu maddesi; İcra ve İflâs Kanunun 110'uncu maddesinde yapılan değişikliğe ilişkindir. Madde 106'da yapılması öngörülen değişiklik ile uyumlu olması açısından giderlerin mevcut İcra ve İflâs Kanunun 110'uncu maddesinde belirtilen icra müdürlüğü tarafından belirlenen 'gider avansının yatırılmaması halinde haczin kalkacağına' dair hüküm fıkradan çıkarılmıştır. İcra ve İflâs Kanunun 106 ile teklifte belirtilen satış muhafaza ve tüm giderlerin peşin olarak yatırılması ile şartlar daha da alacaklı tarafından ağırlaştırılmıştır.

[**] Ancak hemen belirtelim ki; 'satış talebi'nden önceki aşamada haciz uygulanırken, *kıymet takdiri* de yapılmışsa(ve bu kıymet takdiri kesinleşmişse), artık bu taşınırın/taşınmazın satışı istenirken alacaklıdan "*kıymet takdiri masraflarını da yatırması*" istenemez.(Aynı görüşte **KALE, S.** agm. (www.e-uyar.com)(www.lexpera.com))

Bu düzenleme ile kıymet takdir masrafları, satış masrafları peşin yatırılmadığı takdirde alacaklının satış talebi geçersiz olacak ve hacizler kaldırılacaktır. Alacaklılar bu nedenle hak kaybına uğrayacak, borçlular korunmuş olacaktır. Teklifte İcra ve İflâs Kanunu madde 106 ncı maddesi için 5 inci fıkrada peşin yatırılmaması halinde "hacizler kalkacaktır" ibaresi bulunmaktadır. Hacizlerin kaldırılması borçlu talebi ile mi gerçekleşecek yoksa icra müdürlüğü re'sen mi hacizleri kaldıracağı hususunda bir açıklama bulunmamaktadır.Re'sen icra müdürlükleri tarafından hacizlerin kaldırılması halinde alacaklının alacağını tahsil edebilme olasılığı bile elinden alınmış olacaktır.''

**

MADDE 10- 2004 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "icra müdürü tarafından verilecek karar gereği gerekli gider onbeş gün içinde depo edilmezse veya" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

**

a) ''Hükümet Tasarısı Gerekçesi'':

Madde-11 (İİK.111**):**

- ✓ Yapılan yeni düzenlemeyle(Kanunun 111.maddesine eklenen yeni fıkrayla); ''borçlunun borcunu taksitle ödemeyi taahhüt etmesi veya alacaklı ile borçlunun hacizden önce veya sonra borcun taksitlendirilmesi için sözleşme yapması halinde, yapılan bu sözleşmeye ilişkin icra dairesince düzenlenecek tutanak ve kâğıtların damga vergisinden istisna edildiği'' açıkça hükme bağlanmaktadır.

*

b) Adalet Komisyonu Raporu:

11. Madde:

''Teklifin çerçeve 11'inci maddesi de İcra ve İflâs Kanunun 111 'inci maddesinde düzenlenen taksitle ödeme hususunda yeni eklenecek fıkra ile alacaklı ile borçluya aralarında bir sözleşme yapma imkânı verilmiştir. Yapılan bu sözleşmenin ise icra müdürlüğü ile tutanak altına alınması eklenmiştir. Bu madde gereğince icra müdürlükleri tarafından borçlu tarafından icra müdürlüğünde bizzat imzalanan taahhüt ve bu taahhüde aykırı davranması halinde alacaklının şikâyeti ile İcra ve İflâs Kanunun 240 ıncı maddesine göre taahhüdü ihlal suçu nedeni ile verilecek tazyik hapsinin fiilen ortadan kalkacağı ortadadır. Maalesef ki; bu fıkranın eklenmesi ile de alacaklının alacağına kavuşması engellenmektedir.

İcra ve İflâs Kanunu madde 340'da düzenlenen taahhüdü ihlal suçunun halen yürürlükte olduğu da dikkate alındığında İcra ve İflâs Kanunun 111 inci maddesindeki düzenlemenin yaptırımının olup olmadığı, bu sözleşmelerin 340 ıncı madde anlamında

taahhüdü ihlal suçunu oluşturup oluşturmadığı konusunda açıklamaya yer verilmediğinden, bu düzenleme uygulamada aksaklık ve karışıklıklara neden olacak ve alacaklı ile borçlu zaten bu yolu tercih etmeyecektir. Yaptırımı olmayan sözleşmenin uygulama alanı olmayacaktır.''

**

MADDE 11- 2004 sayılı Kanunun 111 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Borçlunun borcunu muntazam taksitlerle ödemeyi taahhüdü veya alacaklı ile borçlunun hacizden önce ya da hacizden sonra borcun taksitlendirilmesi için yapacakları sözleşme nedeniyle icra dairesinde düzenlenecek tutanak veya kâğıt, damga vergisinden istisnadır."

**

a) ''Hükümet Tasarısı Gerekçesi'':

Madde-12(İİK.111/a**):**

111.maddeden sonra kanuna eklenmiş bu yeni madde ile;

- ✓ Talebi halinde borçluya, ''haczedilen malın rızaen satışı'' amacıyla yetki verilmektedir.

  Maddede satış yetkisinin kapsamı, süresi ve usulü düzenlenmektedir. **Birinci fıkrada** ''borçlunun, kıymet takdirinin tebliğinden itibaren yedi gün içinde haczedilen malının rızaen satışı için kendisine yetki verilmesini talep edebileceği'' hükme bağlanmaktadır.

  Bu fıkra uyarınca icra dairesince borçluya satış yetkisi verilebilmesi için, icra dairesinin 'kıymet takdrinin kesinleşmesini beklemesi' gerekecektir. Bu husus İİK.m.111/a,c:3 uyarınca icra müdürünün borçluya 'on beş gün süre' verebilmesi için, kıymet takdirinin kesinleşmesini beklemesi gerekecektir.[*]

  Borçluya satış yetkisi verilmesi usulünde, borçlunun da 'kıymet takdiri yaptırabilmesi' söz konusu olacaktır. İcra müdürü, kıymet takdirinin kesinleşmesinden sonra cebri satış işlemlerini durdurarak borçluya on beş günlük bir süre verecektir. Borçluya verilen sürenin başlangıcından, icra mahkemesinin bu madde uyarınca yapılan satışa ilişkin kararına kadar geçen sürede, alacaklı bakımından satış isteme süresi işlemeyecektir.
- ✓ **İkinci fıkraya** göre, rızai satışta ''bedel, malın muhammen kıymetinin yüzde sekseni ile o malla güvence altına alınan ve satış isteyenin alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise bu miktarı ve ayrıca bu miktara ilave olarak, bu aşamaya kadar bu mahcuz için yapılan takip masrafları toplamından'' az olmayacaktır.
- ✓ **Üçüncü fıkrada**, ''borçluyla anlaşan alıcının belirlenen bedeli, birinci fıkra uyarınca borçluya verilen on beş günlük süre içinde dosyaya ödemesi halinde icra müdürünün, gerekli bilgi ve belgeleri temin ettikten sonra, maddede belirtilen şartların gerçekleştiğini tespit etmesi halinde, satışın onayı ile malın devir ve teslim işlemlerinin yapılmasına karar verilmesi için dosyayı derhal icra mahkemesine göndereceği'' hüküm altına alınmaktadır. Bu kapsamda, mahkeme, 'en geç on gün içinde' dosya üzerinden

[*] Aynı görüşte: **KALE, S.** agm. (www.e-uyar.com)(www.lexpera.com)

‘talebin kabulüne veya reddine’ kesin olarak karar verecektir. Mahkemenin kabul kararıyla birlikte, malın mülkiyeti alıcıya geçecek ve mal üzerindeki tüm hacizler kaldırılarak devir ve teslim işlemleri gerçekleştirilecektir.

Ret kararı verilmesi halinde ise yatırılan bedel alıcıya iade edilecektir.

- ✓ **Dördüncü fıkrayla**, bu madde uyarınca yapılacak satışlar hakkında, niteliğine uygun düştüğü ölçüde İcra ve İflâs Kanunun diğer hükümlerinin uygulanacağı düzenlenmektedir.

Ayrıca belirtelimki, yeni bir hüküm olan bu 111/a maddesi, kanunun yürürlüğe girdiği 30.11.2021 tarihinden itibaren uygulanacatır.

*

b) Adalet Komisyonu Raporu:

12. Madde:

‘‘Teklif maddesi ile İcra ve İflâs Kanununa yeni bir madde olarak 111/a maddesi eklenmekte ve bu madde ile "Borçluya satış yetkisi verilmesi” düzenlenmektedir.

1. *Maddenin ilk cümlesinde "haczedilen” ibaresine yer verilmekte, ayrıca ilgili maddenin 4. maddesinde "Bu madde uyarınca yapılacak satışlar hakkında niteliği uygun düştüğü ölçüde bu kanunun diğer hükümlerine yer hükümleri uygulanır.” şeklinde düzenleme yapılmış ise de haczedilen ibaresinden sadece haczi yapılan taşınır ve taşınmaz mal satışında istenebileceği, ipotek ve rehinli mallarda istenemeyeceği gibi bir izlenim ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle "haczedilen” ibaresinin "Hacizli, Rehinli ve İpotekli Malın” şeklinde düzeltilmesi daha uygun olacaktır.*
2. *Yine maddenin ilk cümlesinin sonunda yer alan "kendisine yetki verilmesini talep edebilir” ibaresinin "kıymet takdiri tebliğ edilen icra dairesinden kendisine yetki verilmesini talep edebilir” şeklinde düzenlenmesi daha uygun olacaktır. Ancak satılacak malın üzerinde birden fazla haciz, rehin veya ipotek şerhi bulunması ve bu durumda birden fazla icra dairesinden kıymet takdirinin yapılması durumunda hangi İcra Dairesinden yetki verileceğine ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiş ve aynı zamanda kıymet takdiri ile ilgili olarak farklı dosyalardan yapılacak değer tespitlerinde farklı bedellerin ortaya çıkması gibi bir durum meydana gelecektir. Ayrıca borçlu tarafından suni borçlar ortaya çıkartılarak, yapılan muvazaalı takiplerde, belirlenecek kıymet takdirleri üzerinden hacizli malların mülkiyetinin düşük bedellerle el değiştirmesinin önü açılabilecektir. Bu durumda borçlu rızai satış yetkisini kötüye kullanabilecek ve alacaklının haklarına halel getirecektir.*

Bu gibi durumların ve sorunların ortaya çıkmasına engel olmak adına, farklı İcra Dairelerinden kıymet takdiri yapılması halinde, bu kıymet takdirlerinin sicile kayıtlı birimlere bildirilmesi ve birimler tarafından bunun satışı yapılacak taşınır veya taşınmazın siciline şerh verilmesi sağlanarak, en yüksek bedel üzerinden satış

yetkisi verilmesi daha uygun olacaktır. Ya da İcra Dairesince kıymet takdiri yapılması halinde, kıymet takdir tutanağının bir suretinin haciz, rehin, ipotek koyan İcra Dosyasına bildirimi sağlanarak, geçerli ve kesinleşen kıymet takdirlerinden en yüksek bedel üzerinden satış yetkisi verilmesi şeklinde bir düzenleme daha uygun ve hakkaniyetli olacaktır. Ya da İcra Mahkemesince birden fazla kıymet takdirinden hangisi üzerinden satış yetkisi verileceğine yönelik karar vermesine yönelik bir düzenleme yapılabilecektir. Bu nedenle de anlaşmalı haciz gibi durumlarda olabilecek kötü niyetlerde ortadan kaldırılacaktır.

3. *Yine ilgili madde ile borçluya taşınmazın kıymet takdirini ve satışını istemeye ilişkin düzenleme gerçekleştirilmiş olup, taşınır veya taşınmazın kaydında birden fazla haciz, rehin veva ipotek şerhinin bulunması ve aynı anda hem borçlunun hem de diğer haciz, rehin ve ipotek alacaklısının satış istemesi halinde meydana gelebilecek durumlar hakkında herhangi bir açıklama da bulunulmamıştır.*
   Bu nedenle borçluya satış yetkisi verilmesi halinde, bu durumun sicile kayıtlı malın kaydına şerh olarak verilmesi ve buna bağlı olarak diğer satış işlemlerinin durdurulmasına yönelik bir düzenleme yapılması daha uygun olacaktır.

4. *Borçluya satış yetkisi verilmesi durumunda, satışı yapılan taşınmazın tahliyesine ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiş olup, borçluya verilecek yetki sonrasında satış halinde tahliyenin hangi süre de kim tarafından yapılacağına ilişkin bir düzenleme yapılması gerekmektedir.*
5. *Borçluya satış yetkisi verilmesi durumunda, satıştan doğacak tapu satım harçlarının kim tarafından karşılanacağına ilişkin bir düzenleme yapılmamıştır. Bu konuda bir düzenleme yapılması gerekmektedir.*
6. *Ayrıca borçlu tarafından Tapu Müdürlüklerinden hacizli, ipotekli taşınmazın üçüncü bir kişiye devri mümkün olup, bu durumlarda alacaklıların hak kayıplarına neden olmaktadır. Bu nedenle hacizli veya ipotekli taşınmazın Tapu Müdürlüğünden 3.kişiye satışı halinde, satış bedelinin ilk haciz koyan İcra Müdürlüğüne ödenmesi halinde satışın gerçekleşeceğine yönelik bir düzenleme yapılması gerekmektedir.*

Teklif ile getirilen yeni bir düzenleme ise İcra ve İflâs Kanununda hâlihazırda yer almayan ve borçluya haczedilen malın rızaen satış amacı ile yetki verilmesi hususudur. Kıymet takdirinin kendisinde tebliğinden İtibaren (7) yedi gün İçinde haczedilen malın satışı için kendisine de yetki verilmesini talep edeceği düzenlenmiştir. Borçluya yetki verilmesi halinde borçlunun da kıymet takdirini yaptırabilmesi söz konusu olacaktır. Borçlunun alacaklının alacağına kavuşması sürecini kısaltmaya yönelik bir düzenleme gibi görünse de borçlunun alacaklının alacağını tahsil etmesini engelleyecek bir süreç haline gelebilmesi olasılığı yüksektir.

Komisyon görüşmelerinde "İcra müdürü muhammen bedele ve diğer şartlara uygunluğu rahatlıkla tespit edecek durumda olup onayı yeterli görülmelidir. Teklif metninin bir güvence oluşturmadığı da ortadadır. Değişiklikle İcra mahkemeleri gereksiz bir yükten kurtarılmış olacaktır;" gerekçesi ile İcra ve İflâs Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik

Yapılması Hakkında Kanun Teklifinin 12 nci maddesinin üçüncü fıkrasının "Borçluyla anlaşan alıcının belirlenen bedeli birinci fıkra uyarınca borçluya verilen on beş günlük süre içinde dosyaya ödemesi halinde, icra müdürü kanuni şartların gerçekleştiğini tespit ederse satış onaylar." şeklinde değiştirilmesi teklif edilmiş fakat kabul edilmemiştir.''

**

MADDE 12- 2004 sayılı Kanuna 111 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Borçluya satış yetkisi verilmesi:

MADDE 111/a- Borçlu, kıymet takdirinin tebliğinden itibaren yedi gün içinde haczedilen malının rızaen satışı için kendisine yetki verilmesini talep edebilir. Kıymet takdiri yapılmadığı durumlarda borçlu da kıymet takdiri yapılmasını isteyebilir. İcra müdürü, kıymet takdirinin kesinleşmesinden sonra cebrî satış işlemlerini durdurarak borçluya on beş günlük süre verir. Borçluya verilen sürenin başlangıcından üçüncü fıkra uyarınca verilen icra mahkemesinin kararına kadar geçen sürede alacaklı bakımından satış isteme süresi işlemez.

Rızai satışta bedel, malın muhammen kıymetinin yüzde doksanına[*] karşılık gelen miktarı ile o malla güvence altına alınan ve satış isteyenin alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise bu miktarı ve ayrıca bu miktara ilave olarak bu aşamaya kadar bu mahcuz için yapılan takip masrafları toplamından az olamaz[**].

Borçluyla anlaşan alıcının belirlenen bedeli birinci fıkra uyarınca borçluya verilen on beş günlük süre içinde dosyaya ödemesi hâlinde icra müdürü, gerekli bilgi ve belgeleri temin ettikten sonra yukarıda belirtilen şartların bulunduğunu tespit ederse satışın onayı ile malın devir ve teslim işlemlerinin yapılmasına karar verilmesi için dosyayı derhâl icra mahkemesine gönderir. Mahkeme, en geç on gün içinde yapacağı inceleme sonucunda dosya üzerinden talebin kabulüne veya reddine kesin olarak[***] karar verir. Kabul kararıyla malın mülkiyeti alıcıya geçer ve tüm hacizler kaldırılarak devir ve teslim işlemleri gerçekleştirilir. Ret kararı verilmesi hâlinde yatırdığı bedel alıcıya iade edilir.

Bu madde uyarınca yapılacak satışlar hakkında niteliğine uygun düştüğü ölçüde bu Kanunun diğer hükümleri uygulanır[****].

---

[*] 'Hükümet Tasarısı Gerekçesi'ndeki "*yüzde seksen*" ibaresi, TBMM tarafından "*yüzde doksan*" olarak değiştirilmiştir.

[**] 'Maddenin ikinci fıkrası' gereğince "rızai satışta satış bedelinin 'malın muhammen kıymetinin yüzde doksanına karşılık gelen miktar ile o malla güvence altına alınan ve satış isteynin alacağına **rüçhanı olan alacakların** toplamından hangisi fazla ise, bu miktarı ve ayrıca bu miktara ilave olarak, bu aşamaya kadar bu hacizli mal için yapılan takip masrafları toplamından az olamayacağı" öngörülmüş olduğundan, o mal üzerindeki *hacizler* dikkate alınmayacak demeketir.

[***] İİK.m.111/a'da her ne kadar on gün içinde "*icra mahkemesince kesin olarak karar verileceği*" belirtilmişse de **doktrinde** (**KALE, S.** agm. (www.e-uyar.com)(www.lexpera.com)) "*bu düzenleme hakkında kanun yoluna başvurulamayacağı fakat ilgililerce şikayet yoluna başvurulabileceği*" ifade edilmiştir.

[****] Örneğin; İİK.m.134/V'deki "*ödenen ihale bedelinin nem'alandırılması*"na ilişkin hüküm burada da uygulanır ve bu nem'a hak sahplerine(ihale alıcısına/borçluya/hissedarlara) ödenir.(Aynı görüşte: **KALE, S.** agm. (www.e-uyar.com)(www.lexpera.com))

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir." *****

**

a) ''Hükümet Tasarısı Gerekçesi'':

Madde-13 (İİK.111/b**):**

Kanuna yeni eklenen 111/a maddesinden sonra gelmek üzere, kanuna yeni bir madde olarak 111/b maddesi eklenmiştir:

- ✓ 111/b maddesiyle, ''*elektronik ortamda açık artırma suretiyle satış*''a ilişkin hükümler düzenlenmektedir.

Bilindiği üzere 2/7/2012 tarihli ve 6352 sayılı kanun ile yapılan değişikliklerle, 'cebri satışlarda elektronik ortamda teklif verme usulü kabul edilmiştir. Söz konusu değişiklikle, 'fiziki ortamda ihale usulü' tamamen kaldırılmamış, sadece mevcut sisteme elektronik ortamda teklif verme imkanı entegre edilmiştir. 6352 sayılı Kanunun değişikliği sonrasında elektronik ortamda başlayan açık artırma, fiziki ortamda verilen tekliflerle son bulmaktadır. Ancak mezat salonlarında gerçekleştirilen açık artırmanın, bir başka ifadeyle fiziki ortamda teklif vermenin uygulamada bir takım sorunlara sebep olduğu da müşahede edilmiştir. İhalelere yüksek düzeyde katılımın olmaması, dolayısıyla artırmaya konu malın gerçek değerinde satılamaması ve bunların sonucu olarak alacaklının alacağına kavuşamaması, borçlunun da borcundan kurtulamaması gibi sorunlar bu kapsamda zikredilebilir. 6352 sayılı Kanun düzenlemesi sonrasında yaklaşık on yıldır Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) ile oluşturulan elektronik satış portalında ihalelere teklif verilmektedir. Elde edilen tecrübeye istinaden, mevcut karma usul terk edilmekte ve satışların tamamen elektronik ortamda yapılması amacıyla Kanuna 111/b maddesi eklenmektedir. Böylece, açık artırmanın fiziki ortamda tamamlanması uygulamasından vazgeçilmektedir.

*

b) Adalet Komisyonu Raporu:

13. Madde:

''Teklifin çerçeve 13 üncü maddesi ile elektronik ortamda açık artırma sureti ile satışa ilişkin hükümler düzenlenmektedir. Mevcut durumda elektronik ortam ile başlayan açık artırma fiziki ortamda verilen teklifler ile son bulmaktadır. Bu karma usulün terk edilerek satışların tamamen elektronik ortamda yapılması (mahcuz malın en yüksek bedelle satışının yapılması ve teklif veren sayısının arttırılması amaçlanarak) düzenlenmiştir. İhalenin sadece elektronik ortamda yapılacağı hususu belirtilmiş ise de

***** **Doktrinde** (**KALE, S.**agm. (www.e-uyar.com)(www.lexpera.com)) İİK.m.111/a uyarınca, takip alacaklısının onayı olmaksızın borçluya 'satış yetkisi'nin verilmesinin, özellikle haczdeilmiş mala takdir edilen bedelinin oldukça yükseğine satılabilecek malların sadece takdir edilen değerinin yüzde doksanı ile satışına olanak tanınması, alacağı, hacizli malın takdir edilen değerinden çok daha yüksek olan alacaklıların zararına olacağı – haklı olarak- ileri sürülmüştür. Böylece, alacaklının o malı 'alacağına mahsuben satın alabilmesi' de mümkün olmayacaktır..

elektronik ortamda yapılacak açık artırmanın nasıl yapılacağı, açık anırmanın şeffaflığı vs. hususunda netlik bulunmamaktadır. Hâlihazırda fiziki ortamlarda yapılan açık anırmalarda ihale katılımcıları, pey sürebilmekte ve açık artırma halka açık olarak, şaibeden uzak yapılmaktadır. Ülkemizdeki internet erişiminin yeterli olmaması da dikkate alındığında, ihale katılımlarda ciddi azalmaya neden olabileceği ve aynı zamanda da fırsat eşitliğine aykırı olabileceği değerlendirilmektedir.

Maddenin ilk cümlesinde "Haczolunan malın satışı" ibaresine yer verilmiş olup, bu madde ile sadece haczedilen malların elektronik ortamda satışına ilişkin düzenleme yapıldığı ortaya konulmuştur. Ancak ipotekli ve rehinli mallar ile satış memurluğunca yapılacak satışları kapsamadığı gibi bir izlenim ortaya çıkacaktır. Bu nedenle ilgili maddenin ilk cümlesinde yer alan ' 'Haczolunan malın satışı" ibaresinin "Bu kanuna göre Taşınır ve Taşınmaz malın satışı" şeklinde değiştirilmesi daha uygun olacaktır.
Bununla birlikte İcra İflâs Kanununda, mezat satışlarının fiziki ortamda yapılmasının amacı aslında, teklif verenlerin birbirinin teklifini görerek, icra yoluyla satılan malın daha yüksek bir bedel ile satılmasını sağlamaktır. Bu yol, alıcılar arasında rekabeti arttırarak, ihaleyi canlandırıp, satılan malın gerçek değerine en yakın şekilde alıcı bularak, borçlunun zarara uğramamasını ve alacaklı ya da alacaklıların gerçekleşen maksimum tahsilat ile alacağına daha fazla oranda ulaşmasını sağlamaktadır. Böylece hem borçlunun hem de alacaklının hakları korunmuş olur. Elektronik ortamda düzenlenen icra yoluyla mal satışlarının da, icra iflâs hukukunun bu temel amacına zarar vermeyecek şekilde düzenlenmesi zorunludur. Kanun teklifinde icra-iflâs hukukun bu temel ilkesinin elektronik satış ortamında da korunup korunmayacağı anlaşılamamaktadır. Sürecin açık şekilde değil, kapalı ve teklif verenlerinin birbirinin teklifini görme olanağının kapatıldığı bir şekilde düzenlendiği görülmektedir. Aynı mezat gibi açık ortamda yapılmalı ve elektronik zeminde bunun ortamı hazırlanmalı ve katılımcıların peyleri, diğerleri tarafından göyülebilmelidir. Aksi düzenleme, kapalı zarf usulü ile teklif vermeye benzer bir durum yaratacaktır.''

**

MADDE 13- 2004 sayılı Kanuna 111 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Elektronik ortamda açık artırma suretiyle satış:

MADDE 111/b- Haczolunan malın satışı, Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemine entegre elektronik satış portalında açık artırma suretiyle yapılır. [*]

Açık artırmada teklif verme süresi yedi gündür.

Açık artırma, ilanda belirtilen gün ve saat aralığında ve teklif verme yoluyla yapılır. Teklif verenlerin kişisel bilgileri, artırma süresi içinde bilişim sistemini işleten kamu görevlileri hariç hiç kimse tarafından görülemez ve bilişim sisteminde gösterilemez.

[*] Bknz: ''Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun''

Teklifler arasındaki fark, satışa çıkarılan malın muhammen kıymetinin binde birinden ve her hâlde yüz Türk lirasından az olamaz.

Açık artırmada en yüksek teklifi veren, artırma süresi içinde kendisinden yüksek bir teklif verilmedikçe teklifini çekemez ve teminatını alamaz.

Açık artırma süresinin son on dakikası içinde yeni bir teklifin verilmesi hâlinde açık artırma bir defaya mahsus olmak üzere on dakika uzatılır.

Elektronik satış portalında satış işlemlerinin güvenli bir şekilde gerçekleştirilmesini engelleyen veya elektronik satış sistemi ile ihale alıcılarının hak ve menfaatlerine zarar veren internet siteleri hakkında, 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 8/A maddesi hükümleri uygulanır.

Elektronik satış portalının işleyişini ya da güvenliğini tehlikeye sokan veya satış portalına erişimi engelleyen ya da zorlaştıran nitelikte eylemlerde bulunan gerçek ve tüzel kişilerin, satış portalına girişi Adalet Bakanlığınca üç ay süreyle engellenir. Engelleme işlemi, derhâl uygulanmaya başlanır ve satış portalının ilgili kişilerin görebileceği bir bölümünde duyurulur. Bu işleme karşı, duyuru tarihinden itibaren on beş gün içinde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uyarınca sulh ceza hakimliğine başvurulabilir. Hâkim, başvuruyu ivedi olarak karara bağlar. Başvurunun yapılmış olması ihalenin tamamlanmasını engellemez.

Teklif verme süresi içinde bilişim sisteminin bakımı veya iyileştirilmesi için gerekli olan işlemler yapılabilir. Bu işlemler, ihalenin geçerliliğini etkilemez.

Bu maddenin uygulanmasına ve mahcuzların elektronik ortamda açık artırma suretiyle satışına ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir."

**

a) ''Hükümet Tasarısı Gerekçesi'':

Madde-14 (İİK.114**):**

- ✓ Kabul edilen yeni hükümlerle, ''cebri satışların fiziki mahaller yerine sadece elektronik ortamda yapılması'' düzenlendiğinden, 'haczedilen malın satışına ilişkin hazırlık işlemleri' buna uygun olarak yeniden belirlenmektedir.
- ✓ **Birinci fıkrada**, ''satışın açık artırma ile yapılacağı''na ilişkin Kanunun mevcut hükmü, aynen muhafaza edilmektedir.
- ✓ **İkinci fıkrayla**, ''birinci ve ikinci artırmanın yapılacağı gün ve saat aralığının artırmaya başlangıç tarihinden en az on beş gün önce ilân edileceği, elektronik satış portalında yapılacak ilanın, artırmanın bitimine kadar erişime açık tutulacağı ve ikinci artırmanın başlangıç tarihinin, birinci artırmanın bitimi tarihinden itibaren bir ayı geçmeyecek şekilde belirleneceği'' hükme bağlanmaktadır.
- ✓ **Üçüncü fıkra**, ''mevcut maddenin ikinci fıkrası olup, ilanın şekli ile gazetede yapılıp yapılmayacağına'' ilişkin usulü içeren mevcut hüküm aynen korunmaktadır.

- ✓ **Dördüncü fıkra**, ‘‘mevcut maddenin üçüncü fıkrası olup değiştirilerek muhafaza edilmekte ve gazete ile yapılacak ilanlarda yer alması gereken hususlar’’ belirlenmektedir.

  Değişiklikle, ‘‘gazetede yapılacak ilanda birinci ve ikinci artırmanın yapılacağı gün ve saat aralığı ile artırmaya ilişkin bilgilerin yer aldığı elektronik satış portalına dair bilgiler’’ de yer alacaktır.
- ✓ **Beşinci fıkrayla**, ‘‘ilan edilen metinler arasında farklılık bulunması halinde elektronik satış portalında ilan edilen metnin esas alınacağı, ancak gazetede veya elektronik satış portalında ilanı yapılan metindeki hataların düzeltilerek sadece elektronik satış portalında ilan edileceği, bu düzeltme nedeniyle ihale tarihinin değiştirilmeyeceği ve bu düzeltme ilanının ilgililere ayrıca tebliğ edilmeyeceği’’ hükme bağlanmaktadır.

  Mevcut düzenlemeden biçimsel anlamda farklı olarak, elektronik satış portalında yapılacak ilanda yer alması gereken hususlar, altıncı fıkrada kapsamlı ve detaylı bir şekilde bentler halinde düzenlenmektedir.
- ✓ **Yedinci fıkrayla**, ‘‘ihalenin kesinleşmesi üzerine taşınırın ihale alıcısına tesliminin veya sicile kayıtlı malın ihale alıcısına tescilinin damga vergisi ve katma değer vergisinin yatırılmasından sonra gerçekleştirileceği’’ hükme bağlanmaktadır. İhale alıcısı ihalenin kesinleşmesi üzerine, icra dairesine müracaatla katma değer vergisi beyannamesini düzenletecektir.

*

b) Adalet Komisyonu Raporu:

14.Madde:

‘‘İcra iflâs Kanunun 114 maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

1.Düzenlemenin 5. fıkrasının 2 maddesinin sonunda yer alan "23:30'a kadar yatırılması gerektiği ibaresine", İcra Müdürlüğünce paraların haciz mahalli dışında nakit olarak tahsil edilememesi durumu dikkate alınarak "23:30'a kadar İcra Dairesinin banka hesabına yatırılması gerektiği ibaresine’’ şeklinde düzeltilmesi daha uygun olacaktır.

2.Düzenlemenin son fıkrasında "İhalenin kesinleşmesine üzerine taşınırın ihale alıcısına teslimi veya sicile kayıtlı malın ihale alıcısına tescili, damga vergisi ve katma değer vergisi yatırılmasından sonra gerçekleştirilir. İhale alıcısı İhalenin kesinleşmesi üzerine icra dairesine müracaatla katma değer vergisi beyannamesi düzenletmek zorundadır.' hükmüne yer verilmiştir.

Yapılan düzenleme İle Katma Değer Vergisinin ihalenin kesinleşmesi üzerine ödeneceği ortaya konulmaktadır. Ancak ihale alıcısının ' hangi süre içerisinde İcra Dairesine başvuracağı hususuna yer verilmediği gibi, bahse konu düzenleme Katma Değer Vergisine ilişkin mevzuat ile çelişmektedir. Katma Değer Vergisine ilişkin mevzuatta KDV'nin ihale bedelinin yatırıldığı tarihten itibaren en geç ertesi gün ödenmesi hususu düzenlenmektedir. Bu nedenle de KDV'nin ihalenin kesinleşmesinden sonra ödenmesi halinde Vergi Dairelerince cezalarının kesilmesine engel olmayacaktır. Ayrıca KDV

beyannamesinin sorumluluğu İcra Müdürlüklerine ait olup, İhale alıcısının beyanname nedeniyle ödemeyi geç yapması halinde de İcra Müdürlüğünün cezai sorumlulukla karşı karşıya kalmasına neden olacaktır,

Bu nedenle; İhale nedeniyle alınması gereken Katma Değer Vergisi ilc İhale Damga Vergisinin ihale bedeli ile birlikte tahsil edilerek, KDV ve Damga Vergisi sorumlusu olarak İcra Müdürlüğünce Vergi Dairesine ödemesinin yapılmasına İlişkin olarak bir düzenleme yapılması daha uygun olacaktır. Eğer bu şekilde düzenleme yapılmayacak ise ihale alıcısının ihalenin kesinleşmesi üzerine kaç gün içinde icra dairesine başvuracağı ve ödeme yapacağı hususunda bir düzenleme yapılması uygun olacaktır.''

**

MADDE 14- 2004 sayılı Kanunun 114 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 114- Satış açık artırma ile yapılır.

Birinci ve ikinci artırmanın yapılacağı gün ve saat aralığı, artırmaya başlangıç tarihinden en az on beş gün önce ilan edilir. Elektronik satış portalında yapılacak ilan, artırmanın bitimine kadar erişime açık tutulur. İkinci artırmanın başlangıç tarihi, birinci artırmanın bitimi tarihinden itibaren bir ayı geçmeyecek şekilde belirlenir.

İlanın şekli ve gazete ile yapılıp yapılmayacağı icra dairesince alakadarların menfaatlerine en muvafık geleni nazarı dikkate alınarak tayin olunur. İlanın yurt düzeyinde yayımlanan bir gazete ile yapılmasına karar verilmesi hâlinde bu ilan satış talebi tarihinde tirajı ellibinin (50.000) üzerinde olan ve yurt düzeyinde dağıtımı yapılan gazetelerden biriyle yapılır.

Gazete ile yapılacak ilanlara satış şartnamesi eklentisiyle geçirilmeyip, satılacak şeyin cinsi, mahiyeti, önemli vasıfları, muhammen kıymeti ve bulunduğu yer, birinci ve ikinci artırmanın yapılacağı gün ve saat aralığı ile artırmaya ilişkin bilgilerin yer aldığı elektronik satış portalı yazılmakla iktifa olunur. İcra dairesince yapılması zaruri ilanlar dışında, taraflar elektronik satış portalında yer alan ilan metnini, masrafı kendilerine ait olmak üzere, diledikleri vasıtalarla ilan edebilir. Ancak hususi mahiyetteki bu ilan resmî muameleye tesir etmez.

İlan edilen metinler arasında farklılık bulunması hâlinde elektronik satış portalında ilan edilen metin esas alınır. Şu kadar ki, gazetede veya elektronik satış portalında ilanı yapılan metindeki hatalar, ihale tarihi değiştirilmeksizin sadece elektronik satış portalında ilanen düzeltilir. Bu düzeltme ilanı ilgililere ayrıca tebliğ edilmez.

Elektronik satış portalında yapılacak ilanda aşağıdaki hususlar yer alır:

1. Satılacak şeyin cinsi, mahiyeti, önemli vasıfları, muhammen kıymeti, bulunduğu yer ve varsa görselleri ile artırma şartnamesinde yer alan diğer bilgileri.

2. Artırmaya katılabilmek için mahcuzun kıymetinin yüzde onunu karşılayacak tutardaki teminatın satışı yapan icra dairesinin banka hesabına yatırılmasının zorunlu olduğu, teminatın nakit olması durumunda en geç artırma süresinin bitiminden önceki gün saat 23:30'a kadar yatırılması gerektiği.

3. Gösterilecek teminatın teminat mektubu olması hâlinde, artırmaya katılacakların, en geç artırma süresinin bitiminden önceki iş günü mesai bitimine kadar satışa konu mahcuzun kıymetinin yüzde onunu karşılayacak tutarda kesin ve süresiz banka teminat mektubunu, satışı yapan icra dairesine tevdi etmelerinin zorunlu olduğu.

4. Temsilci vasıtasıyla artırmaya katılacakların, en geç artırma süresinin bitiminden önceki iş günü mesai bitimine kadar satışı yapan icra dairesine müracaat etmelerinin zorunlu olduğu.

5. Hisseli satışın mümkün olduğu hâllerde açık artırma konusu malı belirli paylarla satın almak isteyen müşterek alıcıların, en geç artırma süresinin bitiminden önceki iş günü mesai bitimine kadar satışı yapan icra dairesine müracaat etmelerinin zorunlu olduğu.

6. Satış talep eden ve artırmaya katılmak isteyen alacaklı ile ortaklığın satış suretiyle giderilmesinde artırmaya katılmak isteyen pay sahibinin, en geç artırma süresinin bitiminden önceki iş günü mesai bitimine kadar satışı yapan icra dairesine müracaat etmeleri hâlinde alacağın veya ortaklık payının teminatı karşıladığı miktar kadar kendilerinden teminat alınmayacağı.

7. Şartlar yerine gelmişse malın en yüksek teklif verene ihale edileceği.

8. Elektronik satış portalında verilecek tekliflerin haczedilen malın muhammen kıymetinin yüzde ellisi ile o malla güvence altına alınan ve satış isteyenin alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise bu miktarı ve ayrıca bu miktara ilave olarak paraya çevirme ve paylaştırma masraflarını geçmesi gerektiği.

9. İhale alıcısının en yüksek teklifi verip de süresi içinde ihale bedelini yatırmaması hâlinde, alınan teminatın iade edilmeyip öncelikle satış masraflarından düşülmek üzere alacaklarına mahsuben hak sahiplerine ödeneceği.

10. Asgari ihale bedelinin teklif edilmemesi nedeniyle ihalenin yapılamadığı veya en yüksek teklif verenin ihale bedelini yatırmaması sebebiyle ihalenin iptal edildiği hâllerde ikinci artırmanın ilk açık artırmadaki şartlar çerçevesinde tekrar yapılacağı.

11. İhale alıcısının, satış bedelinin tamamını ihalenin gerçekleştiğine ilişkin tutanağın elektronik satış portalında ilan edildiği tarihten itibaren en geç yedi gün içinde icra dairesi hesabına ödemesi gerektiği.

12. Satışa katılanların bütün ekleriyle birlikte şartnameyi görmüş ve içeriğini kabul etmiş sayılacakları.

13. İhalenin kesinleşmesi üzerine malın tescil ve teslim işlemlerinin yapılacağı.

İhalenin kesinleşmesi üzerine taşınırın ihale alıcısına teslimi veya sicile kayıtlı malın ihale alıcısı adına tescili, damga vergisi ve katma değer vergisinin yatırılmasından sonra gerçekleştirilir."

******

D) ‘‘1136 sayılı Avukatlık Kanununda Yapılan Değişikliğe’’ İlişkin Hüküm:

MADDE 15- 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 24- 59 uncu maddenin beşinci fıkrası[*], bu maddeyi ihdas eden Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren on beş gün içinde talep etmek koşuluyla avukatların, avukatlık veya Türkiye Barolar Birliği ya da baroların organlarındaki görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlar nedeniyle bölge adliye mahkemesi ceza dairelerince 15/7/2020 tarihinden önce verilmiş kesin nitelikteki kararları hakkında da uygulanır. Bu maddenin uygulandığı hâlde, cezası infaz edilmekte olan hükümlülerin, Ceza Muhakemesi Kanununun 100 üncü maddesi uyarınca tutukluluğunun devam edip etmeyeceği hususu, hükmü veren ilk derece mahkemesince değerlendirilir."

**

E) ''2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununda Yapılan Değişikliğe'' İlişkin Hüküm:

MADDE 16- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde[**] yer alan ", alışılmışın dışında çevrenin yadırgayacağı şekilde konuşma ve organlarının hareketini kontrol zorluğu çekmek gibi engeli" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

**

a) ''Hükümet Tasarısı Gerekçesi'':

Madde-17 (İİK.115**):**

- ✓ Maddeyle, ''cebri icra satışlarının elektronik ortamda yapılması düzenlendiğinden, haczedilen malların ihale usulü'' bu değişikliklere uyumlu hale getirilmektedir. Değiştirilen 114. madde gereğince ilan metninde belirtilen hususlardan icra müdürünce ve taraflarca yerine getirilmesi gereken işlemler, bu maddede düzenlenmektedir.
- ✓ **Birinci fıkrayla**, ''mahcuzun birinci veya ikinci ihaleyle satılacağı, artırmanın mahcuzun muhammen kıymetinin yüzde ellisi üzerinden başlayacağı, şartların yerine gelmesi halinde en yüksek teklifi verene mahcuzun ihale edileceği ve malın ihale edilebilmesi için gerekli olan asgari tutara ilişkin esaslar'' düzenlenmektedir.
- ✓ **İkinci fıkrayla** ''artırmanın sona erdiği gün ve saatte şartların bulunması halinde, malın en yüksek teklif verene ihale edilmiş olacağı ve malın mülkiyetinin ihale alıcısına geçeceği'' hükme bağlanmaktadır.
- ✓ **Üçüncü fıkrayla,** ''ihale alıcısının en yüksek teklifi verip de süresi içinde ihale bedelini yatırmaması halinde, alınan teminatın iade edilmeyeceği, öncelikle satış masraflarından düşülmek üzere hak sahiplerine alacaklarına mahsuben ödeneceği'' düzenlenmektedir.

[*] Avukatların, avukatlık veya Türkiye Barolar Birliği ya da baroların organlarındaki görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlar nedeniyle verilen bölge adliye mahkemesi ceza dairelerinin kararları hakkında 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 286 ncı maddesinin ikinci fıkrası uygulanmaz.

[**] ''Hâkimlik ve savcılık görevlerini sürekli olarak yurdun her yerinde yapmasına engel olabilecek vücut ve akıl hastalığı veya engelliliği, alışılmışın dışında çevrenin yadırgayacağı şekilde konuşma ve organlarının hareketini kontrol zorluğu çekmek gibi engeli bulunmamak,''

- ✓ **Dördüncü fıkra** uyarınca, ‘‘icra müdürü artırmanın bitmesinden sonraki ilk iş gününde artırmanın sonucunu gösteren bir sonuç tutanağı’’ düzenleyerek, tutanaktaki bilgileri aynı gün satış portalında ilan edecektir.

  İhalenin sonucuna ilişkin bu tutanakta, ‘‘artırmanın ne zaman tamamlandığı, en yüksek teklifi verene malın ihale edildiği, tutanağın ilanından itibaren yedi gün içinde ihale bedelinin ödenmesi gerektiği veya kanundaki şartların yerine gelmemesi nedeniyle ihalenin yapılamadığı’’ hususları belirtilecektir.
- ✓ **Beşinci fıkrayla,** ‘‘satış talebinin teklif verme başladıktan sonra geri alınamayacağı ve teklif verme süresinin bitimine kadar borcun tamamen ödenmesi halinde satışın durdurulacağı’’ düzenlenmektedir.
- ✓ **Altıncı fıkrayla**, ‘‘icra müdürünün, asgari ihale bedelinin teklif edilmediği, en yüksek teklif verenin ihale bedelini yatırmadığı veya teklif verme süresinin bitiminden önce borcun ödendiği hallerde, ihalenin yapılamadığını veya iptal edildiğini tutanakla tespit edeceği’’ hükme bağlanmaktadır.

  Fıkrada ayrıca ‘‘asgari ihale bedelinin teklif edilmediği veya en yüksek teklif verenin ihale bedelini yatırmadığı hallerde, ikinci artırmanın, birinci artırmadaki şartlar çerçevesinde daha önce ilan edilen tarihte başlayacağı’’ da belirtilmektedir.
- ✓ **Yedinci fıkrayla**, ‘‘artırmada alıcının çıkmaması veya belirtilen şartların gerçekleş-memesi nedeniyle satışın yapılamadığı hallerde, kalan satış isteme süresinin ne şekilde işleyeceği ve nasıl kullanılacağı’’ düzenlenmektedir. Buna göre, alacaklı ilk kez satış talep ettiğinde satış isteme süresi duracak, satışın gerçekleşmediği andan itibaren bu süre kaldığı yerden işlemeye devam edecektir. Alacaklı da bakiye süre içinde yeniden satış günü verilmesini talep edebilecektir.
- ✓ **Sekizinci fıkrayla**, ‘‘elektronik satış portalından kaynaklanan teknik sebeplerle artır-manın son on dakikasında teklif verilemediğinin tespit edilmesi halinde artırmanın tamamlanması için yapılacak işlemler’’ düzenlenmektedir. Buna göre, icra müdürü bu durumu artırma süresinin bittiği günden sonraki ilk iş gününde tespit edecek, artırma süresini bir gün uzatacak, artırmanın başlangıç tarihini belirleyecek ve tüm bu hususları tutanağa bağlayarak elektronik satış portalında duyuracaktır.

  Artırmanın başlangıç tarihi, artırma süresinin uzatılmasına ilişkin tutanağın düzen-lendiği tarihten itibaren üç günü geçemeyecektir.

  Artırmanın teknik sebeplerle uzatılması nedeniyle artırma aynı şartlarda devam edecek, bu kapsamda teklif verme süresinin bitimine kadar teminatı yatırılmak suretiyle yeni teklifler verilebilecektir. Ancak uzatmadan önceki artırma süresinde verilen en yüksek teklif geçerli olacaktır.

*

b) Adalet Komisyonu Raporu:

17.Madde:

‘‘Teklifinin çerçeve 115 inci maddesinin son fıkrasındaki düzenlemenin hukuken kabulü mümkün değildir. Teklif çok açık bir şekilde ihaleye fesat karıştırma suçuna benzer bir suçun işlenmesinin önünü açmaktadır. Düzenlemeye göre, satış gününde, elektronik

satış portalmdan kaynaklanan teknik sebeplerle arttırmanın son on dakikasında teklif verilemediği tespit edilir ve icra müdürü, ertesi iş günü bunu tespit eder ise artırma süresini bir gün uzatabilecektir.

Bu durumu icra müdürü elektronik satış portalmda açıklayarak, yeni artırma gününü, üç günü geçmeyen bir tarih olarak ilan edecektir. Bu yeni günde de ilk satışta güya son on dakikada teknik nedenlerle teklif veremeyen üçüncü kişiler, teminatları ile birlikte yeni tekliflerini verebileceklerdir. Bu hukuken kabul edilmesi mümkün olmayan, icra yoluyla satılacak olan mala teklif veren dürüst alıcıların, tekliflerinin üçüncü kişiler tarafından bir şekilde öğrenilebilmâsi ihtimaline ve ikinci satış tarihinde, önceki verilen teklifin ya da tekliflerin daha da üst ünde teklif verilmesine yol açabilecektir.''

**

MADDE 17- 2004 sayılı Kanunun 115 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 115- Birinci ve ikinci ihale, icra müdürü tarafından, ilanda belirlenen gün ve saatte, haczedilen malın muhammen kıymetinin yüzde ellisi üzerinden başlatılır. Şartların yerine gelmesi hâlinde mal, en yüksek teklif verene ihale edilir. Şu kadar ki, artırma bedelinin haczedilen malın muhammen kıymetinin yüzde ellisi ile o malla güvence altına alınan ve satış isteyenin alacağına rüçhanı olan alacakların toplamından hangisi fazla ise bu miktarı ve ayrıca bu miktara ilave olarak paraya çevirme ve paylaştırma masraflarını da geçmesi şarttır.

Artırmanın sona erdiği gün ve saatte şartların bulunması hâlinde, mal en yüksek teklif verene ihale edilmiş olur ve malın mülkiyeti ihale alıcısına geçer.

İhale alıcısının en yüksek teklifi verip de süresi içinde ihale bedelini yatırmaması hâlinde alınan teminat iade edilmeyip öncelikle satış masraflarından düşülmek üzere hak sahiplerine alacaklarına mahsuben ödenir.

İcra müdürü, elektronik satış portalında artırma bittikten sonraki ilk iş gününde artırmanın sonucuyla ilgili bir artırma sonuç tutanağı düzenler ve bu tutanaktaki bilgileri aynı gün satış portalında ilan eder. Tutanakta; ihalenin hangi gün ve saatte tamamlandığı, şartlar yerine gelmişse en yüksek teklifi verene malın ihale edildiği, tutanağın ilanından itibaren yedi gün içinde ihale bedelinin icra dairesi hesabına yatırılması gerektiği ve şartlar yerine gelmediği takdirde ihalenin hangi gerekçeyle yapılamadığı belirtilir.

Satış talebi teklif verme başladıktan sonra geri alınamaz. Teklif verme süresinin bitimine kadar borcun tamamen ödenmesi hâlinde satış durdurulur.

İcra müdürü, asgari ihale bedelinin teklif edilmediği, en yüksek teklif verenin ihale bedelini yatırmadığı veya teklif verme süresinin bitiminden önce borcun ödendiği hâllerde, ihalenin yapılamadığını veya iptal edildiğini tutanakla tespit eder. Asgari ihale bedelinin teklif edilmediği veya en yüksek teklif verenin ihale bedelini yatırmadığı hâllerde ikinci artırma, birinci artırmadaki şartlar çerçevesinde daha önce ilan edilen tarihte başlar.

Artırmada, alıcı çıkmazsa veya bu maddede yazılı şartlar gerçekleşmezse alacaklı, önceki satış talebinden kalan satış isteme süresi içinde satış günü verilmesini talep edebilir. Satış isteme süresi satış talebiyle birlikte durur ve duran bu süre, ihalenin

yapılamadığına veya iptal edildiğine ilişkin tutanak tarihinden itibaren kaldığı yerden işlemeye başlar.

İcra müdürü, artırma bittikten sonraki ilk iş gününde elektronik satış portalından kaynaklanan teknik sebeplerle, artırmanın son on dakikası içinde teklif verilemediğini satış portalı kayıtlarından tespit ederse artırma süresinin bir gün uzatılmasına karar verir; kararda artırmanın başlayacağı ve biteceği tarih ve saatleri gösterir ve tüm bu hususları satış portalında derhâl duyurur. Bu durumda artırmanın başlangıç tarihi, artırma süresinin uzatılmasına karar verildiği tarihten itibaren üç günü geçemez. Bu süre içinde, daha önce en yüksek teklif veren teklifiyle bağlı olacağı gibi yeni istekliler de teminatı yatırmak suretiyle artırmaya katılabilir."

**

a) ''Hükümet Tasarısı Gerekçesi'':

Madde-18 (İİK.118**):**

Maddeyle, İİK'nun 118 inci maddesi, 'başlığıyla birlikte' değiştirilmektedir.

- ✓ **Birinci fıkrayla**, ''ihalenin feshi talep edilmiş olsa bile artırma sonuç tutanağının elektronik satış portalında ilanından itibaren yedi gün içinde satış bedelinin nakit olarak ödenmesi gerektiği'' düzenlenmektedir.
- ✓ **İkinci fıkrada**, ''satışa konu mal veya hakkın ihale kesinleşmeden teslim olunmayacağı ve varsa resmi sicilinde tescil işleminin gerçekleştirilmeyeceği'' belirtilmektedir.

*

b) Adalet Komisyonu Raporu:

18.Madde:

''Bahse konu düzenleme ile İcra ve İflâs Kanununun 118. maddesi değiştirilmekte olup, madde metninde 1. fıkrasının son cümlesinde yer alan "satış bedelini nakden ödemek zorundadır" ibaresinin "satış bedelini nakden İcra Dairesi hesabına ödemek zorundadır" şeklinde düzeltilmesi uygun olacaktır.''

**

MADDE 18- 2004 sayılı Kanunun 118 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İhale bedelinin ödenmesi ve malın teslimi:

MADDE 118- İhale alıcısı, ihalenin feshi talep edilmiş olsa dahi artırma sonuç tutanağının ilanından itibaren yedi gün içinde satış bedelini nakden ödemek zorundadır.

Satılan mal, ihale kesinleşmeden teslim olunmaz ve resmî sicilde alıcı adına tescil edilmez."

**

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

Madde-19 (İİK.124**):**

- ✓ Maddeyle, ‘‘açık artırmanın tümüyle elektronik ortama alınması ve 114 üncü maddede şartname ilanının ayrıntılarıyla düzenlenmesi’’ nedeniyle maddenin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları ihtiyaç kalmadığı düşüncesiyle yürürlükten kaldırılmaktadır.

  Bu kapsamda maddenin başlığı da içerikle uyumlu hale getirilmektedir.

*

MADDE 19- 2004 sayılı Kanunun 124 üncü maddesinin başlığı “1 – Şartname:” şeklinde değiştirilmiş ve ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

**

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

Madde-20 (İİK.126**):**

- ✓ Maddeyle, İİK’nun 126 ncı maddesi ‘başlığıyla birlikte’ değiştirilmektedir.
- ✓ **Birinci fıkrasında;** maddeyle, ‘‘Kanunun 114. maddesinde taşınır malların satışı ile ilgili usul ve esaslar’’ düzenlenmektedir. Bu nedenle, Kanunun 126. maddesinde taşınmazların satışına ilişkin hükümlerin tekrar edilmesine gerek görülmeyerek, 114. maddeye atıf yapılmaktadır.
- ✓ **İkinci fıkrayla,** maddenin mevcut üçüncü fıkrasında bulunan ‘‘taşınmaza ilişkin özel hükümler muhafaza edilmekte ve belirtilen hususların elektronik satış portalında ilan edileceği’’ hükme bağlanmaktadır.

*

MADDE 20- 2004 sayılı Kanunun 126 ncı maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Artırma hazırlık tedbirleri:

MADDE 126- 114 üncü madde hükmü, taşınmazın açık artırma hazırlık tedbirleri hakkında da uygulanır.

Elektronik satış portalında yapılacak satış ilanında; 114 üncü maddede belirtilen hususlarla birlikte varsa ipotek sahibi alacaklılar ile diğer ilgililerin taşınmaz üzerindeki haklarını, hususiyle faiz ve masrafa dair olan iddialarını evrakı müsbiteleriyle on beş gün içinde icra dairesine bildirmeleri gerektiği, aksi hâlde hakları tapu siciliyle sabit olmadıkça, satış bedelinin paylaşmasından hariç kalacakları ve bu hususların irtifak hakkı sahipleri için de geçerli olacağı belirtilir.”

**

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

Madde-21 (İİK.127**):**

- ✓ İİK'nun 127 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "*elektronik ortamda*" ibaresi "*elektronik satış portalında*" şeklinde değiştirilmiştir.

*

MADDE 21- 2004 sayılı Kanunun 127 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "elektronik ortamda" ibaresi "elektronik satış portalında" şeklinde değiştirilmiştir.

**

a) ''Hükümet Tasarısı Gerekçesi'':

Madde-22 (İİK.128/a**):**

- ✓ İİK'nun 128/a maddesinin dördüncü fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.
- ✓ Buna göre, kıymet takdirine ilişkin şikâyet hakkında mahkemenin 'yetkisizlik kararı' vermesi halinde dosyanın, talep aranmaksızın yetkili mahkemeye gönderilmesi düzenlenmektedir.
- ✓ Böylece, kıymet takdirine ilişkin şikâyetin, yetkili mahkemece bir an önce ele alınması sağlanacaktır.

*

MADDE 22- 2004 sayılı Kanunun 128/a maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "kararı verir" ibaresi "kararı verir ve masrafını gider avansından karşılamak suretiyle dosyayı resen yetkili icra mahkemesine gönderir" şeklinde değiştirilmiştir.

**

a) ''Hükümet Tasarısı Gerekçesi'':

Madde-23 (İİK.129**):**

- ✓ Yapılan yeni düzenlemeyle, ''taşınırlar bakımından ihalenin yapılmasına ilişkin Kanunun 115. maddesi hükmü, taşınmazlar hakkında da'' uygulanacaktır.

*

MADDE 23- 2004 sayılı Kanunun 129 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 129- 115 inci madde hükmü, taşınmazın ihale edilmesi hakkında da uygulanır."

**

a) ''Hükümet Tasarısı Gerekçesi'':

Madde-24 (İİK.130**):**

- ✓ Maddeyle, İİK'nun 130 uncu maddesi 'başlığıyla birlikte' değiştirilmektedir.

- ✓ Maddeyle, taşınırlar bakımından ihale bedelinin yedi gün içinde nakden ödenmesi kabul edildiğinden, sürelerin yeknesak hale getirilmesi amacıyla 'taşınmazlar bakımından da' aynı kural kabul edilmektedir.

*****

b) Adalet Komisyonu Raporu:

24.Madde:

''Bahse konu düzenleme ile İcra ve İflâs Kanununun 130.maddesi değiştirilmekte olup, madde metninde yer alan "satış bedelini nakden ödemek zorundadır" ibaresinin "satış bedelini nakden İcra Dairesi hesabına ödemek zorundadır" şeklinde düzeltilmesi uygun olacaktır.''

**

MADDE 24- 2004 sayılı Kanunun 130 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İhale bedelinin ödenmesi

MADDE 130- İhale alıcısı, ihalenin feshi talep edilmiş olsa dahi artırma sonuç tutanağının ilanından itibaren yedi gün içinde satış bedelini nakden ödemek zorundadır."

******

D) ''1136 sayılı Avukatlık Kanununda Yapılan Değişikliğe'' İlişkin Hüküm:

MADDE 25- 1136 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "kovuşturma altında bulunması" ibaresi "dolayı hakkında kamu davası açılmış olması" şeklinde değiştirilmiştir.

******

F) ''5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Yapılan Değişikliğe'' İlişkin Hüküm:

MADDE 26- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun geçici 9 uncu maddesinin beşinci fıkrasında[*] yer alan "dokuz kez" ibaresi "oniki kez" şeklinde ve altıncı fıkrasında yer alan "30/11/2021" ibaresi "31/5/2022" şeklinde değiştirilmiştir.

******

* "Covid-19 salgın hastalığının ülkemizde görülmüş olması sebebiyle, açık ceza infaz kurumlarında bulunanlar ile kapalı ceza infaz kurumunda bulunup da açık ceza infaz kurumlarına ayrılmaya hak kazanan hükümlüler, 105/A maddesi kapsamında denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezasının infazına karar verilen hükümlüler ve 106 ncı madde veya diğer kanunlar uyarınca denetimli serbestlik tedbirinden yararlanan hükümlüler, 31/5/2020 tarihine kadar izinli sayılır. Salgının devam etmesi hâlinde bu süre, Sağlık Bakanlığının önerisi üzerine Adalet Bakanlığı tarafından her defasında iki ayı geçmemek üzere dokuz kez uzatılabilir. Bu fıkra uyarınca izinli sayılanlar hakkında 95 ve 97 nci madde hükümleri uygulanır."

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

Madde-27 (İİK.134**):**

- ✓ **Birinci fıkraya** eklenen cümlelerle, ‘‘ihale alıcısının talebi üzerine icra dairesinin, satışı yapılan taşınmazda kira sözleşmesine bağlı olarak oturan kişiye ‘kira bedelini’, diğer hallerde ise taşınmazı kullanan kişiye bilirkişi marifetiyle tespit edilen ‘aylık kullanım bedelini’ icra dairesine yatırmasını emredeceği, ihtara rağmen belirlenen bedelin icra dairesine yatırılmaması halinde, 356. madde hükmünün kıyasen uygulanacağı ve depo edilen bedelin, ihalenin sonucuna göre hak sahibine ödeneceği’’ hükme bağlanmaktadır.

  Böylece uygulamada sıklıkla karşılaşılan tereddütlerin giderilmesi amaçlanmakta ve ‘‘*ihale kesinleşinceye kadar taşınmazın ne şekilde muhafaza ve idare edileceği*’’ hususunda icra dairesine yol gösterilmektedir.
- ✓ **İkinci fıkrada** yapılan değişiklikle, ‘‘ihalenin feshi davasını açabilecek kişiler arasında sayılan ‘tapu sicilindeki ilgililer’, ‘resmi sicillerdeki ilgililer’ olarak genişletilmekte ve sınırlı ayni hak sahiplerinin de bu davayı açabileceği’’ vurgulanmaktadır.
- ✓ Maddeye eklenen yeni **üçüncü fıkrayla**, ‘‘ihalenin feshi talebine ilişkin şartlar’’ yeniden belirlenmektedir. Uygulamada ihalenin kesinleşmesine engel olmak amacıyla haksız ve kötü niyetli olarak ihalenin feshinin talep edildiği müşahede edilmektedir. Hak arama hürriyetine engel olmaksınız, bu tür haksız ve kötü niyetli taleplerin önlenmesi amacıyla düzenleme yapılmaktadır. Buna göre ‘‘satış isteyen alacaklı, borçlu veya resmi sicilde kayıtlı ilgililer ile sınırlı ayni hak sahiplerinin dışında kalan kişilerce ihalenin feshi talebinin yapılması halinde’’, ihale bedeli üzerinden nispi harç alınacak ve talebin reddi halinde bu harç iade edilmeyecektir.
- ✓ Maddeye eklenen yeni **dördüncü fıkrayla**, ‘‘haksız ve kötü niyetli olarak yapılan ihalenin feshi talebi nedeniyle, ilgililerin oluşması muhtemel zararlarının karşılanabilmesi amacıyla’’ teminat yatırma zorunluluğu getirilmektedir.

  Hükümle, satış isteyen alacaklı, borçlu, resmi sicilde kayıtlı ilgililer ile sınırlı ayni hak sahipleri dışında kalan kişilerce yapılan ihalenin feshi talebinde, ilgili kişilerin muhtemel zararına karşılık olmak üzere ihale bedelinin yüzde beşi oranında teminatın alınması zorunlu hale getirilmektedir.

  ‘‘İhalenin feshi talebinin reddine ilişkin kararın kesinleşmesinden itibaren bir ay içinde’’, ilgililer tarafından ‘ihalenin feshi talebi nedeniyle tazminat davası açılmaması halinde’ hükmedilen para cezasının 6183 sayılı Kanun hükümleri uyarınca tahsili için durum mahkemece tahsil dairesine bildirilecektir.

  Tahsil dairesi alınan teminattan, bildirimin yapıldığı tarihten itibaren üç ay içinde para cezasını tahsil etmezse, talep halinde teminat ilgilisine iade edilecektir.
- ✓ Maddeye eklenen yeni **beşinci fıkrayla**, ‘‘ihalenin feshi talebinin yargılama usulü’’ yeniden düzenlenmektedir.

  İhalenin feshi talebi üzerine icra mahkemesinin ‘‘talep tarihinden itibaren yirmi gün içinde duruşma yapmasına ve taraflar gelmeseler bile icap eden kararı vermesine’’ ilişkin mevcut hüküm muhafaza edilmektedir.

  İhalenin feshi talebinin usulden reddi gereken hallerde, duruşma yapılmadan da karar verilebilecektir.

‘‘Hükmedilecek para cezasının nispi olarak belirlenmesine’’ ilişkin mevcut hüküm muhafaza edilmekte ancak hâkime takdir imkânı vermeyen ‘sabit yüzde on oranındaki para cezası’, hâkime takdir hakkı verecek şekilde değiştirilmektedir.

‘‘Para cezasının ihale bedelinin yüzde onunu geçmeyecek şekilde ve nispi bir oran olarak hâkim tarafından belirlenebilmesine’’ ilişkin hükümle, hak arama özgürlüğü bakımından makul bir denge gözetilmektedir.

Diğer taraftan, para cezasına mahkûm edilecek haller, hükümde açık bir şekilde belirtilmektedir. Bu kapsamda ihalenin feshi talebinin; ‘satış isteyen alacaklı’, ‘borçlu’, ‘mahcuzun resmi sicilinde kayıtlı olan ilgililer’ ve ‘sınırlı ayni hak sahipleri’ ile ‘pey sürmek suretiyle ihaleye iştirak edenler dışında kalan kişilerce’ talep edilmesi nedeniyle veya ‘satış isteyen alacaklı’, ‘borçlu’, ‘mahcuzun resmi sicilinde kayıtlı olan ilgililer’ ve ‘sınırlı ayni hak sahipleri dışında kalan kişiler’ bakımından feragat nedeniyle ya da işin esasına girilmek suretiyle reddine karar verilmesi halinde, ihalenin feshini talep eden, feshi istenilen ihale bedelinin yüzde onuna kadar para cezasına mahkûm edilecektir.

Sonuç olarak hükümle, uygulamada sıkça karşılaşılan, ‘‘sırf ihale sürecini uzatmak ve haksız menfaat sağlamak amacıyla hukuki yararı bulunmayan kişilerce’’ ihalenin feshi talep edilmesinin önüne geçilmesi ve ihale sürecinin hızlı bir biçimde tamamlanması amaçlanmaktadır.

- ✓ Maddenin mevcut **dördüncü fıkrasında** yapılan ibare değişikliğiyle, ‘‘ihalenin feshine ilişkin verilen görevsizlik veya yetkisizlik kararları’’ üzerine, dosyanın görevli veya yetkili mahkemeye resen gönderilmesi düzenlenmektedir. Buna göre, mahkeme, ‘‘evrak üzerinde on gün içinde görevsizlik veya yetkisizlik kararı verecek ve aynı süre içinde masrafını gider avansından karşılamak suretiyle dosyayı görevli veya yetkili icra mahkemesine’’ gönderecektir.

  Böylece dosyanın görevsiz veya yetkisiz mahkemede gereksiz yere beklemesinin önüne geçilecek ve ihalenin kesinleşme sürecinin uzaması engellenecektir.
- ✓ Maddenin mevcut **altıncı fıkrasında** yapılan değişiklikle, ‘‘ihale bedelinin alacaklılara ödenmesine ilişkin hüküm’’ yeniden düzenlenmektedir. Buna göre, ‘‘ihale kesinleşmedikçe ve ihale konusu mal alıcıya teslim edilmedikçe veya teslime hazır hale getirilmedikçe’’, ihale bedeli alacaklılara ödenmeyecektir.

  Bu kapsamda ‘‘ihale konusu malın teslim edilemeyeceği’’ veya ‘‘teslime hazır hale getirilemeyeceği’’ durumlarda ihale iptal olunarak ihale bedeli alıcısına ödenecektir.
- ✓ Maddenin mevcut **yedinci fıkrasında** yapılan ibare değişikliğiyle, ‘‘ihalenin feshi talebinde bulunulabilecek azami sürenin başlangıç tarihi, ihalenin yapıldığına ilişkin kararın elektronik satış portalında ilan edildiği tarih’’ olarak belirlenmektedir.

*****

b) Adalet Komisyonu Raporu:

27.Madde:

‘‘Bahse konu düzenleme 2 nci paragrafında yer alan "İhale alıcısının talebi üzerine icra dairesi, satışı yapılan taşınmazda kira sözleşmesine bağlı olarak kişiye kira bedelini, " şeklinde düzenlemeye yer verilmiştir.

l.Burada yer alan kira sözleşmesinin adi kira sözleşmesi olması halinde, bu kira sözleşmesi her zaman düzenlenebilmekte ve bu nedenle hak kayıplarına ve kötü niyetle hareket edilmesine neden olunabilecektir. Örneğin kira bedelinin yüksek olmasına rağmen, düşük bir kira bedeline İlişkin düzenleme yapılarak İhale alıcısının haklarının zarar görmesi sağlanabilecektir.

Bu nedenle bu tür kötü niyet ve hak kayıplarına neden olmamak adına "satışı yapılan taşınmazda kira sözleşmesine bağlı olarak kişiye kira bedelini,” İbaresinin "satışı yapılan taşınmazda resmi kira sözleşmesine bağlı olarak kişiye kira bedelini” şeklinde düzenlenmesi daha uygun olacaktır.

2. İlgili kanun maddesi teklifinin son maddesinde "ihale kesinleşmedikçe ve ihale konusu mal alıcıya teslim edilmedikçe veya teslime hazır hale getirilmedikçe ihale bedeli alacaklılara ödenmez. İhale konusu malın teslim edilemeyeceği veya teslime hazır hale getirilemeyeceği durumlarda ihale iptal olunarak ihale bedeli alıcısına ödenir.’’ şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Ancak iptal kararma kim tarafından karar verileceğine ilişkin bir düzenleme yapılmamıştır. Bu nedenle iptal kararına kim tarafından karar verileceği ve ayrıca teslime hazır hale getirilmedikçe ibaresinden kastedilen hususun ne olduğuna açıklık getirilmesi daha uygun olacaktır.

Komisyon görüşmelerinde; "Bu süreçte devreye tahsil dairesinin sokulması süreci gereksiz yere uzatacaktır.” gerekçesi İle İcra ve İflâs Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifinin 23 üncü maddesinin beşinci fıkrasının ikinci cümlesinin "Talebin reddine ilişkin kararın kesinleşmesinden itibaren bir ay içinde tazminat davasının açılmaması halinde, teminat resen hükmedilen para cezasından mahsup edilmek üzere hazineye irat kaydedilir.” şeklinde değiştirilmesi teklif edilmiş fakat kabul edilmemiştir.’’

**

MADDE 27- 2004 sayılı Kanunun 134 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümleler eklenmiş, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş, mevcut üçüncü fıkrasında yer alan “ikinci fıkrada” ibaresi “beşinci fıkrada” şeklinde değiştirilmiş, mevcut dördüncü fıkrasına “kararı verir” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve masrafını gider avansından karşılamak suretiyle dosyayı resen görevli veya yetkili icra mahkemesine gönderir” ibaresi eklenmiş, mevcut altıncı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, mevcut yedinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “ihaleden” ibaresi “ihalenin yapıldığına ilişkin kararın elektronik satış portalında ilan edildiği tarihten” şeklinde değiştirilmiştir.

“İhale alıcısının talebi üzerine icra dairesi, satışı yapılan taşınmazda kira sözleşmesine bağlı olarak oturan kişiye kira bedelini, diğer hâllerde ise taşınmazı kullanan kişiye bilirkişi marifetiyle tespit edilen aylık kullanım bedelini icra dairesine yatırmasını emreder. İlgili, ihtara rağmen kirayı veya belirlenen bedeli icra dairesine yatırmazsa

hakkında 356 ncı madde hükmü kıyasen uygulanır. Bu şekilde depo edilen bedel, ihalenin sonucuna göre hak sahibine ödenir."

"İhalenin feshini, 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 281 inci maddesinde yazılı sebepler de dâhil olmak üzere yalnız satış isteyen alacaklı, borçlu, mahcuzun resmî sicilinde kayıtlı olan ilgililer ve sınırlı ayni hak sahipleri ile pey sürmek suretiyle ihaleye iştirak edenler yurt içinde bir adres göstermek koşuluyla icra mahkemesinden şikâyet yolu ile ihale tarihinden itibaren yedi gün içinde isteyebilirler. İlgililerin ihale yapıldığı ana kadar cereyan eden muamelelerdeki yolsuzluklara en geç ihale günü ıttıla peyda ettiği kabul edilir."

"Satış isteyen alacaklı, borçlu, resmî sicilde kayıtlı ilgililer ile sınırlı ayni hak sahipleri dışında kalan kişilerce yapılan ihalenin feshi talebi, ihale bedeli üzerinden nispi harca[*] tabidir. Bu harcın yarısı talepte bulunulurken peşin olarak yatırılmak zorundadır. Talebin kabulü hâlinde bu harç başka bir kimseye yüklenmez ve istem hâlinde iade edilir. Talebin reddi hâlinde ise alınan bu harç iade edilmez ve harcın kalan kısmı ihalenin feshini isteyenden tahsil edilir.

Satış isteyen alacaklı, borçlu, resmî sicilde kayıtlı ilgililer ile sınırlı ayni hak sahipleri dışında kalan kişilerce yapılan ihalenin feshi talebinde, talepte bulunulurken, ilgili kişilerin muhtemel zararına karşılık olmak üzere ihale bedelinin yüzde beşi oranında teminat gösterilmesi şarttır. Talebin reddine ilişkin kararın kesinleşmesinden itibaren bir ay içinde genel hükümlere göre tazminat davasının açılmaması hâlinde hükmedilen para cezasının 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uyarınca tahsili için durum mahkemece tahsil dairesine bildirilir. Tahsil dairesi alınan teminattan, bildirimin yapıldığı tarihten itibaren üç ay içinde para cezasını tahsil etmezse talep hâlinde teminat ilgilisine iade edilir.

İhalenin feshi talebi üzerine icra mahkemesi talep tarihinden itibaren yirmi gün içinde duruşma yapar ve taraflar gelmeseler bile icap eden kararı verir. Ancak ihalenin feshi talebinin usulden reddi gereken hâllerde duruşma yapılmadan da karar verilebilir. İcra mahkemesi;

1. Satış isteyen alacaklı, borçlu, mahcuzun resmî sicilinde kayıtlı olan ilgililer ve sınırlı ayni hak sahipleri ile pey sürmek suretiyle ihaleye iştirak edenler dışında kalan kişilerce talep edilmesi nedeniyle,

2. Satış isteyen alacaklı, borçlu, mahcuzun resmî sicilinde kayıtlı olan ilgililer ve sınırlı ayni hak sahipleri dışında kalan kişiler bakımından feragat nedeniyle,

3. İşin esasına girerek,

talebin reddine karar verirse ihalenin feshini talep edeni feshi istenen ihale bedelinin yüzde onuna kadar para cezasına mahkûm eder." [**]

"İhale kesinleşmedikçe ve ihale konusu mal alıcıya teslim edilmedikçe veya teslime hazır hâle getirilmedikçe ihale bedeli alacaklılara ödenmez. İhale konusu malın teslim

---

[*] Bknz: İleride; Madde:34

[**] "İhalenin feshini talep eden ve talebi esastan reddilen herkes" bu maddede öngörülen para cezasını ödemek zorunda kalacaktır. "talebin usulden reddeildiği hallerde" ise para cezasına mahkûmiyet söz konusu olmayacaktır.(Aynı görüşte: **KALE, S**. agm.(www.e-uyar.com) (www.lexpera.com))

edilemeyeceği veya teslime hazır hale getirilemeyeceği durumlarda ihale icra müdürü tarafından iptal olunarak ihale bedeli alıcısına ödenir."

**

a) ''Hükümet Tasarısı Gerekçesi'':

Madde-28 (İİK.135/II**):**

- ✓ Düzenlemeyle, taşınmazın ihale alıcısı adına tescil edilmesinden sonra tahliye işlemi yapılmadan taşınmaza malik olanlara da ikinci fıkra kapsamında tahliye talep edebilme hakkı verilmektedir.

*

b) Adalet Komisyonu Raporu:

28.Madde:

''Düzenleme ile İcra ve İflâs Kanununun 135 maddesinde düzenleme yapılmaktadır. Ancak İhale alıcısının tahliye istemine ilişkin hangi süre içerisinde tahliye isteme hakkı bulunduğu hususunda bir açıklık getirmemiştir. Bu da uygulama da sorunlara neden olmaktadır. Örneğin ihale alıcısı tescilden itibaren I yıl sonra da gelip tahliye talebinde bulunmaktadır.Bu gibi durumların önüne geçmek adına, "İhale alıcısı tarafından tescilden itibaren 3 ay içerisinde tahliye talebinde bulunmak zorundadır" şeklinde bir düzenleme yapılması daha uygun olacaktır.''

**

MADDE 28- 2004 sayılı Kanunun 135 inci maddesinin ikinci fıkrasına[*] aşağıdaki cümle eklenmiştir.

---

[*] "*İhalede satılan taşınmazın ne zaman alıcı adına t e s c i l edileceğini*" düzenleyen İİK.m135/I'de herhangi bir değişiklik yapılmaksızın, sadece bu maddenin ikinci fıkrasına bir cümle eklenmiştir.

Böylece İİK.m.135/I uyarınca ihalede satılan(satın alınan) taşınmazın alıcı adına '*tescil*' edilebilmesi için **a)**ihale bedelinin yatırılmış olması, **b)** ihalenin kesinleşmiş olması gerekecektir.(Ayrıntılı bilgi için bknz: **UYAR, T. /UYAR, A./ UYAR, C.** İİK.Şerhi, C:2,2014,s:2497 vd.)

Peki; ihalede satılan(satın alınan) taşınmaz, alıcısına ne zaman t e s l i m edilecektir? Hemen belirtelim ki; "ihalede satılan(satın alınan) *taşınırların* alıcısına teslim edilebilmesi için '*ihalenin mutlaka kesinleşmesi gerektiği*' İİK.m.114/VI/13 ve İİK.m.114/VII'de açıkça belirtilmiş olduğu halde '*ihalede satılan (satın alınan) taşınmazların alıcıya ne zaman teslim edileceği*' hakkında İcra ve İflâs Kanununda açık bir düzenleme(hüküm) bulunmamaktadır. Bu nedenle, 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu zamananındaki tartışmalar bugün de devam edecektir. Bilindiği gibi o dönemde gerek **doktrinde(KURU, B.** El Kitabı, s:678- **COŞKUN, M.** Açıklamalı-İçtihatlı İcra ve İflâs Kanunu, 5.Baskı,2021,C:3,s:2791- **ERCAN, İ.** Uygulamacılar İçin İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı**,** 7.Baskı,2021, s:678**)** ve gerekse **uygulamada** (Yargıtay içtihatlarında "Bknz:12.HD. 29.11.2012 T. 28961/35493;04.05.1998 T. 4629/4919; 20.12.1994 T. 15341/16461; 28.01.1988 T. 2908/589; İİD.22.02.1965 T. 2167/2284"(www.e-uyar.com E.T. 07.12.2021) genellikle "*taşınmazların alıcıya teslimi için de ihalenin kesinleşmesi gerektiği*" ileri sürülmekte idi. Bu görüş o dönemde kimi hukukçular tarafından;

- ✓ "İhale kesinleşinceye kadar, 'taşınmazın ne şekilde muhafaza ve idare edileceği' icra dairesi tarafından kararlaştırırılır(İİK.m.134/I,c:2) bu idare tedbirlerinden biri olarak, icra dairesinin, taşınmazın bedelini

“Taşınmazın ihale alıcısı adına tescilinden sonra henüz tahliye yapılmadan taşınmazı ihale alıcısından satın alan[**] da bu fıkra gereğince tahliye isteme hakkına sahiptir.”

**

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

Madde-29 (İİK.142/a**):**

- ✓ Sıra cetvelinin düzenlenmesiyle hak sahibinin alacağı belirlenmektedir. Hak sahibi sıra cetveli kesinleşmeden de alacağını teminat mukabilinde alabilmektedir. Uygulamadaki tereddütlerin giderilmesi amacıyla, sıra cetvelinin tanzimi üzerine, ‘‘tebligatı alan hak sahibinin teminat mukabilinde alacağını tahsil edebileceğine’’ ilişkin düzenleme yapılmaktadır. Böylece teminat mukabilinde alacağı tahsil edebilmek için sıra cetveline karşı ‘‘şikâyet’’ ve ‘‘itiraz’’ aşamasına geçilmesine gerek olmadığı net bir şekilde ortaya konulmaktadır.

ödemiş olan ve ihale ile taşınmazın mülkiyeti ve nef’i ve hasarı kendisine geçmiş olan alıcıya, taşınmazı(idare ve işeltme için) teslim etmesi mümkün olmalıdır.(**KURU, B.** El Kitabı, s:678,dp:149)

- ✓ “Bu görüş ve uygulamanın doğruluğu, özellikle İİK. mad. 134/I, TBK. mad. 279 ve MK. mad. 633’ün açık hükümleri karşısında tartışılabilir. Gerçekten, anılan hükümler gereğince, «taşınmazın mülkiyetini ihale ile kazanan» alıcıya, taşınmazı teslim etmemek, açılan «ihalenin bozulması davası»nın sonucuna kadar teslimi ertelemek sakıncalı olmaz mı? İhale ile, ihale edilen taşınmazın nef’i ve hasarı da alıcıya geçtiğinden, ihale edilen taşınmazı ihalenin kesinleşmesine kadar teslimden kaçınmak, taşınmazı ihalede satın alan kişi bakımından, ileride katlanılması güç zararlar doğurabilir. Örneğin, ihale edilen taşınmazın çalışır durumda bir fabrika, bir otel olduğu varsayılırsa; ihale tarihinden sonra, bu fabrikanın (otelin) nef’i ve hasarı alıcıya geçtiği halde, «ihalenin kesinleşmediği» gerekçesiyle, fabrika (otel) alıcıya hemen teslim edilmezse, bu uygulamadan -fabrikanın (otelin) çıkan herhangi bir yangın sonucunda tamamen yok olmasından dolayı uğrayacakları zararlar gibi- çeşitli sakıncalar doğar. Halbuki ihale edilen taşınmazın, ihalenin kesinleşmesi beklenmeden alıcısına teslimi, teslim etmeme halinden daha az sakınca doğurur.” (**UYAR, T.** İcra Hukukunda Tahliye, 2.Bası, s:708 vd.- **UYAR, T.** İcra Hukukunda İhale ve İhalenin Bozulması, 3. Baskı, C: 2, s: 1485 vd.- **UYAR, T/UYAR, A/UYAR, C**. age, C:2,s:2499)
- ✓ “Kanun, gayrimenkulün alıcıya ne zaman (teslim) edileceği hakkında açık bir hükmü muhtevi değildir. İİK. m. 135, gayrimenkulün alıcıya teslimi için cebir kullanılmasını, tescilin icrasına tâlik etmiş görünmektedir. Fakat gayrimenkule icra memuru daha önce maddeten el koymuş ise, bedelin ödenmesini müteakip gayrimenkulü alıcıya teslim etmemesi için bir sebep yoktur. Çünkü alıcı, ihale ile yüklendiği borcu yerine getirdiğine ve esasen mülkiyet ve nefi ve hasar da kendisine intikal ettiğine göre, bir başkası aleyhine cebir istimaline yol açmadan alıcıya teslim keyfiyeti hukuk kurallarına uygun düşer.”(**POSTACIOĞLU, İ**. İcra Hukuku Esasları,4.Baskı,1982, s: 517, dipn. 88 – Aynı görüşte**: ÖZTEK, S.** 12.07.1994 tarihli mütalâa “Naklen: **UYAR, T/UYAR, A/UYAR, C**. age, C:2,s:2490, dipn:37” – **UYAR, T.** İİK. Şerhi, C:7, s: 10707)
- ✓ “Kanunun (m. 135) sisteminden, tescil için tapuya yazıldıktan (yani ihale kesinleştikten) sonra, gayrimenkulün devamlı (kesintisiz) işletilmesi ve idare edilmesi gereken hallerde (meselâ gayrimenkulün üstünde bir fabrikanın bulunması halinde) alıcı için sakıncalı olabilir. Bu sakıncayı (ve bu arada gayrimenkulün bir üçüncü kişi tarafından işgal edilmesini) önlemek için, ihale kesinleşinceye kadar gayrimenkulün icra dairesi tarafından icra edilmesi uygun olur (m. 131 ve m. 92, III kıyasen). İcra dairesinin bu idare tedbirlerinden biri olarak, gayrimenkulün bedelini ödemiş (veya teminat mektubu göstermiş) olan ve ihale ile gayrimenkulün mülkiyeti ve nefi ve hasarı kendisine geçmiş olan alıcıya gayrimenkulü (idare ve işletme için) teslim etmesi mümkün olmalıdır.” (**KURU, B.** İcra ve İflâs Hukuku, C:2,s: 1343)

7343 sayılı kanunun yürürlüğe girmesinden sonra da **doktrinde**(**KALE, S.** agm.(www.e-uyar.com) (www.lexpera.com)) aynı görüş savunulmuştur..

[**] 7343 sayılı kanun ile İİK’nun 135.maddesine yapılan bu ilave ile Yargıtay’ın öteden beri içtihat yoluyla benimsediği uygulama (Bknz: 12.HD.05.03.2013 T.1440/7516,18.04.2012 T. 28014/12973;27.10.2011 T. 4377/20435; 19.07.2006 T.12876/16152; 31.05.2004 T.8895/13823; 12.01.2004 T.22986/228) (www.e-uyar.com E.T. 07.12.2021) yasa maddesi haline gelmiştir.

- ✓ Ayrıca fıkrada yapılan diğer değişiklikle ‘‘banka teminat mektubunun süresiz’’ olduğu açıklığa kavuşturulmaktadır.

*

b) Adalet Komisyonu Raporu:

29.Madde:

‘‘Düzenleme ile İcra ve İflâs Kanununun 142/a maddesinde düzenleme yapılmaktadır.

Bu düzenleme ile sıra cetvelinin düzenlenmesi üzerine bankanın kesin ve süresin teminat mektubu sunması halinde kendisine düşen payın ödenebileceği hususunda düzenlemeye yer verilmiştir. Gerek Anayasa Mahkemesi ve gerekse de son zamanlarda Bölge Adliye Mahkemelerince sıra cetveline itiraz veya şikâyet halinde bedelin nemalandırılması ve bu bedelin ilgilisine ödenmesine karar verildiği görülmekte, bu durumda da uygulama da sorunlara neden olmaktadır.

Bu nedenle düzenlemenin sonuna "Sıra cetveline itiraz veya şikâyet edilmesi halinde ihale bedeli nemalandırılmaz” hükmüne yer verilmesi sorununu ortadan kaldıracaktır.’’

**

MADDE 29- 2004 sayılı Kanunun 142/a maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Sıra cetveline karşı 142 nci madde uyarınca şikâyet veya itiraz yapılmışsa,” ibaresi “Sıra cetvelinin düzenlenmesi üzerine” şeklinde değiştirilmiş ve fıkraya “bankanın kesin” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve süresiz” ibaresi eklenmiştir.

**

Madde-30 (İİK.242/I**):**

- ✓ Maddeyle, elektronik satış usulüne ilişkin hükümler kabul edildiğinden bu hükümlere uyum sağlamak amacıyla düzenleme yapılmaktadır.
  Buna göre ‘‘iflâstaki artırma ilanı ve hazırlık tedbirleri’’ hakkında Kanunun 126. maddesi uygulanacaktır.

*

MADDE 30- 2004 sayılı Kanunun 242 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Artırma ilanı ve hazırlık tedbirleri 126 ncı madde hükmü uyarınca yapılır.”

**

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

Madde-31 (İİK.244**):**

- ✓ Maddeyle, paraya çevirmeye ilişkin hükümlerde öngörülen değişiklikler kapsamında Kanuna 111/b maddesi eklenmekte ve Kanunun 133. maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır.
- ✓ Bu değişikliklere uyum sağlanması amacıyla, Kanunun ‘‘iflâsta artırma suretiyle satışın şartlarını’’ düzenleyen 244. maddesinde yer alan atıf hükümlerinde değişiklik yapılmaktadır.

*

MADDE 31- 2004 sayılı Kanunun 244 üncü maddesinin birinci fıkrasına “117” ibaresinden önce gelmek üzere “111/b,” ibaresi eklenmiş ve fıkrada yer alan “133,” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

**

G) ‘‘İlamların İcrası’’na İlişkin Diğer Hükümler:

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

Madde-28:

- ✓ Maddeyle, İcra ve İflâs Kanununun 25, 25/a, 25/b, 133 ve 341. maddeleri yürürlükten kaldırılmaktadır.
- ✓ ‘‘Çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilamların icrasına’’ ilişkin olarak İİK’da yer alan 25, 25/a, 25/b ve 341.madde hükümleri değişiklikle, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununda yeniden düzenlendiğinden yürürlükten kaldırılmaktadır.
- ✓ Diğer taraftan maddeyle, İİK’nun 133. maddesi de yürürlükten kaldırılmaktadır. Maddeyle, Kanunun 115. maddesine eklenen hükümle, ‘‘açık artırmada en yüksek teklif verilip de süresi içinde ihale bedelinin yatırılmaması halinde alman teminatın, takip borcu ve satış masrafları için dosyaya gelir kaydedileceği’’ hususu düzenlenmektedir. Getirilen bu hükme uyum sağlamak amacıyla madde yürürlükten kaldırılmaktadır.

*

MADDE 32- 2004 sayılı Kanunun 25 inci, 25/a, 25/b, 133 üncü ve 341 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

**

H) ‘‘İcra ve İflâs Kanununun İhalenin Yapılma Şekline’’ İlişkin Hükümlerin Yürürlük Zamanı:

Madde-33:

- ✓ İcra ve İflâs Kanununa geçici 18 inci madde eklenmektedir.
- ✓ Maddeyle, İİK’da değişiklik yapılarak ihalenin tamamen ‘elektronik ortam’a alınması sağlanmaktadır. Bu değişikliğin aşamalı olarak uygulanması amacıyla geçici maddenin

birinci ve ikinci fıkraları ihdas edilmektedir. Buna göre, İİK'nun 111/b maddesinin uygulanmasına ilişkin *yönetmelik* ile 106 ncı madde uyarınca çıkarılması gereken *tarife,* bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde çıkarılacaktır.

- ✓ Haczedilen malların elektronik ortamda satışına ilişkin olarak bu Kanunla getirilen hükümlerin uygulanmasına, ''Adalet Bakanlığınca belirlenen il veya ilçelerde'', 111/b maddesinin uygulanmasına ilişkin yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren başlanacak ve en geç bir yılın sonunda Ülke genelinde uygulamaya geçilecektir. Belirtilen hükümlerin hangi il veya ilçede ne zaman uygulanacağı Adalet Bakanlığının resmi internet sitesinde duyurulacaktır.
- ✓ Bu hükümlerin, uygulamaya geçilen il ve ilçelerde geçiş tarihinden sonra haczedilen malların satışında uygulanması kabul edilmektedir.
- ✓ Uygulamaya geçilmeyen yerlerdeki hacizli malların satışı ile uygulamaya geçildiği halde geçiş tarihinden önce, haczedilen malların satışında ise önceki hükümlerin uygulanmasına devam olunacaktır.
- ✓ **Üçüncü fıkrayla**, 106. madde uyarınca çıkarılacak tarifenin yürürlüğe girdiği tarihten önce satış talep edilmiş olmasına rağmen, kıymet takdiri ile muhafaza ve satış giderlerinin tamamının yatırılmadığı hallerde, bu tarifenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde tarifede belirlenen giderlerin yatırılması zorunlu tutulmakta, bu süre içinde giderler peşin olarak yatırılmadığı takdirde, ''satış talebinin vaki olmamış sayılacağı'' kabul edilmektedir.
- ✓ **Dördüncü fıkrayla**, ''ihalenin feshine ilişkin olarak, İİK'nun 134. maddesinde yapılan değişikliklerin görülmekte olan taleplerde uygulanmayacağı'' açıkça hükme bağlanmaktadır. Ancak ''ihale bedelinin yüzde onuna kadar para cezasına mahkûmiyete ilişkin Kanunun 134. maddesinin beşinci fıkrasında yapılan değişiklik'' görülmekte olan ihalenin feshi talepleri hakkında da uygulanacaktır.

  Para cezasının oranında yapılan değişikliğin, ihalenin feshini talep eden bakımından lehe uygulanmasını sağlamak ancak dosyanın da sürüncemede kalmasını engellemek amacıyla yapılan bu değişikliğin ''başlı başına bir bozma nedeni olmayacağı'' açıkça hükme bağlanmakta, bununla birlikte ''Yargıtay'ın, değişikliği uygulamak suretiyle hükmü düzeltebileceği'' belirtilmektedir.

*****

MADDE 33- 2004 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 18- 111/b maddesinin uygulanmasına ilişkin yönetmelik ile 106 ncı madde uyarınca çıkarılması gereken tarife, bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde çıkarılır.

87, 88, 106, 110, 111/b, 114, 115, 118, 124, 126, 127, 129, 130, 133, 242 ve 244 üncü maddeler ile 134 üncü maddenin dokuz ve onuncu fıkralarında bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan değişikliklerin uygulanmasına Adalet Bakanlığınca belirlenen il veya ilçelerde, 111/b maddesinin uygulanmasına ilişkin yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren başlanır ve bu değişiklikler en geç bir yılın sonunda ülke genelinde uygulanır. Değişikliklerin hangi il veya ilçede ne zaman uygulanacağı Adalet Bakanlığının resmi internet sitesinde duyurulur. Bu değişikliklerin uygulanmasında aşağıdaki esaslar dikkate alınır:

1. Uygulamaya geçilen il ve ilçelerde, geçiş tarihinden sonra haczedilen mallar hakkında, bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilen 87, 106 ve 110 uncu madde hükümleri uygulanır. Geçiş tarihinden önce haczedilen mallar hakkında ise değişikliklerden önceki hükümler ile ilga edilen hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

2. Uygulamaya geçilen il ve ilçelerde, geçiş tarihinden sonra ilanı yapılacak açık artırmalar hakkında, bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilen 88, 114, 115, 118, 124, 126, 127, 129 ve 130 uncu maddeler, 134 üncü maddenin dokuz ve onuncu fıkraları ile ihdas edilen 111/b maddesi uygulanır. Geçiş tarihinden önce ilanı yapılmış açık artırmalar hakkında ise değişikliklerden önceki hükümler ile ilga edilen hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

3. Uygulamaya geçilen il ve ilçelerde, taşınır rehninin veya ipoteğin paraya çevrilmesi, iflâs tasfiyesi ve ortaklığın giderilmesine ilişkin satışlar bakımından, geçiş tarihinden sonra ilanı yapılacak açık artırmalar hakkında bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilen ve ihdas edilen hükümler uygulanır. Geçiş tarihinden önce ilanı yapılmış açık artırmalar hakkında ise değişikliklerden önceki hükümler ile ilga edilen hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

4. Geçiş tarihinden önce yapılan ilan üzerine ihalesi gerçekleştirilemeyen ve yeniden satışı talep edilen açık artırmalar hakkında da bu maddeyi ihdas eden Kanunla değiştirilen ve ihdas edilen hükümler uygulanır.

106 ncı madde uyarınca çıkarılacak tarifenin yürürlüğe girdiği tarihten önce satış talep edilmiş olmasına rağmen kıymet takdiri ile muhafaza ve satış giderlerinin tamamının yatırılmadığı hâllerde bu tarifenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde tarifede belirlenen giderlerin yatırılması zorunludur. Bu süre içinde giderler peşin olarak yatırılmazsa satış talebi vaki olmamış sayılır.

134 üncü maddede bu maddeyi ihdas eden Kanunla yapılan değişiklikler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan ihalenin feshi talepleri hakkında uygulanmaz. Ancak, ihale bedelinin yüzde onuna kadar para cezasına mahkûmiyete ilişkin hüküm görülmekte olan ihalenin feshi talepleri hakkında da uygulanır. Temyiz kanun yolu incelemesi aşamasında bulunan dosyalar bakımından para cezasının oranına ilişkin olarak yapılan değişiklik tek başına bozma nedeni yapılamaz. Yargıtay değişikliği uygulamak suretiyle hükmü düzeltebilir."

**

I) '' Harçlar Kanuna Eklenen Madde'':

a) ''Hükümet Tasarısı Gerekçesi'':

Madde-34:

- ✓ Maddeyle, 492 sayılı Harçlar Kanununa bent eklenmektedir. Maddeyle, İİK'nun 134 üncü maddesi kapsamında, ihalenin feshi talepleri bazı kişiler bakımından ihale bedeli üzerinden nispi harca tabi tutulduğundan, bu düzenlemeye uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

*

MADDE 34- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa bağlı (1) sayılı tarifenin "(A) Mahkeme Harçları" başlıklı bölümünün "III- Karar ve ilam harcı" başlıklı fıkrasının "1. Nispi harç" başlıklı bendinin, (f) alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiştir.

"g) 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 134 üncü maddesi kapsamında satış isteyen alacaklı, borçlu, resmî sicilde kayıtlı ilgililer ile sınırlı ayni hak sahipleri dışında kalan kişilerce ihalenin feshinin talep edilmesi hâlinde ihale bedeli üzerinden binde 68,31

(Bu harcın yarısı talepte bulunurken peşin olarak yatırılmak zorundadır. Talebin kabulü hâlinde bu harç başka bir kimseye yüklenmez ve istem hâlinde iade edilir. Talebin reddi hâlinde ise alınan harç ihalenin feshini isteyene iade edilmez ve harcın kalan kısmı ihalenin feshini isteyenden tahsil edilir.)"

**

İ) ''657 Sayılı(Devlet Memurları) Kanunuyla Yapılan Değişiklik'':

a) ''Hükümet Tasarısı Gerekçesi'':

Madde-35:

- ✓ Maddeyle, 657 sayılı(Devlet Memurları) Kanununun 152. maddesinde yapılan değişiklik uyarınca, icra başmüdürlerine ''*ilave adalet hizmetleri tazminatı''* ödenmesi öngörülmektedir.

*

MADDE 35- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesinin (II) numaralı "Tazminatlar" kısmının "G) ADALET HİZMETLERİ TAZMİNATI" bölümüne aşağıdaki bent eklenmiştir.

"e) İcra başmüdürlerine ayrıca % 50 sine,"

**

J) '' 3717 Sayılı (Adli Personel ile Devlet Davalarını Takip Edenlere Yol Gideri ve Tazminat Verilmesi ile 492 Sayılı Harçlar Kanununun Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında) Kanunla yapılan Değişiklik'':

a) ''Hükümet Tasarısı Gerekçesi'':

Madde-36:

- ✓ Maddeyle, 3717 sayılı Kanunun 2. maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır.

  Düzenlemeyle, ''keşif ve icra işlemine bağlı olmaksızın hâkim ya da Cumhuriyet savcısının görevlendirmesiyle araştırma, inceleme ve rapor işlemleri için daire dışına

çıkan sosyal çalışmacı, psikolog ve pedagogların da yol tazminatı alması'' açıkça hükme bağlanmaktadır.

- ✓ Ayrıca değişiklikle, bu unvanlarda çalışan görevlilere ödenecek ''yol tazminatının'' hesaplanmasında esas alman (200) gösterge rakamı (275)'e çıkarılmaktadır.

*

b) Adalet Komisyonu Raporu:

36. Madde:

''Madde düzenlemesi ile 3717 sayılı kanunda düzenleme yapılmaktadır. İcra İflâs Kanununda yapılacak düzenleme ile fiziki satışlar kaldırılmakta ve elektronik satış uygulamasına geçilmektedir.Bu sayede belediyelere ödenen tellaliye ücretlerinin ödenmesine ve taraflara getirdiği yük ortadan kaldırılmaktadır. Buradan doğacak bedelin İcra çalışanları arasında belirlenecek oranlar üzerinden dağıtımı, çalışanlara moral motivasyon sağlayacak ve diğer kurumlar ile İcra çalışanları arasındaki özlük hakları açısından bir katkı sağlayacaktır.''

*

MADDE 36- 8/5/1991 tarihli ve 3717 sayılı Adli Personel ile Devlet Davalarını Takip Edenlere Yol Gideri ve Tazminat Verilmesi ile 492 Sayılı Harçlar Kanununun Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasına, "keşif ve icra işlemi" ibaresinden sonra gelmek üzere "ile sosyal çalışmacı, psikolog ve pedagoglarla sınırlı olmak üzere araştırma, inceleme ve rapor işlemleri" ibaresi ve "yetkili kılınan kişilere" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve hâkim veya Cumhuriyet savcısının kararı üzerine görevlendirilen sosyal çalışmacı, psikolog ve pedagoglara" ibaresi eklenmiş; fıkrada yer alan "hâkim veya Cumhuriyet savcısının kararı üzerine görevlendirilen sosyal çalışmacı, psikolog ve pedagoglara," ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

**

K) '' 4721 Sayılı Türk Medeni Kanununda Yapılan Değişiklikler'' :

a) ''Hükümet Tasarısı Gerekçesi'':

Madde-37:

- ✓ Maddeyle, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunun 182 nci maddesine fıkra eklenmektedir.

Fıkrayla, çocuğun üstün yararı gözetilerek, ''kişisel ilişki kurulmasına dair karar''a aykırı davranılmasının önlenmesi amacıyla düzenleme yapılmaktadır. Buna göre, ''kişisel ilişki kurulmasına dair karar''ın gerekleri yerine getirilmezse, çocuğun menfaatine aykırı olmamak kaydıyla, velayet kendisinde olmayan anne veya babanın talebi üzerine, velâyet değiştirilebilecektir.

Bu husus ‘‘kişisel ilişki kurulmasına dair kararda’’ ihtar edilecektir.Böylece yükümlünün, kişisel ilişki düzenlemesinin gereklerine uyması temin edilerek, bu konuda uygulamada yaşanan sorunların önüne geçilmesi hedeflenmektedir.

*

MADDE 37- 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun 182 nci maddesine birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Mahkeme, kararında kişisel ilişki düzenlemesinin gereklerinin yerine getirilmemesi hâlinde, çocuğun menfaatine aykırı olmamak kaydıyla velayetin değiştirilebileceğini ihtar eder.”

**

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

Madde-38:

- ✓ Maddeyle, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunun 324 üncü maddesine fıkra eklenmektedir. Fıkrayla, ‘‘kişisel ilişki kurulmasına dair karar’’a aykırı davranılmasının önlenmesi amacıyla düzenleme yapılmaktadır. Buna göre, velâyet kendisine bırakılan ana veya baba, ‘‘kişisel ilişki kurulmasına dair karar’’ın gereklerini yerine getirmezse çocuğun menfaatine aykırı olmamak kaydıyla velâyet değiştirilebilecektir.

  Bu husus kişisel ilişki kurulmasına dair kararda taraflara ihtar edilecektir. Böylece velayet hakkı sahibinin, kişisel ilişki düzenlemesinin gereklerine uyması temin edilerek bu konuda uygulamada yaşanan sorunların önüne geçilmesi hedeflenmektedir.

*

MADDE 38- 4721 sayılı Kanunun 324 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Velayet kendisine bırakılan ana veya baba, kişisel ilişki düzenlemesinin gereklerini yerine getirmezse çocuğun menfaatine aykırı olmamak kaydıyla velayet değiştirilebilir. Bu husus kişisel ilişki kurulmasına dair kararda taraflara ihtar edilir.”

**

L) ‘‘ 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanununda Yapılan Değişiklikler’’:

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

Madde-39:

- ✓ Maddeyle, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa “Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulması” başlıklı Dördüncü Kısım ile 41/A maddesi eklenmektedir.
- ✓ Meri hukukumuzda çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam ve tedbir kararları, icra müdürlükleri tarafından İcra ve İflâs Kanununun 25, 25/a ve 25/b maddeleri uyarınca yerine getirilmektedir. Ancak bu maddelerde düzenlenen usul, çocuğun üstün yararına hizmet etmekte yetersiz kalmakta ve taraflar arasında yeni

ihtilaflara neden olmaktadır. Çocukların menfaatlerinin özel olarak korunması gerekliliğinden hareketle, çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair mahkemeler tarafından verilen ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine dair müessese, geliştirilerek 5395 sayılı Kanunda ‘‘Dördüncü Kısım’’ olarak yeniden düzenlenmektedir.

- ✓ 5395 sayılı Kanunun amaçları arasında ‘‘korumaya ihtiyacı olan çocukların korunması, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınması’’ yer almaktadır. Nitekim Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde ‘‘korunma ihtiyacı olan çocuk bedensel, zihinsel, ahlaki, sosyal ve duygusal gelişimi ile kişisel güvenliği tehlikede olan, ihmal veya istismar edilen ya da suç mağduru olan çocuk olarak’’ tanımlanmıştır.
- ✓ Hakkında teslim veya kişisel ilişki kurulması kararı verilen çocuğun üstün yararının korunması amacıyla anne veya babasıyla ilişkisini devam ettirmesi çocuğun sosyal ve duygusal gelişiminin sağlanması bakımından hayati önemi haizdir. Bu itibarla, çocuğun korunması gereken hallerden biri olması nedeniyle ‘‘çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulması’’ usulü 5395 sayılı Kanunda müstakil bir Kısım olarak düzenlenmektedir.
- ✓ 41/A maddesiyle, ‘‘çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair aile mahkemeleri tarafından verilen ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesinde görevli ve yetkili birim’’ düzenlenmektedir. **Birinci fıkrayla**, çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair aile mahkemeleri tarafından verilen ilam veya tedbir kararlarının, çocuğun üstün yararı esas alınarak, Adalet Bakanlığınca kurulan ‘‘Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Müdürlüklerince’’, ‘‘bu Kısım hükümlerine göre yerine getirileceği’’ düzenlenmektedir.
- ✓ Bölge adliye mahkemelerinin ilgili dairelerinin, aile mahkemelerinin bu kapsamdaki kararlarına karşı istinaf kanun yolu incelemeleri sırasında verdiği kararlar da bu fıkra hükmüne tabi olacaktır.
- ✓ **İkinci fıkrayla**, ‘‘müdürlüklerde görevlendirileceklere dair düzenlemeye’’ yer verilmektedir. Buna göre müdürlüklerde müdür, müdür yardımcısı ve personel ile psikolog, pedagog ve sosyal çalışmacı görevlendirilecektir.
- ✓ **Üçüncü fıkrayla**, ‘‘müdürlük bulunmayan yerlerde çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair görevlerin Adalet Bakanlığınca belirlenen hukuk mahkemeleri yazı işleri müdürlüğü tarafından yerine getirileceği’’ düzenlenmektedir.
- ✓ **Dördüncü fıkrayla**, ‘‘ilam ve tedbir kararlarının yerine getirilmesinde, çocuğun yerleşim yeri müdürlüğünün yetkili olacağı’’ hükme bağlanmaktadır.
- ✓ **Beşinci fıkrayla**, ‘‘çocuğun üstün yararının gözetilmesi amacıyla ilam ve tedbir kararlarının müdürlük tarafından görevlendirilen psikolog, pedagog, sosyal çalışmacı, çocuk gelişimci ve rehber öğretmen gibi uzmanlar, uzmanın bulunmadığı yerlerde ise öğretmenler marifetiyle yerine getirileceği’’ düzenlenmektedir.
- ✓ **Altıncı fıkrayla**, ‘‘ilam ve tedbir kararlarının yerine getirilmesinde müdürlükler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan kişilerin belirlenmesi ve görevlendirilmesi usulü’’ düzenlenmektedir.

Düzenleme uyarınca ilam ve tedbir kararlarının yerine getirilmesinde görevlendirilmek üzere, müdürlüğün talebiyle, valilikler tarafından kamu kurum ve

kuruluşlarında görevli psikolog, pedagog, sosyal çalışmacı, çocuk gelişimci ve rehber öğretmen gibi uzmanların, bu uzmanların yeterli sayıda olmaması halinde öğretmenlerin de yer aldığı bir görevli listesinin oluşturulması gerekmektedir. Bu sayede, bilhassa çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair işlemlerin yoğunlaştığı zamanlarda, bu işlemlerin yeterli sayıda uzman kişiyle yürütülerek hizmetin aksatılmamasının yanı sıra kamu kaynaklarının etkin ve verimli bir şekilde kullanılması da sağlanmış olacaktır. Valiliklerce oluşturulan listelerde yer alan kişilerin görevlendirilme yeri ve tarihleri müdürlükler tarafından belirlenecektir.

*

MADDE 39- 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa 41 inci maddesinden sonra gelmek üzere başlığı ile birlikte aşağıdaki Dördüncü Kısım ve madde eklenmiş, mevcut Dördüncü Kısım, Beşinci Kısım olarak teselsül ettirilmiştir.

"DÖRDÜNCÜ KISIM

Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulması[*]

Görevli ve yetkili birim

MADDE 41/A- (1) Çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair aile mahkemeleri tarafından verilen ilam veya tedbir kararları, çocuğun üstün yararı esas alınarak, Adalet Bakanlığınca kurulan adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüklerince bu Kısım hükümlerine göre yerine getirilir.

(2) Müdürlüklerde müdür, yeteri kadar müdür yardımcısı ve personel ile psikolog, pedagog ve sosyal çalışmacı Adalet Bakanlığı tarafından görevlendirilir.

(3) Müdürlük bulunmayan yerlerde bu Kısım kapsamında yer alan görevler, Adalet Bakanlığınca belirlenen hukuk mahkemeleri yazı işleri müdürlüğü tarafından yerine getirilir.

---

[*] 7343 sayılı Kanunun 32.maddesi ile "*çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması*" na ilişkin İcra ve İflâs Kanun'undaki tüm maddeler (m.25,25/a,25/b,341) İcra ve İflâs Kanunundan çıkarılmıştır. Artık "*çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması*"na ilişkin ilamların yerine getirilmesi 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'na 7343 sayılı ile eklenen maddelere göre gerçekleşeceketir. Bu ilamların yerine getirilmesinde '*icra daireleri*' ile '*icra mahakemeleri*'nin bir görevi kalmamaıştır. Yeni düzenleme ile '*icra mahakemeleri*'nin yerini '*aile mahkemeleri*' almıştır.

7343 sayılı Kanun, Resmi Gazetede yayım tarihi olan 30.11.2021 tarihinde yürürlüğe girmiştir(7343 s. K.m.57) ve İcra ve İflâs Kanun'undaki '*çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması*'na ilişkin İİK.m.25.25/a,25/b,341 hükümleri bu tarihten itibaren yürürlükten kalkmıştır(7343 s..K.m.32). Çocuk Koruma Kanunu'ndaki yeni hükümler uygulanmaya başlayıncaya kadar, İcra ve İflâs Kanunu'ndaki '*çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması*'na ilişkin hükümler bir süre daha uygulanmaya devam edecektir(7343 s.K.m.48).

*"Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulması"*na ilişkin (yeni) hükümler 7343 sayılı Kanun'un 'Dördüncü Kısım'ında yer almaktadır. Bu Kısım'da yer alan hükümlerin uygulanmasına ilişkin bir Yönetmelik 7343 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten (yani;30 Kasım 2021 tarihinden) itibaren altı ay içinde çıkarılacaktır(7343 s.K.m.48).

7343 syılı Kanunun DÖRDÜNCÜ KISMI'ının uygulanmasına Adalet Bakanlığınca belirlenen il veya ilçelerde başlanacak ve bu konuda –birinci fıkra uyarınca- çıkarılacak Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yılın sonunda ülke genelinde uygulanmaya geçirilecektir. DÖRDÜNCÜ KISMIN henüz uygulanmadığı yerlerde 2004 sayılı İİK'nun yürürlükten kaldırılmış olan 25,25/a ve 25/b maddelerinin uygulanmasına devam edilecektir (7343 s.K.m.48). "Ayrıntılı bilgi için bknz: **GÜNEŞ, D.B.** "7343 Sayılı Kanun'da Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair İlâmların ve Tedbir Kararlarının Yerine Getirilmesine İlişkin Geçiş Hükümleri" (www.lexpera.com) "

(4) İlam ve tedbir kararlarının yerine getirilmesinde çocuğun yerleşim yeri müdürlüğü yetkilidir.

(5) İlam ve tedbir kararları müdürlük tarafından görevlendirilen psikolog, pedagog, sosyal çalışmacı, çocuk gelişimci ve rehber öğretmen gibi uzmanlar, uzmanın bulunmadığı yerlerde ise öğretmen marifetiyle yerine getirilir.

(6) İlam ve tedbir kararlarını yerine getirmek için müdürlüğün talebi üzerine, valilikler tarafından kamu kurum ve kuruluşlarında görevli, beşinci fıkrada belirtilen uzmanların yer aldığı bir görevli listesi oluşturulur. Bu uzmanların yeterli sayıda olmaması hâlinde öğretmenler de listeye dâhil edilir. Bu listede yer alan uzman ve öğretmenlerin görev yapacakları yer ve tarihler müdürlükler tarafından belirlenir."

**

a) ''Hükümet Tasarısı Gerekçesi'':

Madde-40:

Maddeyle, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa 41/B maddesi eklenmektedir.

- ✓ 41/B maddesiyle, ''çocuk teslimine dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesi usulü'' düzenlenmektedir.
- ✓ **Birinci fıkrayla**, ''ilam veya tedbir kararının yükümlüsü tarafından rızasıyla yerine getirilmemesi halinde hak sahibinin, ilam veya tedbir kararının yerine getirilmesi için çocuğun yerleşim yeri müdürlüğüne başvuracağı hususu'' düzenlenmektedir.
- ✓ **İkinci fıkrayla**, ''ilam veya tedbir kararının yerine getirilmesinin talep edilmesi halinde, adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğünce yapılacak ilk işlem'' düzenlenmektedir.

  Talebi alan müdürlük, öncelikle her türlü iletişim vasıtasını kullanarak yükümlüyle irtibata geçip müdürlük tarafından belirlenen gün ve saatte hak sahibine teslim etmek üzere çocuğun belirlenen yere getirilmesini yükümlüye derhal bildirecek ve bu bildirimin yapıldığını veya yükümlüyle irtibat kurulamadığını tutanağa bağlayacaktır.
- ✓ **Üçüncü fıkrayla**, ''çocuk teslimine dair teslim emrinin çıkarılması gereken haller ile emirde yer alacak hususlar'' düzenlenmektedir.

  Yükümlüyle irtibat kurulamaması veya yükümlünün ''çocuğu getirmeyeceğini'' beyan etmesi yahut yükümlünün ''çocuğu belirlenen yere getirmemesi'' hallerinde müdürlük, derhal Tebligat Kanunu hükümleri uyarınca yükümlüye kararın yerine getirilmesi amacıyla bir teslim emri gönderecektir. Teslim emrinde yer alacak hususlar maddede ayrıntılı olarak düzenlenmektedir.
- ✓ **Dördüncü fıkrayla**, ''müdürlüğün belirlediği yere getirilen veya yükümlünün haklı mazereti nedeniyle müdürlükçe alınan çocuğun hak sahibine teslim edileceği'' belirtilmektedir.
- ✓ **Beşinci fıkrayla**, ''yükümlünün, emrin gereğini yerine getirmemesi hali'' düzenlenmektedir. Bu durumda çocuk her nerede bulunursa bulunsun müdürlük tarafında alınarak hak sahibine teslim edilecektir. Bu halde kolluktan yardım istenebilecek ve kolluk birimleri, zor kullanma dâhil bu konudaki talepleri derhal yerine getirecektir.
- ✓ **Altıncı fıkrayla**, ''çocuğun hak sahibine teslim edilmesinden sonra yükümlünün haklı bir sebep olmaksızın çocuğu tekrar alması hali'' düzenlenmektedir. Bu durumda ayrıca

yeni bir hükme veya yükümlüyle irtibata geçmeye ya da teslim emri tebliğine gerek olmaksızın çocuk her nerede bulunursa bulunsun gerekirse kolluk marifetiyle zor kullanmak suretiyle alınarak hak sahibine teslim edilecektir.

- ✓ **Yedinci fıkrayla**, ‘‘çocuğun üstün yararının gerektirdiği hallerde müdürlüğün, yükümlüyle irtibata geçmeye veya teslim emri tebliğine gerek olmaksızın doğrudan beşinci fıkra hükmünü uygulayabilmesine’’ imkân tanınmaktadır.

*

MADDE 40- 5395 sayılı Kanuna 41 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Çocuk teslimine dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesi

MADDE 41/B- (1) Çocuk teslimine dair ilam veya tedbir kararları, yükümlüsü tarafından rızasıyla yerine getirilmediği takdirde hak sahibi, ilam veya tedbir kararının yerine getirilmesi için müdürlüğe başvurabilir.

(2) Talebi alan müdürlük, her türlü iletişim vasıtasını kullanarak yükümlüyle irtibata geçer ve müdürlük tarafından belirlenen gün ve saatte hak sahibine teslim edilmek üzere çocuğun belirlenen yere getirilmesini derhâl bildirir; bu bildirimin yapıldığını veya yükümlüyle irtibat kurulamadığını tutanağa bağlar.

(3) Yükümlüyle irtibat kurulamaz veya yükümlü çocuğu getirmeyeceğini beyan ederse yahut yükümlü çocuğu belirlenen yere getirmezse müdürlük, derhâl yükümlüye, çocuğun teslimine dair bir teslim emri gönderir. Emir, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre yükümlüye tebliğ edilir. Bu emirde aşağıdaki hususlar yer alır:

a) Müdürlük tarafından belirlenen gün ve saatte çocuğu emirde belirtilen yere getirmek zorunda olduğu.

b) Çocuğu emirde belirtilen yere getirmesine engel teşkil edecek derecede haklı bir mazereti varsa teslim gününden önce müdürlüğe bildirimde bulunarak çocuğun müdürlükçe alınmasını talep etmesi gerektiği.

c) Çocuğu getirmez veya haklı mazereti nedeniyle müdürlükçe alınmasını talep etmezse, çocuğun, uzman veya öğretmen marifetiyle gerekirse kolluktan yardım alınarak ve zor kullanılarak teslim alınacağı.

d) Emrin gereğinin yerine getirilmemesi hâlinde disiplin hapsiyle cezalandırılacağı.

e) Müdürlükçe yapılan iş ve işlemlere karşı, öğrenme veya tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde, işlemi yapan müdürlüğün bulunduğu yer aile mahkemesine şikâyette bulunabileceği.

(4) Müdürlüğün belirlediği yere getirilen veya yükümlünün haklı mazereti nedeniyle müdürlükçe alınan çocuk hak sahibine teslim edilir.

(5) Yükümlü, emrin gereğini yerine getirmezse, çocuk nerede bulunursa bulunsun müdürlük tarafından alınarak hak sahibine teslim edilir. Bu hâlde kolluktan yardım istenebilir. Kolluk birimleri, zor kullanma dâhil bu konudaki talepleri derhâl yerine getirir.

(6) Çocuk hak sahibine teslim edildikten sonra yükümlü haklı bir sebep olmaksızın çocuğu tekrar alırsa ayrıca yeni bir hükme veya yükümlüyle irtibata geçmeye ya da teslim emri tebliğine gerek olmaksızın çocuk beşinci fıkra uyarınca hak sahibine teslim edilir.

(7) Çocuğun üstün yararının gerektirdiği hâllerde müdürlük, yükümlüyle irtibata geçmeye veya teslim emri tebliğine gerek olmaksızın doğrudan beşinci fıkra hükmünü uygulayabilir."

**

a) ''Hükümet Tasarısı Gerekçesi'':

Madde-41:

Maddeyle, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa 41/C maddesi eklenmektedir.

- ✓ 41/C maddesiyle, ''çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesi usulü'' düzenlenmektedir.
- ✓ **Birinci fıkrayla**, ''çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının, yükümlüsü tarafından rızasıyla yerine getirilmesinin asıl olduğuna'' işaret edilerek, ''rızayla yerine getirmenin söz konusu olmaması halinde hak sahibinin, müdürlüğe başvurabileceği'' belirtilmektedir.
- ✓ **İkinci fıkrayla**, bu talebi alan müdürlüğün, her türlü iletişim vasıtasını kullanarak yükümlüyle irtibata geçeceği; ilam veya tedbir kararında belirtilen gün ve saatte, gün ve saat belirtilmemişse müdürlük tarafından belirlenen gün ve saatte hak sahibine teslim edilmek üzere çocuğun müdürlük tarafından belirlenen yere getirilmesinin derhal bildirileceği ve ''bu bildirimin yapıldığının veya yükümlüyle irtibat kurulamadığının tutanağa bağlanacağı'' hüküm altına alınmaktadır.
- ✓ **Üçüncü fıkrayla**, ''yükümlüyle irtibat kurulamaması veya yükümlünün çocuğu getirmeyeceğini beyan etmesi yahut belirlenen yere getirmemesi halleri'' düzenlenmekte ve bu durumda ''müdürlüğün, yükümlüye, derhal çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair bir teslim emri göndereceği'' hükme bağlanmaktadır.

  Ayrıca fıkrada ''teslim emrinde yer alan hususlar'' ayrıntılı bir şekilde düzenlenmektedir.
- ✓ **Dördüncü fıkrayla**, ''müdürlüğün belirlediği yere getirilen çocuğun hak sahibine teslim edileceği ve bu aşamadan sonra hak sahibinin yükümlülükleri'' detaylı olarak düzenlenmektedir.
- ✓ **Beşinci fıkrayla**, ''kişisel ilişki kurulmasından sonra hak sahibi tarafından teslim yerine getirilen çocuğun yükümlüye veya yükümlünün belirlediği kişiye teslimi mümkün olmazsa çocuğun üstün yararı dikkate alınarak hak sahibinde bırakılacağı'' hükme bağlanmaktadır. Bunun da mümkün olmaması halinde müdürlüğün talebi üzerine, ''aile ve sosyal hizmetler il müdürlüğü tarafından çocuğun geçici olarak barınmasına yönelik tedbirlerin alınacağı'' belirtilmektedir.
- ✓ **Altıncı fıkrayla**, ''yükümlünün haklı mazereti nedeniyle çocuğun müdürlükçe alınmasını talep etmesi hali'' düzenlenmektedir.
- ✓ **Yedinci fıkrayla**, ''hak sahibine çocuğu teslim almaya geleceğine dair bildirimde bulunma yükümlülüğü'' getirilmektedir. Buna göre hak sahibi, teslim saatinden en az kırk sekiz saat önce ''çocuğu teslim almaya geleceğini'' yazılı olarak, elektronik ortam-

da veya başvuru aşamasında beyan ettiği iletişim kanalıyla müdürlüğe bildirmek zorunda olacaktır.

Hak sahibinin ‘‘çocuğu teslim almaya geleceğine’’ dair bildirimde bulunmaması veya ‘‘gelmeyeceğini’’ belirtmesi halinde bu husus ve ‘‘çocuğu belirtilen yere getirme zorunluluğu bulunmadığı’’ yükümlüye bildirilecek ve tüm bu işlemler tutanağa bağlanacaktır.

- ✓ **Sekizinci fıkrayla,** ‘‘çocukla kişisel ilişki kurulması işlemlerinin çocuğun üstün yararını koruyacak şekilde yerine getirilebilmesi amacıyla’’ müdürlüğün önerisi üzerine aile mahkemesince, çocuk, hak sahibi veya yükümlü hakkında danışmanlık tedbiri uygulanmasına karar verilebileceği belirtilmekte; yükümlünün teslim emrine ilk aykırı hareketinde ise ‘‘müdürlüğün yükümlü hakkında danışmanlık tedbiri uygulanmasını aile mahkemesinden talep etmekle sorumlu’’ olduğu hükme bağlanmaktadır.
- ✓ **Dokuzuncu fıkrayla**, ‘‘ilam veya tedbir kararını rızasıyla yerine getirdiğini’’ iddia eden yükümlüye, ikinci fıkra uyarınca yapılan bildirimin veya bu bildirim yapılamamışsa üçüncü fıkra uyarınca gönderilen teslim emrinin haksız olduğunu süresi içinde şikâyet yoluyla ileri sürebilme imkânı tanınmaktadır.
- ✓ **Onuncu fıkrayla**, ‘‘çocuğun yerleşim yerinin değişmesi halinde yapılacak işlemler’’ düzenlenmektedir.
- ✓ **On birinci fıkrayla**, hak sahibi veya teslim yükümlüsü hakkında, 6284 sayılı Kanun uyarınca gizlilik kararı ya da başka bir tedbire karar verilmiş ise ‘‘teslim işlemlerinin bu kararlar gözetilerek yerine getirileceği’’ belirtilmektedir.
- ✓ **On ikinci fıkrayla**, hak sahibinin teslim emrinin yükümlüye tebliğinden sonraki dönemde, teslim saatinden en az kırk sekiz saat önce çocuğu teslim almaya geleceğini müdürlüğe bildirdiği halde haklı bir mazeret olmaksızın art arda iki kez veya bir yılda üç kez gelmemesi durumunda müdürlük tarafından ‘‘dosyanın işlemden kaldırılmasına ve teslim emrinin hükümsüz hale gelmesine’’ karar verileceği ve bu kararın hak sahibi ve yükümlüye tebliğ edileceği hükme bağlanmaktadır.
- ✓ **On üçüncü fıkrayla**, teslim emrinin tebliğinden sonraki dönemde yükümlünün en az bir yıl boyunca emrin gereğini usulüne uygun bir şekilde yerine getirmesi ve müteakip dönemde de kişisel ilişki kurulmasına dair mahkeme kararına uygun olarak hareket edeceğini taahhüt etmesi halinde müdürlüğün, ilgili uzmanın kanaatini de alarak ‘‘dosyanın işlemden kaldırılmasına ve teslim emrinin hükümsüz hale gelmesine’’ karar verebileceği hükme bağlanmaktadır.

Yükümlünün bu taahhüdünü yerine getirmemesi halinde hak sahibinin talebiyle yükümlüye doğrudan yeni bir teslim emri tebliğ edilecektir.

*****

MADDE 41- 5395 sayılı Kanuna 41 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesi

MADDE 41/C- (1) Çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararları, yükümlüsü tarafından rızasıyla yerine getirilmediği takdirde hak sahibi, ilam veya tedbir kararının yerine getirilmesi için müdürlüğe başvurabilir.

(2) Talebi alan müdürlük, her türlü iletişim vasıtasını kullanarak yükümlüyle irtibata geçer; ilam veya tedbir kararında belirtilen gün ve saatte hak sahibine teslim edilmek üzere çocuğun müdürlük tarafından belirlenen yere getirilmesini derhâl bildirir; bu bildirimin yapıldığını veya yükümlüyle irtibat kurulamadığını tutanağa bağlar.

(3) Yükümlüyle irtibat kurulamaz veya yükümlü çocuğu getirmeyeceğini beyan ederse yahut belirlenen yere getirmezse müdürlük, derhâl yükümlüye, çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair bir teslim emri gönderir. Emir, 7201 sayılı Kanun hükümlerine göre yükümlüye tebliğ edilir. Bu emirde aşağıdaki hususlar yer alır:

a) İlam veya tedbir kararında belirtilen gün ve saatte, gün ve saatin belirtilmemesi hâlinde müdürlük tarafından belirlenen gün ve saatte çocuğu emirde belirtilen yere getirmek zorunda olduğu.

b) Çocuğu emirde belirtilen yere getirmesine engel teşkil edecek derecede haklı bir mazereti varsa teslim gününden önce müdürlüğe bildirimde bulunarak çocuğun müdürlükçe alınmasını talep etmesi gerektiği.

c) İlam veya tedbir kararı kapsamında emrin tebliğinden sonraki dönemde de (a) ve (b)bentlerindeki yükümlülüğünün devam edeceği, bunun için yeniden emir çıkarılmayacağı.

d) Emrin gereğinin yerine getirilmemesi hâlinde disiplin hapsiyle cezalandırılacağı.

e) Yerleşim yeri veya iletişim bilgilerinin değişmesi hâlinde yeni adres veya iletişim bilgilerinin müdürlüğe derhâl bildirilmesi gerektiği.

f) Müdürlükçe yapılan iş ve işlemlere karşı, öğrenme veya tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde, işlemi yapan müdürlüğün bulunduğu yer aile mahkemesine şikâyette bulunulabileceği.

(4) Müdürlüğün belirlediği yere getirilen çocuk hak sahibine teslim edilir. Hak sahibine; ilam veya tedbir kararında belirtilen sürenin bitiminde çocuğu, belirlenen yere getirmek zorunda olduğu, çocuğu getirmez veya kendisinden kaynaklanmayan makul sebepler hariç olmak üzere geç getirirse disiplin hapsiyle cezalandırılacağı, hakkında suç duyurusunda bulunulacağı hususu tutanağa bağlanarak tebliğ edilir. Çocuk, belirlenen yere getirilmezse hak sahibi hakkında müdürlük tarafından suç duyurusunda bulunulur ve müteakip süreç hakkında yükümlü bilgilendirilir.

(5) Kişisel ilişki kurulmasından sonra hak sahibi tarafından teslim yerine getirilen çocuğun yükümlüye veya yükümlünün belirlediği kişiye teslimi mümkün olmazsa çocuk hak sahibinde bırakılır. Bu da mümkün olmazsa müdürlüğün talebi üzerine, aile ve sosyal hizmetler il müdürlüğü tarafından çocuğun geçici olarak barınmasına yönelik tedbirler alınır.

(6) Yükümlü haklı mazereti nedeniyle çocuğun müdürlükçe alınmasını talep ederse, gerektiğinde hak sahibi de hazır bulundurulmak suretiyle çocuk, müdürlük tarafından yükümlüden alınarak hak sahibine teslim edilir.

(7) Hak sahibi, emrin yükümlüye tebliğinden sonraki dönemde, teslim saatinden en az kırk sekiz saat önce çocuğu teslim almaya geleceğini müdürlüğe yazılı olarak, elektronik ortamda veya başvuru aşamasında beyan ettiği iletişim kanalıyla bildirmek zorundadır. Hak sahibinin bildirimde bulunmadığı veya gelemeyeceğini bildirdiği hâllerde bu husus ve çocuğu emirde belirtilen yere getirme zorunluluğu bulunmadığı yükümlüye bildirilir. Tüm bu işlemler tutanak altına alınır.

(8) Çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair işlemlerin çocuğun üstün yararını koruyacak şekilde yerine getirilebilmesi amacıyla müdürlüğün önerisi üzerine aile mahkemesince, çocuk, hak sahibi veya yükümlü hakkında danışmanlık tedbiri uygulanmasına karar verilebilir. Yükümlünün teslim emrine aykırı ilk hareketinde müdürlük yükümlü hakkında danışmanlık tedbiri uygulanmasını aile mahkemesinden talep eder.

(9) İlam veya tedbir kararını rızasıyla yerine getirdiğini iddia eden yükümlü, ikinci fıkra uyarınca yapılan bildirimin veya bu bildirim yapılamamışsa üçüncü fıkra uyarınca gönderilen teslim emrinin haksız olduğunu süresi içinde şikâyet yoluyla ileri sürebilir.

(10) Çocuğun yerleşim yerinin değişmesi hâlinde dosya resen ilgili yer müdürlüğüne gönderilir ve ilgili müdürlük işlemlere kaldığı yerden devam eder. Bu müdürlük, dosyadaki teslim emri kapsamında sadece teslimin gerçekleştirileceği yeni yeri yükümlüye tebliğ eder. Teslim yeri değişikliği hak sahibine her türlü iletişim vasıtasıyla bildirilir.

(11) Hak sahibi veya teslim yükümlüsü hakkında, 8/3/2012 tarihli ve 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun uyarınca gizlilik kararı ya da başka bir tedbire karar verilmesi hâlinde, teslim işlemleri bu kararlar dikkate alınarak yerine getirilir.

(12) Hak sahibi, teslim emrinin yükümlüye tebliğinden sonraki dönemde, teslim saatinden en az kırk sekiz saat önce çocuğu teslim almaya geleceğini müdürlüğe bildirdiği hâlde haklı bir mazeret olmaksızın art arda iki kez veya bir yılda üç kez gelmezse müdürlük tarafından dosyanın işlemden kaldırılmasına ve teslim emrinin hükümsüz hâle gelmesine karar verilir. Bu karar hak sahibi ve yükümlüye tebliğ edilir.

(13) Teslim emrinin tebliğinden sonraki dönemde yükümlü en az bir yıl boyunca emrin gereğini usulüne uygun bir şekilde yerine getirir ve müteakip dönemde de kişisel ilişki kurulmasına dair mahkeme kararına uygun olarak hareket edeceğini taahhüt ederse müdürlük, ilgili uzmanın kanaatini de alarak dosyanın işlemden kaldırılmasına ve teslim emrinin hükümsüz hâle gelmesine karar verebilir. Bu karar hak sahibi ve yükümlüye tebliğ edilir. Yükümlü bu taahhüdünü yerine getirmezse hak sahibinin talebiyle yükümlüye doğrudan teslim emri tebliğ edilir."

**

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

Madde-42:

Maddeyle, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa 41/D maddesi eklenmektedir.

- ✓ 41/D maddesiyle, çocuğun üstün yararı gözetilerek teslim işlemlerinin çocuğun fiziksel ve ruhsal gelişimi açısından en uygun mekânlarda gerçekleştirilmesi amacıyla düzenleme yapılmaktadır.

- ✓ **Birinci fıkrayla**, ‘‘çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulması işlemlerinin müdürlükçe belirlenen teslim mekânlarında gerçekleştirileceği’’ hükme bağlanmaktadır.
- ✓ **İkinci fıkrayla**, ‘‘teslim işlemleri için müdürlüğün talebi üzerine, valilikler ve belediyeler tarafından elverişli teslim mekânlarının belirleneceği, yoksa oluşturulacağı, ayrıca araç tahsis edileceği ve sürücü görevlendirileceği’’ düzenlenmektedir.
- ✓ **Üçüncü fıkrayla**, ‘‘teslim mekânlarının belirlenmesi, oluşturulması, tefrişi, güvenliğinin sağlanması ve teslim hizmetlerinin sunumunda, kamu kurum ve kuruluşları ile belediyelerin, müdürlüğe her türlü desteği sağlamakla yükümlü olduğu’’ belirtilmektedir.

*

MADDE 42- 5395 sayılı Kanuna 41 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Teslim mekânları

MADDE 41/D- (1) Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin işlemler, müdürlükçe belirlenen teslim mekânlarında gerçekleştirilir.

(2) Teslim işlemleri için müdürlüğün talebi üzerine, valilikler ve belediyeler tarafından elverişli teslim mekânları belirlenir, yoksa oluşturulur; araç tahsis edilir ve sürücü görevlendirilir.

(3) Teslim mekânlarının belirlenmesinde, oluşturulmasında, tefrişinde, bu mekânların güvenliğinin sağlanmasında ve teslim hizmetlerinin sunumunda, kamu kurum ve kuruluşları ile belediyeler, müdürlüğe her türlü desteği sağlamakla yükümlüdür.”

**

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

Madde-43:

Maddeyle, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa 41/E maddesi eklenmektedir.

- ✓ 41/E maddesiyle, ‘‘müdürlükçe yapılan iş ve işlemlere karşı başvurulabilecek şikâyet yolu ile bu başvuru üzerine mahkemece verilecek karara karşı itiraz usulü’’ hükme bağlanmaktadır.
- ✓ **Birinci fıkrayla**, ‘‘çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesi sırasında müdürlük tarafından yapılan işlem ve verilen kararlara karşı ilgililerin öğrenme veya işlemin tebliği tarihinden itibaren bir haftalık süre içinde işlemi yapan müdürlüğün bulunduğu yer aile mahkemesine şikâyette bulunabileceği’’ düzenlenmektedir.
- ✓ **İkinci fıkrayla** ‘‘mahkemenin, müdürlük tarafından yapılan işlemlerin yerine getirilmesini durdurabileceği ve dosya üzerinden veya gerektiğinde ilgilileri dinlemek suretiyle ivedilikle karar vereceği’’ hüküm altına alınmaktadır.
- ✓ **Üçüncü fıkrayla**, ‘‘aile mahkemesince verilen kararlara ilgililerin tebliğden itibaren bir hafta içinde itiraz edebilecekleri’’ hükme bağlanmakta ve itirazı incelemekle görevli

mahkeme düzenlenmektedir. İtiraz merciinin kararını ‘‘bir hafta içinde vereceği ve verilen kararın kesin olacağı’’ hüküm altına alınmaktadır.

*

MADDE 43- 5395 sayılı Kanuna 41 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Şikâyet ve itiraz

MADDE 41/E- (1) Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin müdürlükçe yapılan işlem ve verilen kararlara karşı, öğrenme veya tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde, işlemi yapan müdürlüğün bulunduğu yer aile mahkemesine şikâyette bulunulabilir.

(2) Mahkeme, yapılan işlemlerin yerine getirilmesini durdurabilir ve dosya üzerinden veya gerektiğinde ilgilileri dinlemek suretiyle ivedilikle karar verir.

(3) Şikâyet üzerine verilen karara karşı, tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içinde itiraz edilebilir. Mahkeme, itirazı incelemesi için dosyayı o yerde aile mahkemesinin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen daireye, son numaralı daire için birinci daireye, o yerde aile mahkemesinin tek dairesi bulunması hâlinde asliye hukuk mahkemesine, aile mahkemesi hâkimi ile asliye hukuk mahkemesi hâkiminin aynı hâkim olması hâlinde ise en yakın aile mahkemesine veya asliye hukuk mahkemesine ivedilikle gönderir. İtiraz mercii, bir hafta içinde kararını verir. Merci, itirazı yerinde görürse işin esası hakkında karar verir. İtiraz üzerine verilen karar kesindir.”

**

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

Madde-44:

Maddeyle, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa 41/F maddesi eklenmektedir.

- ✓ 41/F maddesiyle, ‘‘çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilamlar veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine muhalefete dair yaptırımlar’’ hükme bağlanmaktadır.
- ✓ **Birinci fıkrayla**, ‘‘çocuk teslimine dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin teslim emrine aykırı hareket edenler ile emrin gereğinin yerine getirilmesini engelleyenlerin bir ay içinde yapılacak şikâyet üzerine, fiil suç teşkil etse dahi, üç aya kadar disiplin hapsi ile cezalandırılacağı’’ hükme bağlanmaktadır.
- ✓ **İkinci fıkrayla,** ‘‘çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin teslim emrine aykırı hareket edenler ile emrin gereğinin yerine getirilmesini engelleyenlerin, bir ay içinde yapılacak şikâyet üzerine, üç günden on güne kadar disiplin hapsiyle cezalandırılacağı’’ belirtilmektedir.
- ✓ **Üçüncü fıkrayla**, ‘‘kişisel ilişki kurulması için kendisine çocuk teslim edilen hak sahibinin, ilam veya tedbir kararında belirtilen sürenin bitiminde çocuğu belirlenen yere getirmemesi halinde, fiil suç teşkil etse dahi, üç aya kadar disiplin hapsi ile cezalandırılacağı’’ hüküm altına alınmaktadır.

- ✓ **Dördüncü fıkrayla**, ‘‘maddenin ilk üç fıkrası kapsamında şikâyete bakacak görevli ve yetkili mahkemenin, işlemi yapan müdürlüğün bulunduğu yer aile mahkemesi olduğu’’ hükme bağlanmaktadır.
- ✓ **Beşinci fıkrayla**, ‘‘şikâyet olunanın yargılanmasına ilişkin usul hükümleri ile mahkemenin vereceği karar türleri’’ düzenlenmektedir.
- ✓ **Altıncı fıkrayla**, ‘‘disiplin hapsi ile cezalandırmaya ilişkin kararların, kesinleşmesini müteakip Cumhuriyet başsavcılığı tarafından infaz edileceği, bu kararların kesinleştiği tarihten itibaren iki yıl geçtikten sonra infaz edilemeyeceği’’ hüküm altına alınmaktadır.
- ✓ **Yedinci fıkrayla,** ‘‘dava ve bütün sonuçlarıyla beraber cezanın düşeceği’’ haller belirtilmektedir.
- ✓ **Sekizinci fıkrayla**, aile mahkemesince verilen kararlara karşı, itiraz usulüne ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

*****

b) Adalet Komisyonu Raporu:

44. Madde:

‘‘Teklifin 40. maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarında yer alan "fiil suç teşkil etse dahi,' ibaresi, Anayasanın 2. ve 90. maddelerine aykırıdır. Teklifte maddelerinde yer alan "fiil suç teşkil etse dahi” ibaresi uyarınca, açık şekilde, aynı fiil için iki farklı ceza öngörülmesi mümkün kılınmaktadır ve hukuk devleti ilkesinin bir gereği olan ne bis in idem ilkesi ihlal edilmektedir.
Komisyon görüşmelerinde Anayasa'ya aykırılık gerekçesiyle Teklifin 44. maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarında yer alan "fiil suç teşkil etse dahi, ibaresinin çıkarılması için verilen önerge kabul edilmemiştir.’’

******

MADDE 44- 5395 sayılı Kanuna 41 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine muhalefet

MADDE 41/F-(1)Çocuk teslimine dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin teslim emrine aykırı hareket edenler ile emrin gereğinin yerine getirilmesini engelleyenler, bir ay içinde yapılacak şikâyet üzerine, fiil suç teşkil etse dahi, üç aya kadar disiplin hapsi ile cezalandırılır.

(2) Çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin teslim emrine aykırı hareket edenler ile emrin gereğinin yerine getirilmesini engelleyenler, bir ay içinde yapılacak şikâyet üzerine, üç günden on güne kadar disiplin hapsiyle cezalandırılır.

(3) Kişisel ilişki kurulması için kendisine çocuk teslim edilen hak sahibi, ilam veya tedbir kararında belirtilen sürenin bitiminde çocuğu belirlenen yere getirmezse, bir ay

içinde yapılacak şikâyet üzerine, fiil suç teşkil etse dahi, üç aya kadar disiplin hapsi ile cezalandırılır.

(4) Yukarıdaki fıkralar kapsamında şikâyete bakacak görevli ve yetkili mahkeme, işlemi yapan müdürlüğün bulunduğu yer aile mahkemesidir.

(5) Şikâyet olunana, şikâyet dilekçesi ile birlikte duruşma gün ve saatini bildiren davetiye gönderilir. Davetiyede, savunma ve delillerini duruşma gününe kadar bildirmesi gerektiği; duruşmaya gelmediği takdirde yargılamaya yokluğunda devam olunarak karar verileceği ihtar olunur. Mahkeme, duruşmaya gelen şikâyet olunanın, 5271 sayılı Kanunun 147 nci maddesinde belirtilen haklarını hatırlatarak savunmasını alır; gerekli araştırmayı yapar; dosyadaki delilleri değerlendirir; şikâyet olunanın teslim emrine aykırı hareket ettiğini veya emrin gereğinin yerine getirilmesini engellediğini yahut sürenin bitiminde çocuğu belirlenen yere getirmediğini tespit ederse disiplin hapsi ile cezalandırılmasına, aksi takdirde şikâyetin reddine karar verir.

(6) Disiplin hapsi ile cezalandırmaya ilişkin kararlar, kesinleşmesini müteakip Cumhuriyet başsavcılığı tarafından infaz edilir. Bu kararlar kesinleştiği tarihten itibaren iki yıl geçtikten sonra yerine getirilemez.

(7) Şikâyetten vazgeçilmesi hâlinde veya birinci ve üçüncü fıkralar bakımından çocuğun velayet hakkı sahibine teslim edilmesi durumunda dava ve bütün sonuçlarıyla beraber ceza düşer.

(8) Yukarıdaki fıkralar uyarınca aile mahkemesince verilen kararlara karşı, 41/E maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca itiraz edilebilir."

**

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

Madde-45:

Maddeyle, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa 41/G maddesi eklenmektedir.

- ✓ 41/G maddesiyle, ‘‘içeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesine’’ ilişkin hüküm sevk edilmektedir. Buna göre çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması kapsamında çocuğun uzman veya öğretmen tarafından yükümlüden ya da hak sahibinden teslim alındığı veya diğerine teslim edildiği sırada kayda alınan ses veya görüntülerin internet ortamında yayınlanması nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden ilgililer ve müdürlüğün, 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 9 uncu maddesi uyarınca ‘‘içeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesi talebinde bulunabileceği’’ ifade edilmektedir.

*

MADDE 45- 5395 sayılı Kanuna 41 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"İçeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesi

MADDE 41/G- (1) Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması kapsamında çocuğun uzman veya öğretmen tarafından yükümlüden ya da hak sahibinden teslim alındığı veya diğerine teslim edildiği sırada kayda alınan ses veya görüntülerin internet ortamında yayınlanması nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden ilgililer, 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 9 uncu maddesi uyarınca içeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesini isteyebilir."

**

a) ''Hükümet Tasarısı Gerekçesi'':

Madde-46:

Maddeyle, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa 41/H maddesi eklenmektedir.

- ✓ 41/H maddesiyle, ''giderlerin karşılanması usulü'' düzenlenmektedir.
- ✓ **Birinci fıkrayla**, çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair kararların yerine getirilmesi için hak sahibinin katlanması gereken mali külfet ortadan kaldırılmaktadır. Bu kapsamda çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair yapılacak işlemlerin tüm harçlardan istisna olduğu ve bu iş ve işlemlerin yürütülmesi için yapılacak tüm masrafların, avukatlık ücreti hariç Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanacağı düzenlenmektedir. Böylece ebeveyn açısından ana ve babalık duygusunun tatmini, çocuk açısından ise ebeveynin sevgi ve şefkatini yeterince tatması imkânının önündeki mali külfet engeli kaldırılmış olmaktadır.
- ✓ **İkinci fıkrayla**, ''çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarını yerine getirmekle görevlendirilenlere yapılacak ödemelere ilişkin usul ve esaslar'' düzenlenmektedir.

*

MADDE 46- 5395 sayılı Kanuna 41 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Giderlerin karşılanması

MADDE 41/H- (1) Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin yapılacak işlemler, 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu ile diğer kanunlar uyarınca alınması gereken tüm harçlardan istisnadır. Ayrıca bu iş ve işlemlerin yürütülmesi için yapılacak tüm masraflar, avukatlık ücreti hariç, Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır.

(2) Çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin işlemleri hafta sonu ve resmî tatil günlerinde yerine getirmek üzere görevlendirilen uzman ve öğretmenlere bu kapsamda fiilen görev yaptıkları her teslim işlemi için, görevlendirilen diğer kişilere ise bu kapsamda görev yaptıkları her gün için (500) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayıyla çarpımı sonucu bulunacak tutarda ödeme yapılır. Bu kapsamda uzman ve öğretmenlere bir ayda yapılacak ödeme tutarı (10000) gösterge rakamının, görevlendirilen diğer

kişilere ise (5000) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayıyla çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçemez. Bu ödemeden damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesinti yapılmaz. Bu fıkra uyarınca yapılacak ödemelerden kadrolu veya sözleşmeli olup olmadığına bakılmaksızın görevlendirilen tüm personel yararlanır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığınca belirlenir."

**

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

Madde-47:

Maddeyle, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanuna 41/İ maddesi eklenmektedir.

- ✓ 41/İ maddesiyle, yapılan değişiklikle ‘‘5395 sayılı Kanuna eklenen yeni Dördüncü Kısmın uygulanmasına ilişkin usul ve esasların Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği’’ hükme bağlanmaktadır.

*

MADDE 47- 5395 sayılı Kanuna 41 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Yönetmelik

MADDE 41/İ- (1) Bu Kısmın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir."

**

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

Madde-48:

Maddeyle, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa geçici 2 nci madde eklenmektedir.

- ✓ Hükümle, ‘‘çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilam veya tedbir kararlarının yerine getirilmesine ilişkin hükümler hakkında geçiş düzenlemesi’’ yapılmaktadır.
- ✓ **Birinci fıkrayla**, ‘‘Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmeliğin bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde çıkarılacağı’’ düzenlenmektedir.
- ✓ **İkinci fıkrayla**, ‘‘bu Kanunun Dördüncü Kısmının uygulanmasına, Adalet Bakanlığınca belirlenen il veya ilçelerde başlanacağı ve birinci fıkra uyarınca çıkarılacak yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yılın sonunda ülke genelinde uygulamaya geçileceği’’ hükme bağlanmakta ve ‘‘Dördüncü Kısmın hangi il veya ilçede ne zaman uygulanacağının Adalet Bakanlığının resmî internet sitesinde duyurulacağı’’ belirtilmektedir.
- ✓ **Üçüncü fıkrayla,** ‘‘Dördüncü Kısmın henüz uygulanmadığı yerlerde çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair işlemlerin icra dairelerince 2004 sayılı Kanunun bu Kanunla ilga edilen 25, 25/a ve 25/b maddelerine göre yerine getirilmesine devam olunacağı’’ düzenlenmektedir.

- ✓ **Dördüncü fıkrayla**, ‘‘bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce gerçekleşen ve 2004 sayılı Kanunun 341 inci maddesi kapsamında kalan eylemlere ilişkin şikâyetlerin icra mahkemelerince sonuçlandırılacağı’’ hükme bağlanmaktadır.
- ✓ **Beşinci fıkrayla,** ‘‘geçiş sürecinde uygulamada yaşanabilecek tereddütleri gidermek amacıyla emre muhalefetin yaptırımına ilişkin olarak 41/F maddesinin uygulama alanı’’ belirlenmektedir.
- ✓ **Altıncı fıkrayla**, ‘‘Dördüncü Kısmın uygulanmaya başlandığı yerlerde, çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilamların icrasına ilişkin derdest takip dosyalarının, icra dairesince resen işlemden kaldırılacağı’’ düzenlenmektedir. Ancak kişisel ilişki kurulması kapsamında çocuğun hak sahibinde olduğu hallerde takip dosyası, çocuğun yükümlüye teslim edilmesinden sonra işlemden kaldırılacaktır.
- ✓ **Yedinci fıkrayla**, maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair takip işlemleri, Harçlar Kanunu ile diğer kanunlar uyarınca alınması gereken tüm harçlardan istisna edilmektedir. Ayrıca takip iş ve işlemleri için yapılacak tüm masrafların, avukatlık ücreti hariç Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanması kabul edilmektedir. Böylece Dördüncü Kısmın düzenlemesinde kabul edilen harç istisnası ve teslim işlemlerinin ücretsiz gerçekleştirilmesine ilişkin yaklaşım bu düzenleme uygulamaya geçinceye kadar icra dairelerince gerçekleştirilecek çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair işlemler açısından da benimsenmiş olmaktadır.
- ✓ **Sekizinci fıkrayla**, ‘‘bu maddedeki usul ve esasların 5717 sayılı Kanun kapsamındaki çocuk teslimi işlemleri bakımından da uygulanacağı’’ hükme bağlanmaktadır.

*****

b) Adalet Komisyonu Raporu:

48. Madde:

‘‘Kanun teklifinin 48. maddesiyle 5395 sayılı Kanun'a eklenen geçici madde 2'nin ilk üç fıkrası uyarınca; bu Kanun'un dördüncü kısmının uygulanmasına ilişkin yönetmelik, geçici madde 2'yi ihdas eden kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde çıkarılacaktır.

Teklifinin 48. maddesiyle öngörülen geçici madde 2; Anayasa'nın, kanun koyma, değiştirme ve kaldırmanın TBMM'nin yetkisinde olduğunu belirten 87. yasama yetkisinin devredilmezliği İlkesini öngören 7. ve hukuki belirlilik ve güvenlik alt ilkeleri içeren hukuk devleti ilkesini içeren 2. maddelerine aykırıdır.

Komisyon görüşmelerinde Anayasa'ya aykırılık gerekçesiyle 48. Maddenin teklif metninden çıkarılması ya da detaylı bir madde ihdas edilmesi teklif edilmiş andak kabul edilmemiştir.’’

******

MADDE 48- 5395 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- (1) Bu Kanunun Dördüncü Kısmının uygulanmasına ilişkin yönetmelik, bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde çıkarılır.

(2) Bu Kanunun Dördüncü Kısmının uygulanmasına, Adalet Bakanlığınca belirlenen il veya ilçelerde başlanır ve birinci fıkra uyarınca çıkarılan yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç bir yılın sonunda ülke genelinde uygulamaya geçilir. Dördüncü Kısmın hangi il veya ilçede ne zaman uygulanacağı Adalet Bakanlığının resmî internet sitesinde duyurulur.

(3) İkinci fıkra uyarınca Dördüncü Kısmın henüz uygulanmadığı yerlerde, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun, bu maddeyi ihdas eden Kanunla yürürlükten kaldırılan 25, 25/a ve 25/b maddelerinin uygulanmasına devam olunur.

(4) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce gerçekleşen ve 2004 sayılı Kanunun mülga 341 inci maddesi kapsamında kalan eylemlere ilişkin şikâyetler, icra mahkemelerince sonuçlandırılır.

(5) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra;

a) Üçüncü fıkra gereğince 2004 sayılı Kanunun mülga 25, 25/a, 25/b maddeleri uyarınca icra dairelerince,

b) Dördüncü Kısım gereğince müdürlüklerce,

yürütülen çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulması sürecindeki emre veya kararın yerine getirilmesine muhalefet eylemleri bakımından 41/F maddesi uygulanır.

(6) İkinci fıkra uyarınca Dördüncü Kısmın uygulanmaya başlandığı il ve ilçelerde, çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilamların icrasına ilişkin derdest takip dosyaları, icra dairesince teslim veya kişisel ilişki kurulması işlemleriyle sınırlı olmak üzere resen işlemden kaldırılır. Şu kadar ki, çocuğun, bu tarih itibarıyla kişisel ilişki kurulması kapsamında hak sahibinde bulunduğu hâller bakımından dosya, çocuğun yükümlüye teslim edilmesinden sonra işlemden kaldırılır.

(7) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren çocuk teslimi veya çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilamların icrası için icra daireleri nezdinde yapılacak takip işlemleri, 492 sayılı Kanun ile diğer kanunlar uyarınca alınması gereken tüm harçlardan istisnadır. İşlemleri yerine getiren icra müdürlerine 8/5/1991 tarihli ve 3717 sayılı Adli Personel ile Devlet Davalarını Takip Edenlere Yol Gideri ve Tazminat Verilmesi ile 492 Sayılı Harçlar Kanununun Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanunun 2 nci maddesinde, uzman ve öğretmenlere ise 41/H maddesinde belirtilen esaslara göre ücret ödenir. Bu iş ve işlemler için yapılacak tüm masraflar, avukatlık ücreti hariç, Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanır. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığınca belirlenir.

(8) Bu maddede kabul edilen usul ve esaslar, 22/11/2007 tarihli ve 5717 sayılı Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yön ve Kapsamına Dair Kanun uyarınca yapılacak çocuk teslim işlemleri bakımından da uygulanır.”

******

M) ‘‘ 5717 Sayılı (Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yön Ve Kapsamına Dair) Kanununda Yapılan Değişiklikler’’:

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

Madde-49:

- ✓ Maddeyle, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa eklenen Dördüncü Kısma uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

  Buna göre, çocuğun iadesine veya şahsî ilişki kurulmasına dair ilâmlar, Çocuk Koruma Kanununun Dördüncü Kısım hükümlerine göre teslim emri tebliğ edilmeksizin yerine getirilecektir.

*

MADDE 49- 22/11/2007 tarihli ve 5717 sayılı Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Yön ve Kapsamına Dair Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Çocuğun iadesine veya şahsî ilişki kurulmasına dair ilamlar, 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun Dördüncü Kısım hükümlerine göre teslim emri tebliğ edilmeksizin yerine getirilir.”

**

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

MADDE- 50:

Maddeyle, Çocuk Koruma Kanununa eklenen Dördüncü Kısma uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

*

MADDE 50- 5717 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin başlığı “Adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğünün yetkisi” şeklinde ve ikinci fıkrasında yer alan “icra müdürlüğünün” ibaresi “adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğünün” şeklinde değiştirilmiştir.

**

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

MADDE-51:

Maddeyle, Çocuk Koruma Kanununa eklenen Dördüncü Kısma uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

*

MADDE 51- 5717 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “icra müdürlüğünün” ibaresi “adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğünün” şeklinde değiştirilmiştir.

**

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

MADDE-52:
Maddeyle, Çocuk Koruma Kanununa eklenen Dördüncü Kısma uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

*

MADDE 52- 5717 sayılı Kanunun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “İcra ve İflâs Kanununun 25/b maddesinde öngörülen hükümler uygulanır” ibaresi “5395 sayılı Kanunun Dördüncü Kısım hükümleri uyarınca psikolog, pedagog, sosyal çalışmacı, çocuk gelişimci ve rehber öğretmen gibi uzmanlar, bunların yeterli sayıda olmaması hâlinde ise öğretmen hazır bulundurulur” şeklinde değiştirilmiştir.

**

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

MADDE-53: Maddeyle, Çocuk Koruma Kanununa eklenen Dördüncü Kısma uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

*

MADDE 53- 5717 sayılı Kanunun 22 nci maddesinin başlığı “Teslim işlemlerinin ertelenmesi” şeklinde, birinci fıkrasında yer alan “icra müdürü” ibaresi “adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüğü” ve “icra ertelenir” ibaresi “teslim işlemleri ertelenir” şeklinde değiştirilmiştir.

**

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

MADDE-54: Maddeyle, Çocuk Koruma Kanununa eklenen Dördüncü Kısma uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

*

MADDE 54- 5717 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “İcra ve İflâs Kanununun 341 inci maddesi hükümleri” ibaresi “5395 sayılı Kanunun 41/F maddesi hükmü” şeklinde değiştirilmiştir.

**

a) ‘‘Hükümet Tasarısı Gerekçesi’’:

MADDE-55:
Maddeyle, Çocuk Koruma Kanununa eklenen Dördüncü Kısma uyum sağlanması amaçlanmaktadır.

*

MADDE 55- 5717 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanunu," ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

**

N) '' 7155 Sayılı (Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında) Kanunda Yapılan Değişiklik'':

a) ''Hükümet Tasarısı Gerekçesi'':

M**ADDE-56:**
Maddeyle, 7155 sayılı (Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında) Kanunun 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Düzenlemeyle, 7155 sayılı Kanun kapsamındaki takiplerde düşme süresi ''iki yıldan beş yıla'' çıkarılmaktadır.

*

MADDE 56- 6/12/2018 tarihli ve 7155 sayılı Abonelik Sözleşmesinden Kaynaklanan Para Alacaklarına İlişkin Takibin Başlatılması Usulü Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "iki" ibaresi "beş" şeklinde[*] değiştirilmiştir.[**]

**

O) '' Yürürlük Maddesi'':

MADDE 57- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

**

Ö) '' Yürütme Maddesi'':

MADDE 58- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

**

[*] 7155 s.K.m.8/IV: ''Ödeme emrinin tebliği tarihinden itibaren beş yıl içinde haciz talep edilmezse takip düşer. İtirazın hükümden düşürülmesine ilişkin dava açılması hâlinde davanın açıldığı tarihten hükmün kesinleşmesine kadar geçen süre hesaba katılmaz.''

[**] Bu düzenleme **doktrinde** (**ÖZEKES, M.**agm.(Facebook'daki makalesi)) "…Mevcut düzenlemede, ödeme emrinin tebliğinden itibaren iki yıl içinde haciz istenmezse takip düşmektedir. Değişiklikle bu süre beş yıla çıkartılmaktadır. Diğer hükümlerde (örneğin; satışta) süreler yeknesak hale getirilirken, bu özel takip yolunda borçlunun –hem de çok- aleyhine olacak şekilde 'sürenin uzatılması' söz konusudur. *Beş yıllık* süre, zaten bazen zamanaşımı süresine de eşdeğerdir. Bu kadar uzun haciz talep süresiyle takibi ayakta tutmak, abonelik sözleşmesi alacaklılarını özel olarak haksız korumak demektir." şeklinde eleştirilmiştir.